ALMANAH • 1990 MAGAZIN

ALMANAH • 1990

MAGAZIN

GÎNDUL NOSTRU TREAZ

E Ceauşescu marele Erou
în patria de astăzi şi de mîine
emblema muncii-i este crezul nou
sub tricolorul patriei române.

E comunist eroul ce-n strămoşi
îşi are vatra de eternitate
şi-n grîu îşi vede chipul luminînd:
E comunist – emblemă de dreptate.

E Ceauşescu marele Erou
Ce-i truditor la ţara viitoare,
emblema muncii-i este crezul nou;
e comunistul luptă şi vîltoare.

E comunist bărbatul cel viteaz,
ce-şi are casă propria lui ţară,
e comunist şi-i gîndul nostru treaz
în patria – zidire milenară.

Nimic nu-i mai de preţ, nimic mai scump
decît lumina ţării-n care-şi are
izvorul demnităţii româneşti –
de-aceea-i comunist şi-i zid de apărare.

Emilian MARCU

OMAGIU MARELUI EROU AL ŢĂRII

În atmosfera de intensă efervescenţă politică în care se dezbat documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, documente deschizătoare de noi şi luminoase perspective pentru dezvoltarea liberă şi demnă a patriei, pentru ascensiunea României pe noi trepte de progres şi civilizaţie, partidul, întregul popor îşi exprimă adeziunea deplină la hotărîrea de realegere a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, la înaltul Forum comunist, în funcţia supremă de secretar general al partidului. Reînvestirea în această funcţie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, întruchipare exem-

plară a spiritului revoluționar și a celui mai înflăcărat patriotism, reprezentant de mare prestigiu al intereselor și năzuințelor noastre și, în același timp, promotor neobosit al păcii și cooperării în relațiile dintre statele lumii constituie cea mai sigură garanție că politica înțeleaptă și clarvăzătoare, de un mare dinamism, inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, politică de o exemplară consecvență, bazată pe principiile fundamentale ale socialismului științific și receptivă față de specificul nostru național, va fi continuată și amplificată în perioada următoare, asigurînd edificarea socialismului și comunismului în România.

Viața dăruită cu neasemuit devotament slujirii intereselor supreme ale națiunii, clocotitoarea activitate pe care o desfășoară pe atîtea planuri, gîndirea profund novatoare, spiritul de dreptate și înalta principialitate după care se călăuzește în toate împrejurările, demnitatea pe care ne-o insuflă fac din eminentul nostru conducător **un exemplu, un luminos model pentru fiecare dintre noi.** Scrutînd datele care configurează biografia eminentului om politic și bărbat de stat, ceea ce ne atrage luarea aminte este, înainte de toate, **caracterul său exponențial.** Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a născut în comuna Scorniceşti, județul Olt, devenită în anii noștri oraș agro-industrial, într-o familie de țărani respectați pentru cinstea și hărnicia lor, a intrat de timpuriu în rîndurile muncitorimii, cu ale cărei crezuri de luptă s-a identificat total, și-a format un vast orizont de cunoaștere, ceea ce-l așează în rîndul celor mai proeminente personalități ale culturii românești. E cu neputință să nu vedem în toate aceste elemente, care s-au întrunit pentru a forma chintesența unică a devenirii sale, **un destin definitoriu și reprezentativ** pentru poporul din rîndul căruia s-a ridicat și pe care îl întruchipează în tot ceea ce are el mai bun și mai de preț.

În rîndul mișcării muncitorești din România, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a înrolat într-o perioadă extrem de frămîntată și cu toate că mai era încă un adolescent s-a avîntat cu toată ardoarea anilor săi tineri în marile bătălii de clasă, în lupta pentru afirmarea drepturilor celor mulți și asupriți, pentru apărarea unității, independenței și integrității țării, grav amenințate în epocă de primejdia fascismului și revizionismului. În memoria noastră vor stărui mereu zdrobitoarele rechizitorii pe care le-a pronunțat la procesul de la Brașov împotriva orînduirii crude și nedrepte ce împărțea lumea în mizeri și bogați, în exploatați și exploatatori, împotriva flagelului brun, ce avea să arunce în curînd lumea în războiul care a distrus atîtea bunuri și atîtea vieți. Abia eliberat de la Doftana, sinistrul loc de detenție creat anume pentru a frînge, prin suplicii, voința celor ce luptau pentru dreptate și echitate socială, pentru democrație, progres și socialism, dar pe care militanții partidului au știut să-l transforme într-o înaltă universitate de educație comunistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost desemnat să organizeze marile demonstrații antirăzboinice și antifasciste care au avut loc la 1 Mai 1939 în Capitală și în principalele centre din țară. Contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu la desfășurarea acestor manifestații de amploare, transformarea lor, după cum consemnau documentele vremii, într-o mărturie impresionantă a stării de spirit revoluționare, antifasciste a maselor muncitoare din România, acest aport a fost pe drept cuvînt **determinant.**

Militant de frunte al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o contribuție de prim ordin la organizarea luptei comuniștilor, a întregului popor împotriva mașinii de război hitleriste, pentru înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă care reprezintă unul dintre evenimentele cardinale ale istoriei noastre contemporane. Adîncirea procesului de transformare a societății românești, trecerea la revoluția și la construcția socialistă au avut în personalitatea sa plurivalentă un promotor activ, un activist dăruit trup și suflet cauzei propășirii patriei, înaintării sale neabătute pe calea noii orînduiri.

Construcția socialismului și comunismului a cunoscut **un moment de vîrf o dată cu cel de-al IX-lea Congres** al partidului care a avut loc în vara anului 1965. Dînd expresie voinței unanime a comuniștilor, a întregului nostru popor, neuitatul forum comunist l-a ales în funcția supremă, de secretar general al partidului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu care, scurt timp după aceea, a fost învestit și cu înalta demnitate de președinte al Republicii. Au trecut de atunci aproape 25 de ani și simțămîntul nostru, al tuturora, este că acest arc de timp reprezintă perioada cea mai prodigioasă și mai bogată în înfăptuiri din întreaga noastră existență, ca neam și ca stat, dobîndind, prin anvergura și densitatea creației istorice, toate atributele unei epoci de adevărată renaștere națională — **glorioasa Epocă Nicolae Ceaușescu.** Cine studiază trecutul,

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr. .....

cine urmărește pas cu pas traseul pe care l-am parcurs pe scara istoriei, nu poate să nu observe că, determinate de complexul geo-politic ce și-a pus amprenta pe evoluția noastră, frecvente într-o existență multimilenară au fost mai ales vremurile pe care cronicarul le numea neașezate. Foarte rar ne-a fost dat să prindem un timp mai îndelungat în cursul căruia să ne putem elabora liniștiți ideile, să ne rostuim avutul, să ne concepem proiectele menite să așeze țara în rîndul statelor avansate ale lumii, condiții la care ne dau dreptul aportul pe care l-am adus la patrimoniul de valori al umanității, o înzestrare intelectuală unanim apreciată, capacitatea de creatie probată din

plin prin priorități mondiale în diverse domenii ale cunoașterii. De atîtea ori ne veneau în minte cuvintele poetului **„Nu cîte au fost"**, ci mai ales, **„Cîte ar fi putut să fie"**. Gustul amar al atîtor idei rămase în stare de embrion a generat o formă de scepticism care părea a deveni un fel de trăsătură de caracter, dacă nu fatalistă, în orice caz departe de optimismul fără de care nu se poate dura nimic trainic. Arcul de timp pe care îl descrie acest sfert de veac luminos are, printre altele, proprietatea de a fi înlăturat tocmai neajunsul pe care îl aducea cu sine o asemenea stare de provizorat. El se distinge prin **continuitate și siguranță** și aceste elemente care favorizează concentrarea laborioasă asupra unor elemente mari s-au dovedit decisive pentru spiritul de creație care a proliferat nestînjenit în toate domeniile.

Este pentru noi o datorie de conștiință, cea dintîi în ordine morală, să relevăm că, din imboldul și cu contribuția determinantă ale secretarului general al partidului, pentru a se statornici acest climat s-a pus capăt odată pentru totdeauna fenomenelor anacronice de dogmatism și șablonism generate de obsesia modelului unic, cursului foarte periculos care își făcuse loc nesocotindu-se specificul național, limba maternă, istoria patriei, lupta pentru salvarea ființei naționale, pentru unitate și independență. S-au redat, astfel, partidului calitatea și demnitatea de partid revoluționar, s-a redat cetățenilor țării mîndria de a aparține unei națiuni viteze care, deși lovită de vitregia vremurilor, a știut întotdeauna să țină piept imperiilor opresoare, să se afirme printr-o contribuție distinctă, de mare marcă, la progresul omenirii.

Congresul al IX-lea reprezintă punctul de plecare în acțiunea deschizătoare de vaste și fertile orizonturi care vizează punerea în operă a doctrinei ce o asociem cu numele marelui nostru conducător. **Gîndirea social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu,** monumentală ca întindere și relief, cuprinde idei, teze și concepte întemeiate pe o riguroasă analiză materialist-dialectică și istorică a schimbărilor ce au loc în societatea românească și pe plan mondial semnificînd, în esență, **aplicarea creatoare a adevărurilor generale ale socialismului științific la condițiile concrete ale țării.** Unitară prin problematica abordată, deschisă continuu noului, această viziune de mare originalitate și profunzime asupra devenirii patriei pornește de la **încrederea nețărmurită în superioritatea socialismului,** în raport cu orînduirile bazate pe inechități sociale, pe exploatare și asuprire, și tinde să accentueze tocmai caracterul regenerator al noii societăți, capacitatea sa de a asigura omului un nobil statut în cadrul civilizației pe care o edificăm, statutul de făuritor conștient al destinului țării și al propriului său destin. Probînd valabilitatea principiului potrivit căruia, atunci cînd cuprind masele, marile idei dobîndesc o irezistibilă forță materială, poporul român, înarmat cu o asemenea concepție novatoare, condus cu înțelepciune de partid, a elaborat în perioada la care ne referim **cele mai cutezătoare programe din existența sa** și a înregistrat, în procesul de traducere a lor în viață, realizări ce au schimbat necontenit chipul patriei. Stăruim asupra noțiunilor de program și de programare deoarece ele desemnează cu o mare forță de sugestie natura și semnificația proiectelor în realizarea cărora ne aflăm angajați indicînd prioritățile economico-sociale, mijloacele materiale pe care ne bizuim, etapele în care trebuie să ne încadrăm, finalitatea activității noastre. O adevărată cartă a comuniștilor, a întregului nostru popor, o reprezintă însuși **Programul partidului** în care se configurează în mod științific strategia de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la comunism în România. Întregindu-l, adaptîndu-i continuu prevederile, în raport cu evoluția atît de dinamică a realității, s-au elaborat și adoptat programe speciale pe ramuri și domenii de activitate, toate purtînd semnul geniului prospectiv al gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu și urmărind să asigure economiei naționale, societății în ansamblul său, o structură și o fizionomie moderne. O adevărată încununare a acestei opere de proiecție a viitorului patriei o reprezintă documentele pentru Congresul al XIV-lea care statornicesc liniile de dezvoltare a țării în cincinalul următor, în perspectiva anului 2000 și dincolo de hotarele actualului mileniu, pînă în anul 2010. Puține sînt astăzi în lume țările care dispun de o asemenea sinteză aptă să permită folosirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și umane.

Dupa cel de-al IX-lea Congres, relansînd industrializarea socialistă și transformînd-o într-o cauză a întregii națiuni, poporul român, condus de partid, de marele său fiu, a reușit să construiască circa 180 de platforme industriale noi pe care au intrat în funcțiune peste 2000 de capacități de producție. Ceea ce trebuie relevat este că industria românească face față cu succes

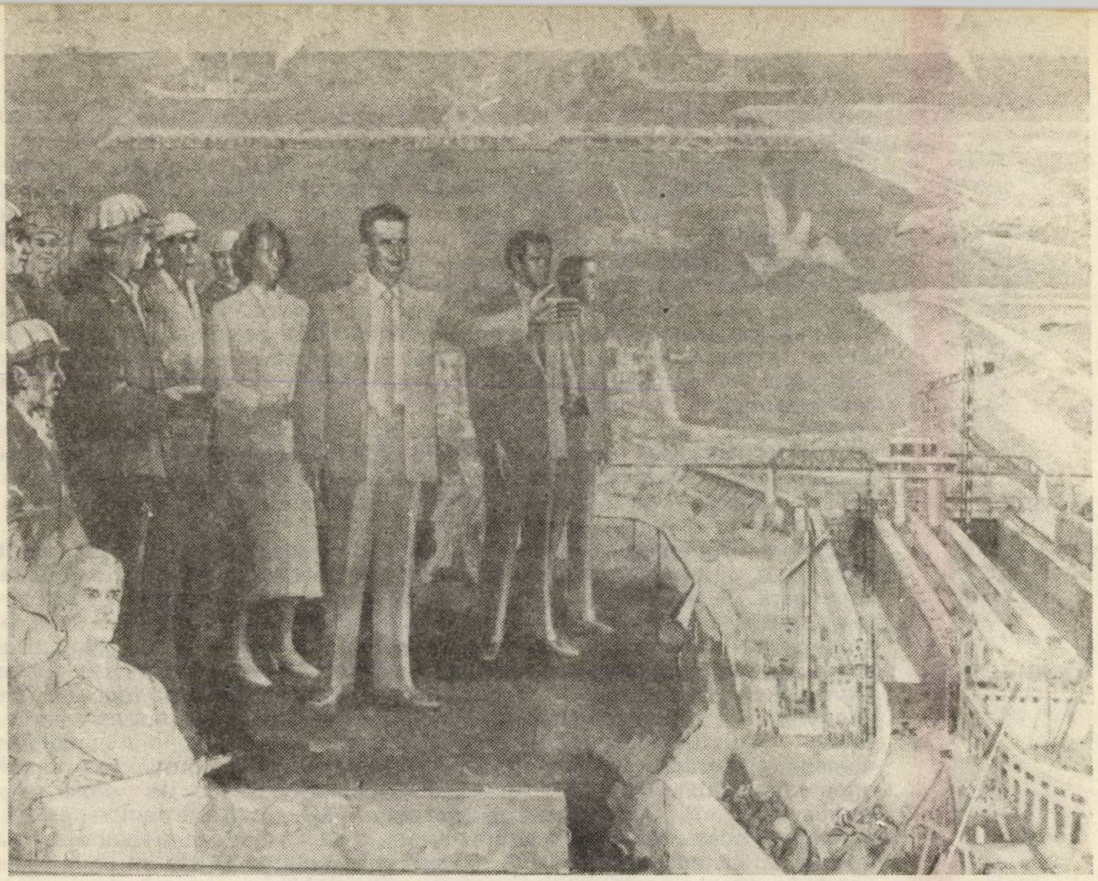

conjuncturii nefavorabile ce se menţine pe plan internaţional, se adaptează cerinţelor şi-şi sporeşte continuu forţa productivă. Pe ansamblul celor 45 de ani de construcţie socialistă, cu aportul decisiv al ultimului sfert de veac, volumul producţiei industriale a crescut în România de 135 de ori înscriind ţara noastră printre statele cu cele mai ridicate ritmuri de înaintare în acest domeniu. Potrivit unei orientări ferme care s-a făcut simţită imediat după cel de-al IX-lea Congres şi s-a amplificat după reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, industria a încetat de a mai fi apanajul localităţilor tradiţionale, **politica de amplasare echilibrată, armonioasă, a forţelor de producţie în teritoriu,** promovată consecvent, permiţîndu-i să pătrundă rapid în toate zonele şi judeţele unde a adus şi aduce un puternic suflu novator. Nimic nu ne-a venit de-a gata. Noi înşine a trebuit să soluţionăm toate problemele pe care le-a implicat şi le implică o asemenea dezvoltare. Este necesar să relevăm, în această ordine de idei, justeţea politicii de alocare a cel puţin 30 la sută din venitul naţional pentru fondul de dezvoltare. Prin aceasta se satisfac cerinţele legii obiective a reproducţiei lărgite şi se asigură resursele necesare pentru întărirea continuă a proprietăţii socialiste, cooperatiste şi de stat, ca o garanţie a creşterii avuţiei naţionale şi a bunăstării poporului. Trecînd în revistă aceste realizări tovarăşul Nicolae Ceauşescu menţiona că avem dreptul să ne mîndrim cu asemenea construcţii grandioase cum sînt Canalul Dunăre-Marea Neagră, Poarta Albă-Midia-Năvodari, metroul, transfăgărăşanul, hidrocentralele de pe Dunăre şi de pe rîurile interioare, şi care vor dăinui peste veacuri ca o mărturie nepieritoare a forţei de creaţie a unui popor liber, stăpîn pe destinele sale. În acelaşi timp conducătorul partidului şi statului atrăgea atenţia, cu realismul care-l caracterizează, că, pe lîngă succesele incontestabile înregistrate, avem şi lipsuri şi neîmpliniri; ne punea, deci, în gardă împotriva unei posibile automulţumiri, proiectînd în forul lăuntric al celor ce purtăm răspunderea pentru destinele economiei româneşti imperativul că, hotărîtor în perioada actuală şi în perspectivă, este să îndeplinim integral programele privind lărgirea bazei de materii prime, să lichidăm rămînerile în urmă în domeniul energetic, să realizăm la timp şi în bune condiţii programul de investiţii, să asigurăm creşterea mai rapidă a productivităţii muncii, con-

comitent cu scăderea costurilor de producție, să ne încadrăm, cu alte cuvinte, în parametrii mereu mai înalți de competitivitate și eficiență.

În această epocă de puternice și adînci transformări revoluționare, beneficiind de o concepție care desemnează exact locul și rolul fiecărui domeniu și sector, partidul nostru a pus capăt subaprecierii agriculturii, subliniind că aceasta este și trebuie să devină tot mai mult **cea de-a doua ramură de bază a economiei naționale.** Sub acest semn s-a întărit și modernizat baza sa tehnico-materială, s-a lărgit introducerea celor mai noi rezultate ale cercetării științifice, s-au extins sistemele de irigații care cuprind în momentul de față suprafețe de ordinul a aproape patru milioane de hectare și sînt condiții să ajungă la șase milioane de hectare. Așa a fost posibil să se sporească, pe ansamblul construcției socialiste, de 10 ori volumul producției agricole, să se realizeze recolte de cereale de 30 milioane tone anual — 1989 deținînd în această privință recordul absolut cu peste 60 milioane — să se sporească șeptelul, să se mărească producțiile în toate celelalte compartimente. Ceea ce se cere acum este să se acționeze mereu mai energic pentru înfăptuirea programelor adoptate, să se întărească ordinea și disciplina, să fie ridicată la un nivel superior activitatea organizatorică.

Economia românească în ansamblul său traversează o perioadă de rapidă maturizare, de transformare a acumulărilor de pînă acum într-o calitate nouă, superioară, de trecere pe un front larg **de la extensiv la intensiv.** La înscrierea sa decisivă pe traiectoriile înalte de eficacitate pe care le-a indicat secretarul general al partidului, **o contribuție mereu mai mare o aduce știința.** Domeniu condus cu o înaltă competență de către tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, om politic eminent și savant de largă recunoaștere internațională, știința românească a înregistrat în acești ani progrese impresionante și s-a făcut cunoscută prin performanțe de nivel mondial în multiple domenii. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și cu producția, potrivit orientărilor stabilite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-a permis să-și sporească aportul la progresul general al țării. S-a spulberat neîncrederea în potențialul nostru de gîndire și creativitate, s-au format cadre valoroase, s-a instituit un sistem de organizare modern și stimulator. Există întrunite toate condițiile pentru ca în viitor economia națională să se bucure de sprijinul mai puternic al științei în toate compartimentele sale.

Ascensiunea continuă a industriei, a agriculturii, a tuturor celorlalte ramuri, asigurarea unor balanțe anuale echilibrate, toate acestea au determinat **creșterea continuă a avuției țării.** În anii socialismului venitul național, indicator sintetic în care se oglindesc fidel trăsăturile unei economii, și-a sporit volumul de 40 de ori (de 33 de ori numai din 1965 încoace) demonstrînd cu prisosință că ne aflăm pe un drum bun, că tot ceea ce proiectăm și înfăptuim poartă însemnele durabilității și eficienței. Anul 1989 a adus cu sine un moment cu amplă rezonanță în conștiința națiunii demonstrînd că eforturile pe care le depunem își găsesc finalitatea așteptată. La Plenara C.C. al P.C.R. din 12—14 aprilie s-a anunțat că **România și-a rambursat integral datoriile contractate în exterior. „Zilele de 12—14 aprilie 1989 marchează — se poate spune — o deplină independență economică și politică a României. Pentru prima dată în istoria sa îndelungată, România nu mai are nici o datorie externă, nu mai plătește tribut nimănui și este cu adevărat independentă și economic și politic"**, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Partidul nostru, prin vocea sa cea mai autorizată, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a afirmat în repetate rînduri că nu are țel mai înalt decît creșterea prosperității și fericirii poporului. Rațiunea însăși de a fi a socialismului o constituie **ridicarea necontenită a calității vieții și a nivelului de trai al populației.** În concordanță cu această politică profund umanistă, partidul s-a orientat ferm spre soluționarea problemelor fundamentale menite să asigure bunăstarea poporului, împlinirea multilaterală a personalității umane. Ritmurile impetuoase ale activității economico-sociale au creat condiții pentru creșterea continuă a personalului muncitor. Din totalul populației active, care însumează 11 milioane, circa opt milioane lucrează în industrie și în alte sectoare, iar circa trei milioane în agricultură. După cel de-al IX-lea Congres, fondul de retribuție a crescut de circa șase ori, s-a mărit de peste trei ori retribuția medie. Milioane de cetățeni sînt cuprinși în sistemul de pensii, iar cinci milioane de copii beneficiază de indemnizațiile acordate de stat. Una dintre problemele cele mai importante care au făcut și fac obiectul preocupărilor partidului și guvernului o constituie **asigurarea unui habitat modern.** După cel de-al IX-lea Congres s-au construit și dat în folosință 2,6 milioane

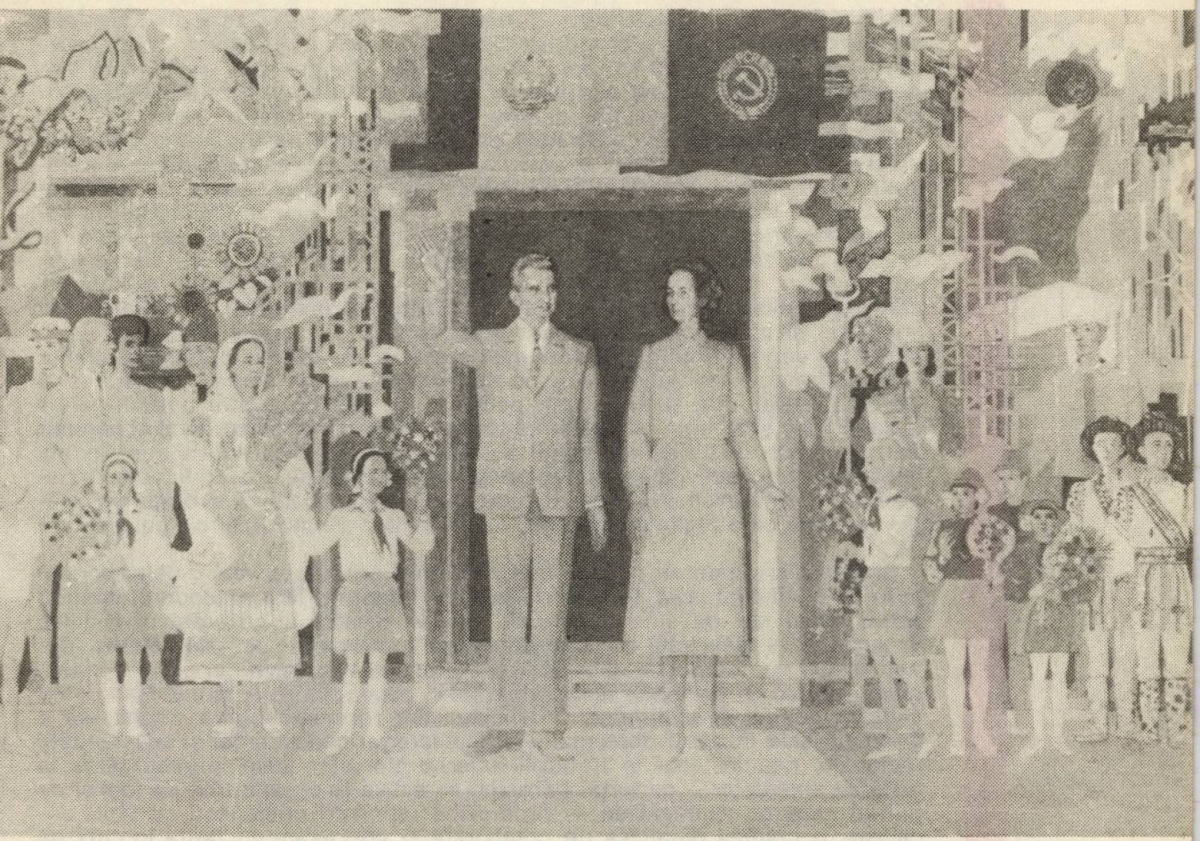

de apartamente realizate din fondurile statului precum și sute de mii de locuințe din fondurile populației. Toate orașele țării, începînd cu Capitala, care este pe cale de a deveni o adevărată metropolă socialistă, și continuînd cu celelalte centre, și-au modificat înfățișarea conservîndu-și cu grijă fondul istoric valoros, îmbogățindu-se cu edificii și dotări noi, cunoscînd, cu alte cuvinte, un proces de renaștere generală. În perioada următoare **atenția se va concentra asupra modernizării satelor** care trebuie aduse și ele la un nivel de cultură și civilizație demn de epoca socialistă.

În ritm cu dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se preocupă îndeaproape de **perfecționarea mijloacelor de producție și a raporturilor interumane** în societate. Pornind de la principiul strălucit validat de practica social-istorică și potrivit căruia socialismul și democrația sînt de nedespărțit, iar noua orînduire se edifică **împreună cu poporul și pentru popor,** tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat sistemul unitar al democrației noastre muncitorești-revoluționare care, dobîndind putere de lege, permite cetățenilor patriei, fără nici un fel de deosebire ca, în tripla lor calitate de proprietari, producători și beneficiari ai avuției naționale, să participe, atît prin intermediul instituțiilor create, cît și în mod nemijlocit, prin formele democrației directe care s-au instituit, la elaborarea, adoptarea și aplicarea tuturor deciziilor ce angajează politica internă și externă a partidului și statului. Este un sistem dinamic, suplu și eficace care funcționează atît la nivel macro cît și la nivel microsocial și care contribuie din plin la **stimularea spiritului civic, a angajării patriotice și revoluționare,** la valorificarea forței de mobilizare a maselor în folosul și spre binele întregii societăți.

Marcînd, în fiecare an, la 26 ianuarie, ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cei aproape 60 de ani de eroică activitate revoluționară, ne dăm seama și mai bine ce mutații structurale a cunoscut și cunoaște țara sub influența binefăcătoare a gîndirii sale novatoare și dinamizatoare, a activității

neobosite pe care o desfășoară. România, în trecut o țară agricolă înapoiată, s-a transformat într-un **stat industrial-agrar** puternic și prosper. Ea nu se va opri însă aici. Aplicînd în viață documentele Congresului al XIV-lea, țara noastră va deveni un stat multilateral dezvoltat, cu o economie înaintată, cu o cultură și cu o civilizație demne de epoca pe care o trăim.

Chezășia înaintării sale neabătute pe calea pe care ne-am ales-o, calea socialismului și comunismului, o constituie **întărirea rolului conducător al partidului.** Ne revine îndatorirea de a sublinia, odată în plus, tezele de inestimabilă valoare teoretică și practică cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a îmbogățit doctrina social-politică românească cu privire la rolul partidului în procesul de edificare a noii orînduiri, teze cu atît mai actuale cu cît, pe plan internațional, se remarcă anumite poziții de esență lichidatoristă, capitulardă, care postulează diminuarea rolului conducător al partidului în lupta pentru socialism și comunism, ca și cum acest proces s-ar putea desfășura de la sine, fără aportul unui partid comunist puternic, disciplinat, capabil să elaboreze o strategie revoluționară și să mobilizeze masele pentru înfăptuirea ei neabătută. Datorăm ilustrului om politic și de stat conceptul potrivit căruia partidul este și trebuie să se afirme tot mai mult drept **centru vital al națiunii.** Partidul nostru și-a dobîndit această calitate prin lupta sa eroică dusă în anii ilegalității, prin activitatea excepțională desfășurată pentru edificarea socialismului și comunismului. Accentuarea rolului său, odată cu evoluția societății, ne apare ca **o legitate obiectivă,** ca un înalt imperativ politic, social și moral.

Strateg clarvăzător al politicii interne care a descătușat energiile poporului și le dă posibilitatea să se materializeze în înfăptuiri fără precedent, întărind astfel conștiința de sine a națiunii, geniul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu se manifestă cu aceeași vigoare **în domeniul politicii externe.** Din inițiativa și cu contribuția sa hotărîtoare, România s-a făcut cunoscută, în ultimele decenii, ca un foarte activ promotor al păcii, prieteniei și înțelegerii între state și popoare. Reafirmînd principiile care formează piatra unghiulară a orientării sale în acest domeniu — respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne ale altor state, nerecurgerea la forță, la amenințarea cu forța, participarea activă la schimburile de idei și de bunuri reciproc avantajoase — promovînd raporturi prietenești cu țările socialiste, o politică dinamică de colaborare și cooperare cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, încurajînd și stimulînd toate inițiativele îndreptate spre întronarea unui climat de destindere, de încredere și dialog, țara noastră, președintele ei s-au afirmat și se afirmă ca un factor cu rol constructiv evident, ca **un membru respectat și ascultat al comunității internaționale.** Prin toate actele al căror promotor s-a făcut cunoscut pe arena mondială și care dovedesc o profundă responsabilitate pentru soarta omenirii, pentru destinele păcii, pentru salvgardarea valorilor perene create prin timp, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca un om politic de mare prestigiu și influență, ca **un adevărat erou al păcii.**

Îl omagiem pe marele om al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o vibrantă unitate de cuget și de simțiri, om lîngă om, conștiință lîngă conștiință. Gîndurile noastre se îndreaptă cu devotament și recunoștință spre genialul și iubitul nostru conducător. Din adîncul inimilor, cu cel mai profund respect, îi adresăm întreaga gratitudine pentru tot ce a înfăptuit și înfăptuiește spre binele și fericirea poporului român. **Omagiul fierbinte** pe care-l rostim are, în egală măsură, și **sensul unui legămînt.** Fiecare la postul pe care ni l-a încredințat partidul, întreaga națiune acționînd, într-o indestructibilă coeziune moral-politică, ne vom intensifica eforturile pentru înfăptuirea exemplară a programelor de dezvoltare și modernizare a României. Urmînd înaltul exemplu de dăruire și abnegație revoluționară pe care ni-l oferă ilustrul nostru conducător, vom amplifica spiritul de angajare patriotică și revoluționară pentru a ne spori aportul la accelerarea progresului general al patriei, la înfăptuirea visului de aur al omenirii — comunismul.

Ion PAVELESCU

EPOCA NICOLAE CEAUŞESCU, epoca celor mai mari înfăptuiri din istoria patriei

Luminoasă epocă de renaştere a patriei, de dezvoltare nestăvilită şi înflorire multilaterală a tuturor domeniilor vieţii economico-sociale, perioada inaugurată în noua istorie socialistă a României acum aproape 25 de ani, de cel de-al IX-lea Congres al partidului nostru comunist, poartă emblematic, aureolînd toate măreţele victorii repurtate în aceşti ani de poporul român, deplin stăpîn pe destinele sale, prin muncă şi creaţie liberă şi demnă, numele strălucitului conducător al naţiunii noastre socialiste, al celui mai iubit fiu al poporului, căruia îi datorăm toate izbînzile fără egal obţinute pînă acum, numele secretarului general al partidului, preşedintele României socialiste, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, genialul ctitor al socialismului victorios. Epoca Nicolae Ceauşescu va intra pentru totdeauna în istorie drept epoca celor mai cutezătoare împliniri ale multiseculare idealuri de libertate, independenţă, progres, civilizaţie, bunăstare şi fericire pe care le-a nutrit poporul nostru.

O contribuţie de seamă la elaborarea şi înfăptuirea politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru, a marilor programe de dezvoltare economică şi socială a ţării, bazate pe cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, revine tovarăşei academician doctor inginer ELENA CEAUŞESCU, eminent om politic, savant de o largă şi prestigioasă recunoaştere pe plan mondial.

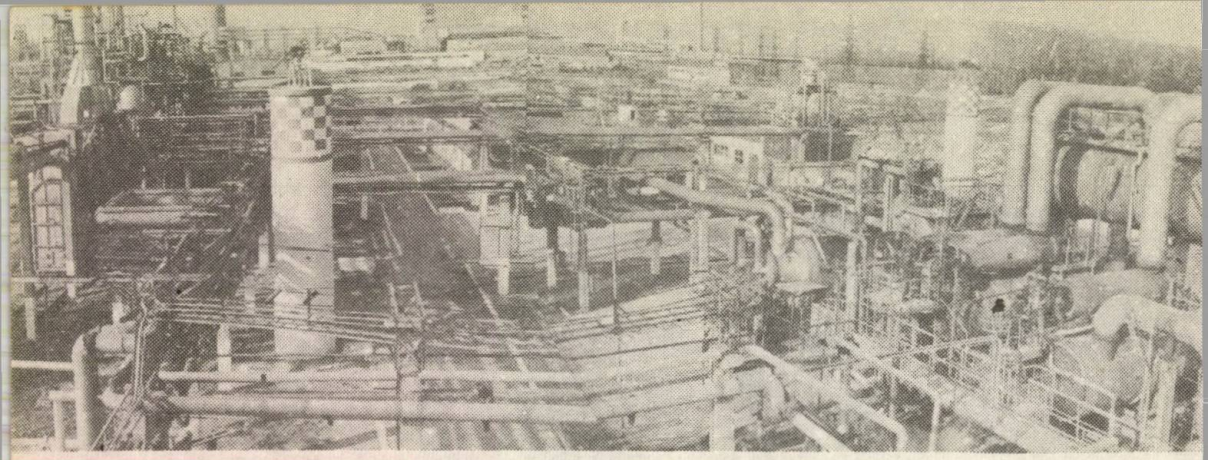

Drumul străbătut de România socialistă în anii construcției noii societăți, istoricele înfăptuiri ale poporului român în epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, în dezvoltarea multilaterală a patriei, în creșterea nivelului de civilizație materială și spirituală însumează cu prioritate progresele industriei românești. Procesul industrializării se distinge în dinamica sa prin marile prefaceri revoluționare pe care le-a generat. Experiența poporului român și istoria dezvoltării societății omenești, sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, demonstrează că industrializarea constituie singura cale spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, și asigură în fapt independența și suveranitatea națională. Rolul de factor hotărîtor al industrializării, pentru propășirea multilaterală a patriei, poate fi ilustrat, luînd ca reper doar anul 1989, de pildă la producția industrială, prin cîteva cifre elocvente: producția industrială a României a fost în anul menționat de circa 135 de ori mai mare față de anul 1945, iar din aceasta, creșterea realizată după Congresul al IX-lea, din anul 1965, este de 120 ori. În cincinalul următor — 1991 — 1995 —, producția-marfă industrială va crește într-un ritm mediu anual de 5,5 — 6 la sută. În etapa 1966 — 1985, pe ansamblul industriei republicane, productivitatea muncii, pe o persoană, a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 6,6 la sută. Sporirea productivității muncii se corelează imperativului valorificării maxime a resurselor materiale și energetice, reducerii continue a cheltuielilor materiale în produsul social. Implantată armonios pe întreg cuprinsul țării, industria românească este astăzi principalul factor de progres și civilizație, de făurire a unei vieți demne și prospere.

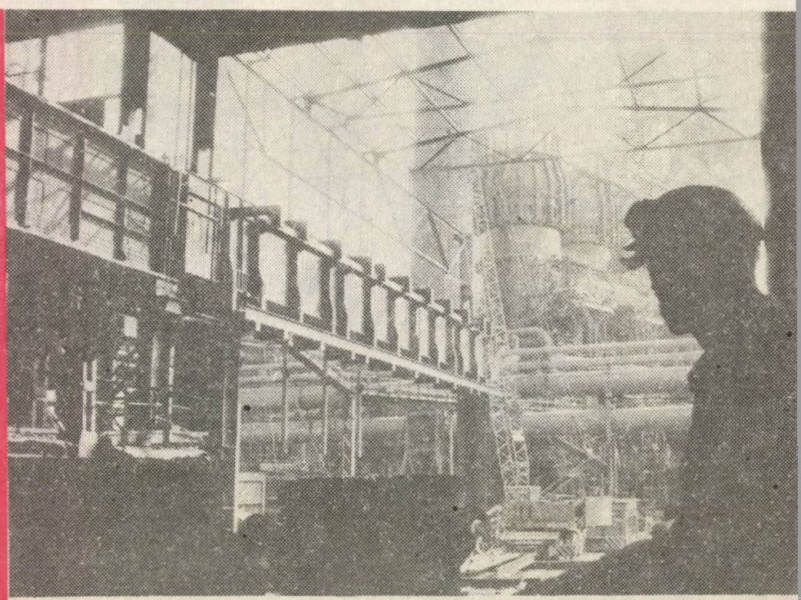

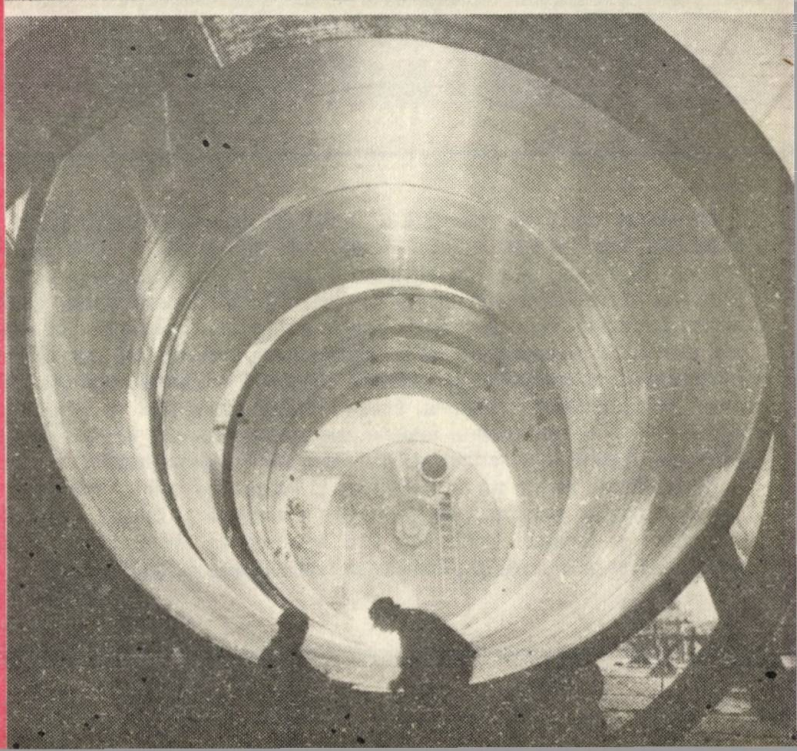

Marea proprietate socialistă în agricultura României a presupus și presupune, prin crearea unor condiții optime, contribuția aplicată a cuceririlor științei și tehnicii în vederea înfăptuirii Programului național de asigurare a unor producții sigure și stabile. Acestui deziderat major i-au fost investite vastele lucrări de îmbunătățiri funciare, de ameliorare a solului, deopotrivă cu acelea din cercetarea agricolă. Epoca de după Congresul al IX-lea al partidului se caracterizează printr-un puternic sprijin al statului acordat agriculturii românești. Spre exemplu, dacă în cincinalul 1951 — 1955 agricultura beneficia de 5759 milioane lei, în cincinalul 1981 — 1985 investițiile s-au ridicat la aproape 174.801 milioane lei. De menționat că în actualul cincinal agricultura va primi peste 190 miliarde lei!

Este demn de menționat — pentru a ne referi la implementarea conceptului de nouă revoluție agrară —, că prin grija și efortul cercetătorilor, actualmente pe 87 la sută din suprafața cultivată cu porumb a țării se folosesc hibrizi românești, la grîu pe 99 la sută cu soiurile

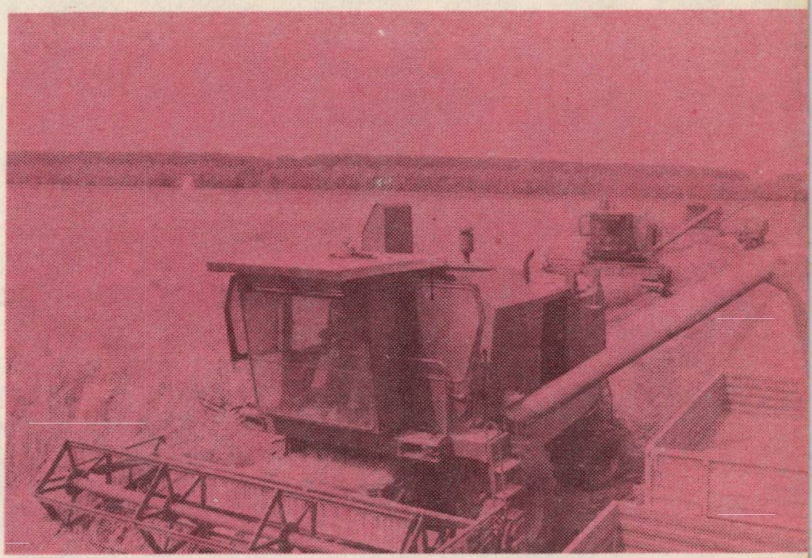

create în țară, iar la orz și floarea soarelui în proporție de sută la sută. Aceste cifre reflectă dinamismul noii revoluții agrare, capacitatea științei și cercetării agricole din țara noastră de a soluționa problemele ce se pun în fața acestui important domeniu de activitate. În procesul de modernizare a agriculturii un rol determinant revine mecanizării majorității lucrărilor și fertilizării solului. Producțiile agricole au crescut în mod continuu, relevant fiind în acest sens faptul că în 1988, de pildă, valoarea producției globale s-a ridicat la 274,8 miliarde lei, comparativ cu anul 1965, cînd a fost de numai 62,5 miliarde lei.

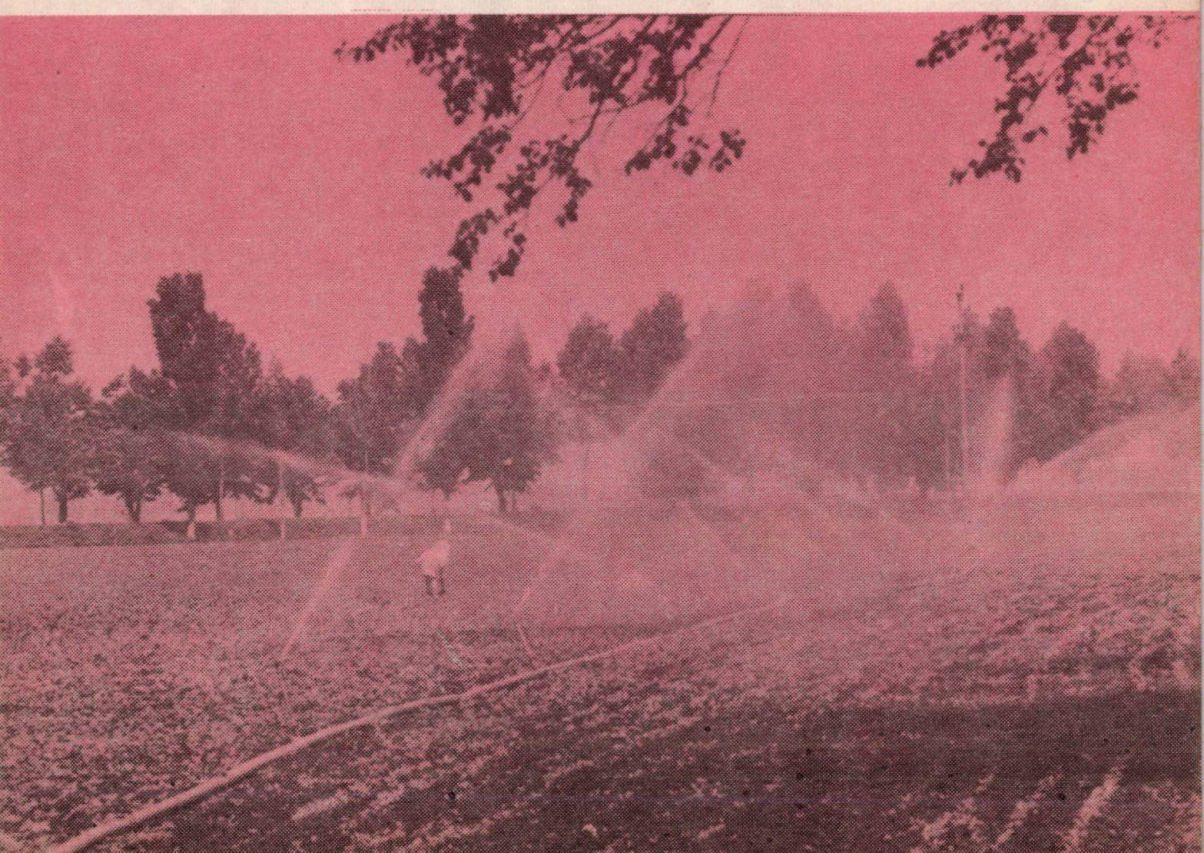

Odată cu dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe intreg cuprinsul țării, odată cu creșterea puternică a fondurilor fixe, construcția de locuințe și de noi așezăminte culturale, procesul general de urbanizare a țării au cunoscut o evoluție spectaculoasă. Ne aflăm foarte aproape de împlinirea unui deziderat umanist căruia doar socialismul i-a putut conferi materializarea, acela că în orașele României socialiste problema locuințelor va fi în curînd rezolvată, cu alte cuvinte nu va mai exista propriu-zis o problemă a locuințelor. Urbanistica românească a dat patriei un chip nou; odată cu schimbarea înfățișării țării, a sporit esențial nivelul de trai și de civilizație al intregii națiuni.

Distincția arhitecturii noi o conferă în primul rînd modernitatea, corelarea habitatului cu funcțiile complexe ale modernității. Factorul estetic nu poate fi eludat, intrucît el face parte din însăși civilizația nouă a societății noastre. Fiecare municipiu, fiecare oraș își etalează astăzi edificiile performante în materie de gust și de imaginație. Detașamentele de constructori, arhitecți, proiectanți au susținut, după Congresul al IX-lea al partidului, un fructuos dialog cu materia, dialog ilustrat astăzi de însăși urbanistica românească. Nu putem trece cu vederea, de asemenea, rolul cercetării din domeniul materialelor de construcție. An de an au apărut soluții noi, s-au aplicat rezultate ale cercetării, noi simbioze de materiale, s-au aplicat noi modalități dictate de sporirea rigorilor, de însăși propensiunea spre civilizație a oamenilor. Un fapt ce se cuvine consemnat la loc de frunte este acela că din urbanistica românească fac parte parcurile, grădinile, locurile de agrement — altfel spus, acele aspecte care reflectă deopotrivă grija față de om și respectul față de natură.

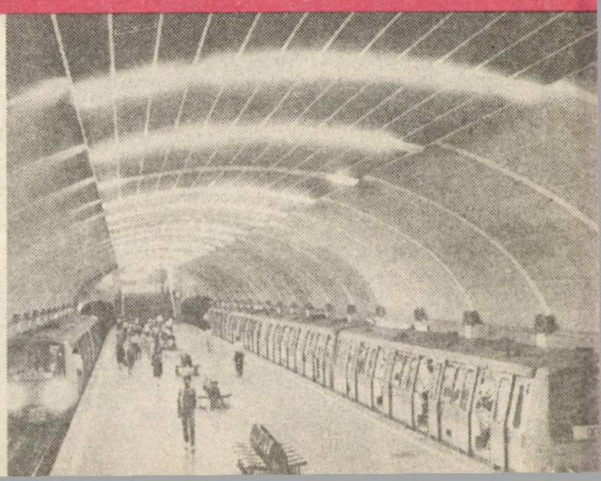

Grija față de om, față de sănătatea întregului popor constituie țelul suprem al politicii partidului și statului nostru. Progresele realizate de țara noastră în domeniile sănătății, demografiei, creării bazei materiale a sănătății, de care beneficiază întregul popor, amplificarea cercetării științifice aplicative și fundamentale din domeniul medicinii, construirea de edificii de sănătate pe întreg cuprinsul patriei, concomitent cu sporirea numărului specialiștilor din acest domeniu sînt tot atîtea dovezi și argumente care confirmă grija permanentă față de prezentul și viitorul națiunii noastre. De remarcat este faptul că puternicele tradiții medicale românești și-au găsit în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea al partidului ariile de afirmare printr-un potențial nou de amplificare și evoluție originală, acest aspect fiind relevat prin însăși recunoașterea internațională a forței științei medicale din țara noastră. S-au construit spitale noi, clinici noi, centre de cercetare medicală; s-a îmbunătățit substanțial asistența medicală pe întreg teritoriul țării, medicul, specialistul fiind astăzi prezenți pretutindeni unde trăiesc și muncesc oamenii. Politica demografică inițiată de partidul și statul nostru are în prim plan dezideratul creșterii unor generații sănătoase, viguroase, cu o personalitate creativă distinctă — generațiile societății comuniste. Întărirea familiei, grija față de copiii țării, materializată prin importante fonduri bănești, umanismul politicii noii societăți focalizat în complexele sectoare ale sănătății au căpătat în această epocă dimensiunile unui adevărat fapt moral; acest fapt moral constituie climatul relației dintre om și complexul de mijloace care concură la menținerea sănătății întregului popor.

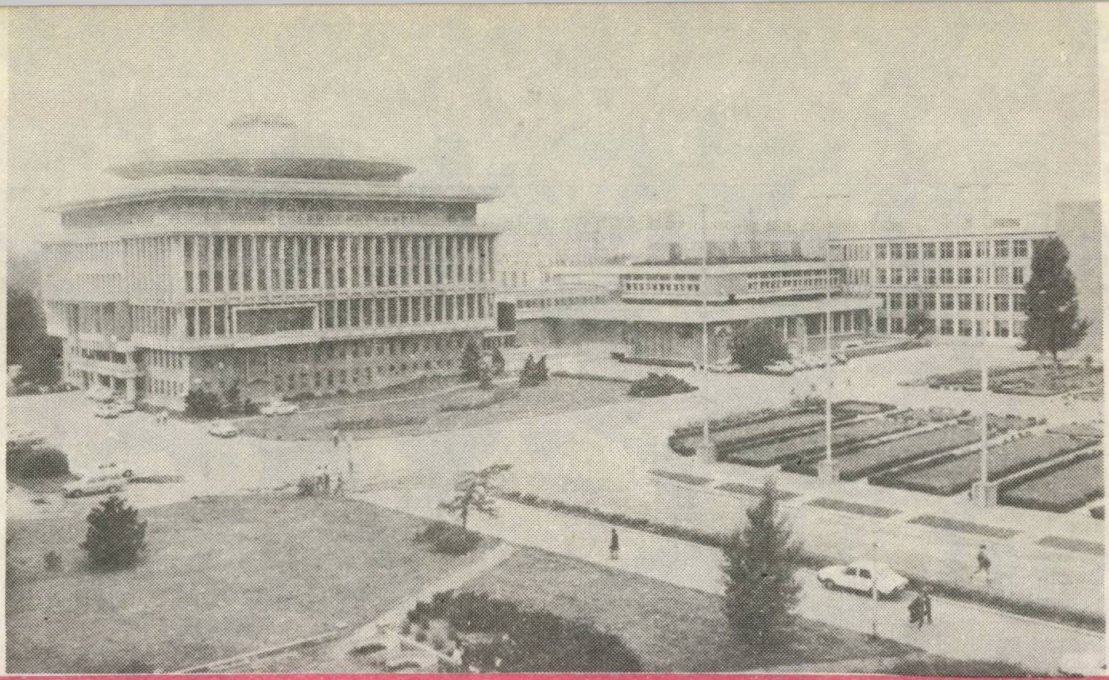

Realizarea obiectivelor măreţe ce stau în faţa cercetării ştiinţifice şi a şcolii româneşti, de promovare susţinută, în toate domeniile economiei naţionale, a celor mai noi cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane şi în primul rînd a creativităţii româneşti — condiţie esenţială pentru asigurarea dezvoltării patriei noastre socialiste —, implică în mod legic întregul învăţămînt din ţara noastră prin legătura acestuia cu producţia şi cercetarea. Procesul de formare a tinerelor generaţii beneficiază astăzi de condiţii optime de afirmare a tuturor vocaţiilor profesionale, a însăşi personalităţii umane. Aşa cum au dovedit-o anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, învăţămîntul din România a devenit un important factor de progres, procentul de inventivitate, de cercetare aplicată pe care l-a dat şi îl dă relaţia învăţămînt-cercetare-producţie, economiei naţionale, dezvoltării ţării este unul semnificativ. Cercetarea din învăţămînt putem afirma că este actualmente implicată activ în toate ramurile economiei naţionale. Şcoala românească se bucură de îndrumarea competentă a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, personalitate proeminentă a vieţii politice şi ştiinţifice din ţara noastră, savant de prestigioasă recunoaştere mondială, care a conferit o orientare cu adevărat modernă şi eficientă întregului învăţămînt. În perspectivă, aşa cum reiese din documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, şcoala românească va atinge noi cote de dezvoltare, baza ei materială va spori în concordanţă cu accesul neîngrădit al tinerilor la cele mai noi cuceriri ale cunoaşterii ştiinţifice şi umane.

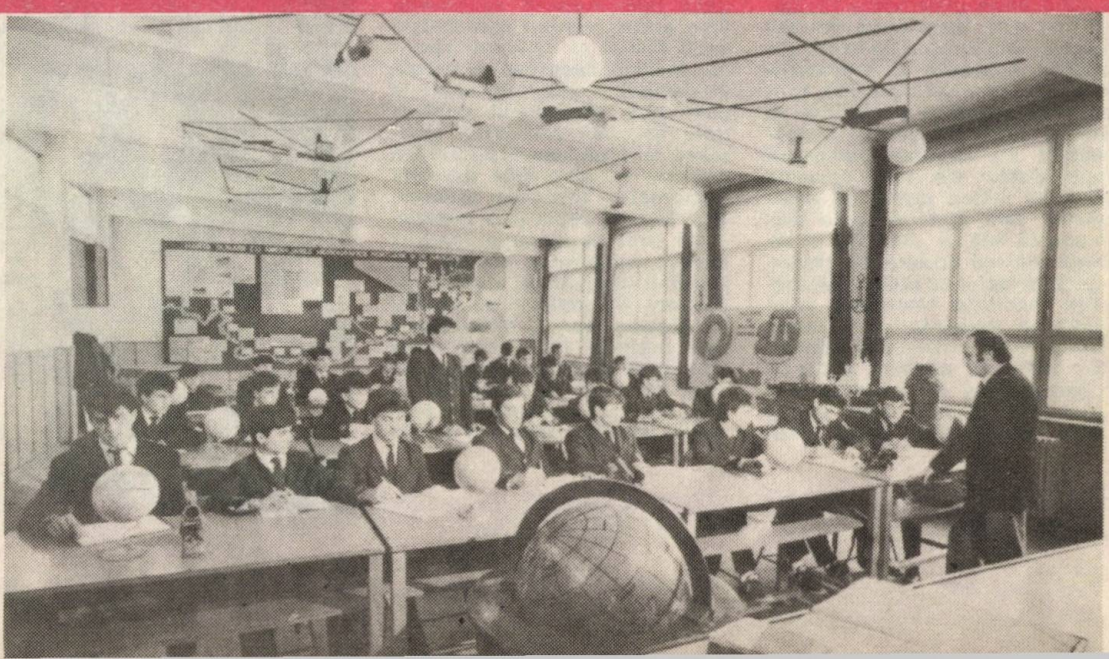

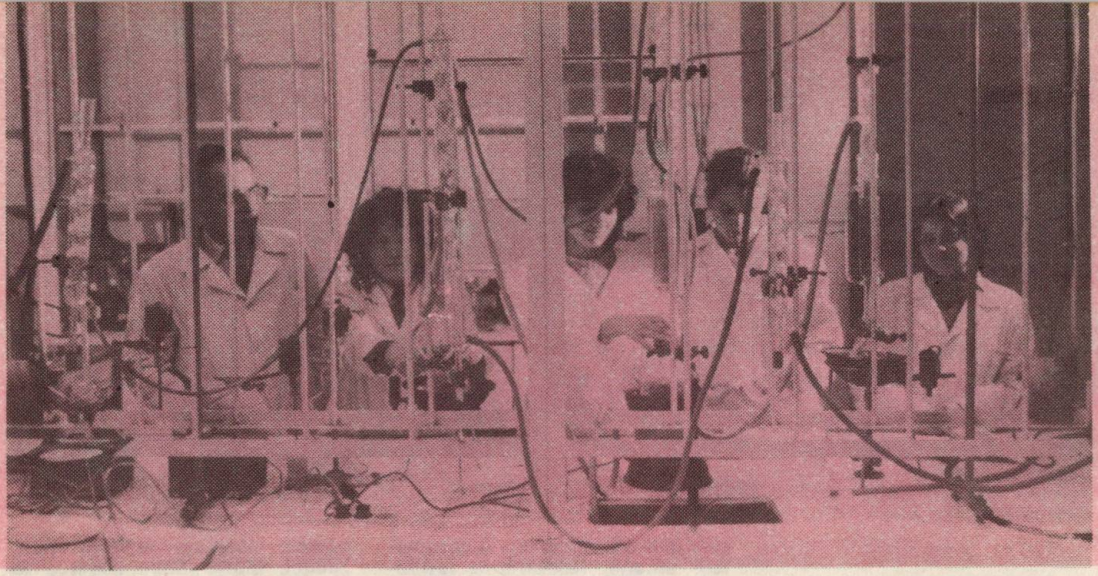

Știința și cercetarea ca factori de producție determinanți în dezvoltarea multilaterală și progresul patriei reprezintă un concept devenit operativ în ultimele două decenii. Întreaga capacitate creatoare a țării este astăzi pe deplin angajată în înfăptuirea obiectivelor care vor asigura trecerea României de la stadiul de țară în curs de dezvoltare, la cel de țară socialistă mediu dezvoltată. Folosindu-ne de cîteva repere statistice, desprindem în fapt un adevăr pregnant, care face mîndria științei și cercetării românești: în perioada 1976—1985, prin contribuția nemijlocită a cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, a proiectării, pe baza programelor elaborate sub conducerea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, s-au realizat peste 26.000 tipuri de mașini, utilaje, instalații complexe și echipamente noi sau modernizate, peste 10.000 de noi materiale și bunuri de consum, s-au aplicat în producție peste 15.000 de tehnologii noi și modernizate. Toate acestea reflectă prezența, în această epocă de istorice înfăptuiri, a unor detașamente de specialiști, cercetători, oameni de știință, în țara noastră, capabili să soluționeze orice problemă din sfera multiplelor probleme ce stau în fața progresului și dezvoltării României. Vom remarca, de asemenea, că dotarea centrelor științifice de cercetare din țara noastră este congruentă cu cele mai moderne nivele, pe plan mondial, privind mijloacele științifice de experimentare și întreaga bază a cercetării aplicative și fundamentale.

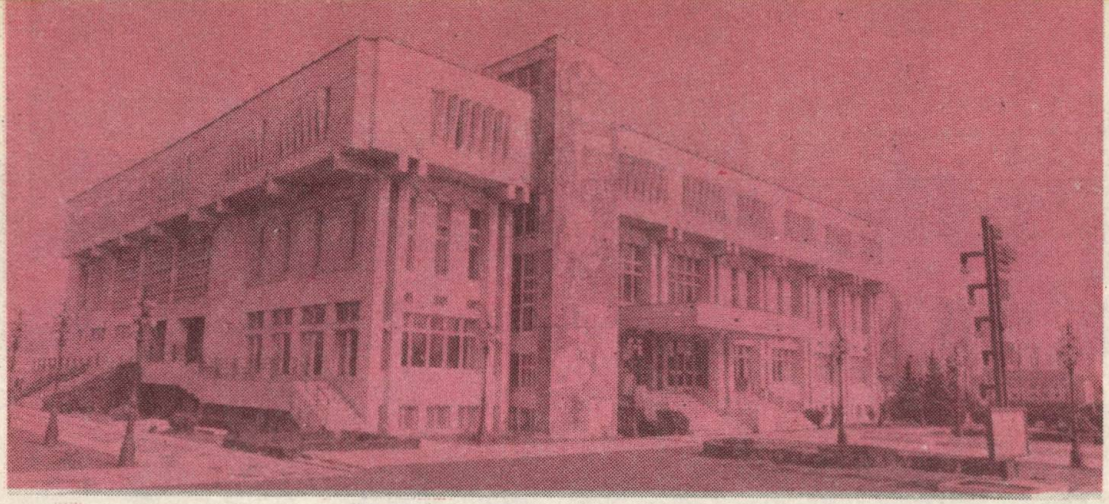

În evoluția noii societăți românești, în dinamica profundelor mutații în conștiința oamenilor, un rol deosebit de important revine unui factor cu caracter de permanență — acela al lărgirii orizontului de cunoaștere. Însuși *orizontul cunoașterii* a căpătat în această epocă un înțeles nou, modern, marcat de complexe determinări, de necesitatea pe care o pune în fața fiecărui cetățean însăși dezvoltarea țării, însuși progresul general al României de a fi purtătorul unei înalte conștiințe, de a fi racordat continuu la cele mai noi cuceriri ale cunoașterii umane. Adevărurile fundamentale ale socialismului științific implică în toate structurile lor gîndirea, asumarea, suma însușirilor ce configurează profilul omului nou, constructor revoluționar al noii societăți. O referire specială se cuvine a fi făcută în acest context la ceea ce indeobște numim baza materială a culturii. O bază diversificată, eficientă, capabilă să slujească în chip optim dezvoltării personalității umane prin accesul neîngrădit la cunoaștere. Am fost martori, în ultimele două decenii și jumătate, la înălțarea, pretutindeni în țară, a unor puternice edificii dedicate culturii, artei, științei. Multe dintre acestea au devenit la ora aceasta embleme arhitectonice ce și-au făurit o tradiție. Teatrele noi, numeroase săli de cultură, biblioteci, centre de studiu și de informare, nuclee de cultură și de înavuțire spirituală — toate acestea au fost în chip firesc integrate nu doar urbiilor moderne ale României socialiste, ci însăși existenței noastre cotidiene. Acest fapt reflectă plenar democratismul accesului la cunoaștere, grija permanentă a partidului și statului nostru față de formarea oamenilor în consens cu noua civilizație socialistă pe pămîntul României.

A construi, printre altele înseamnă a înfrunta timpul, durata. Sau a intra în dialog cu timpul. Marile ctitorii ale acestei epoci se integrează acestui înțeles. Caracterul spectaculos al acestei dimensiuni materializate ni-l relevă faptul că de la stadiul de șantier la acela de operă întrupată, în vîrstele noastre nu s-au petrecut acumulări prea mari. Cu atît mai mult ne-au surprins întotdeauna marile ctitorii, cu cît ele au venit, rînd pe rînd, să întregească geografia nouă a țării marcate de durată, de trăinicie, de modernitate. O cale transfăgărășană era de multă vreme un vis — însă mereu sfîrșit printr-o replică sceptică. Acel vis a devenit realitate. Canalul Dunăre-Marea Neagră a fost și el un vis, însă doar în acești ani el a putut fi *aievea*, străbătînd monotonia cîmpiilor coborîtoare spre marele fluviu. Și metroul bucureștean a fost multe decenii doar un vis — însă unul adeseori contestat. El a devenit un „bun obișnuit", cu care ne întîlnim în fiecare zi. Un vis a fost și „ascunderea" neprimitoarei albii dîmbovițene — și iată că albia a devenit o imagine de referință, pe care ochiul o contemplă cu mîndrie. Timpul la fel de dens, consecvent cu sine, așadar cu puterea economică a țării, a dat la iveală marile edificii materiale ce imprimă Capitalei României aerul acelei metropole pe care fiecare din noi și-a imaginat-o, a visat-o. De la Palatul Pionierilor, cu supleța lui armonic organizată într-un ansamblu estetic de mare frumusețe, la noul Centru Civic, cu amploarea lui cromatică, cu monumentalitatea grațios gîndită și structurile ei ce onorează tradițiile arhitectonice românești, noua geografie a ctitoriilor noastre mărturisește despre forța unui popor liber, despre capacitatea și imaginația noastră de a ne făuri o civilizație nouă, pentru prima oară pe măsura vrerii noastre.

Dacă ne referim la doar două adevăruri ale satului contemporan, trebuie să optăm din capul locului pentru evoluția ascendentă a recoltelor-record, și la mutațiile de mare semnificație petrecute în viața satului românesc. Primul adevăr poate fi urmărit din anul 1950, cînd se obțineau aproape cinci milioane tone de cereale; în anul 1965 s-a ajuns la 12,6 milioane tone... un deceniu și jumătate mai tîrziu, adică în anul 1980, s-a ajuns la 20,2 milioane tone; în anul 1986, la 30,34 milioane tone, iar în 1987, la 31,7 milioane tone, pentru ca în anul 1988 să se realizeze o producție de cereale boabe de 32,6 milioane tone, iar anul acesta să depășească toate recordurile, la toate categoriile de culturi. În altă ordine de idei — și ajungem la al doilea adevăr —, cine străbate astăzi satele României socialiste își poate face o imagine concludentă cu privire la ceea ce a însemnat calea socialistă de dezvoltare a agriculturii. Din 1966 și pînă în 1987 s-au dat în folosință în comune peste 623 mii de locuințe, din care aproape 80 mii apartamente. Un număr de 28 de comune vor deveni orașe agroindustriale. Procesul de organizare a teritoriului, modernizarea localităților rurale vor conferi, în ani, imaginea tonică a unei renașteri al cărei țel suprem este grija față de om, față de condițiile sale de muncă și de viață. Creșterea veniturilor totale ale țărănimii se va accentua: de la 54,7 miliarde lei în 1980, la 64,7 — 66,5 miliarde lei în 1995.

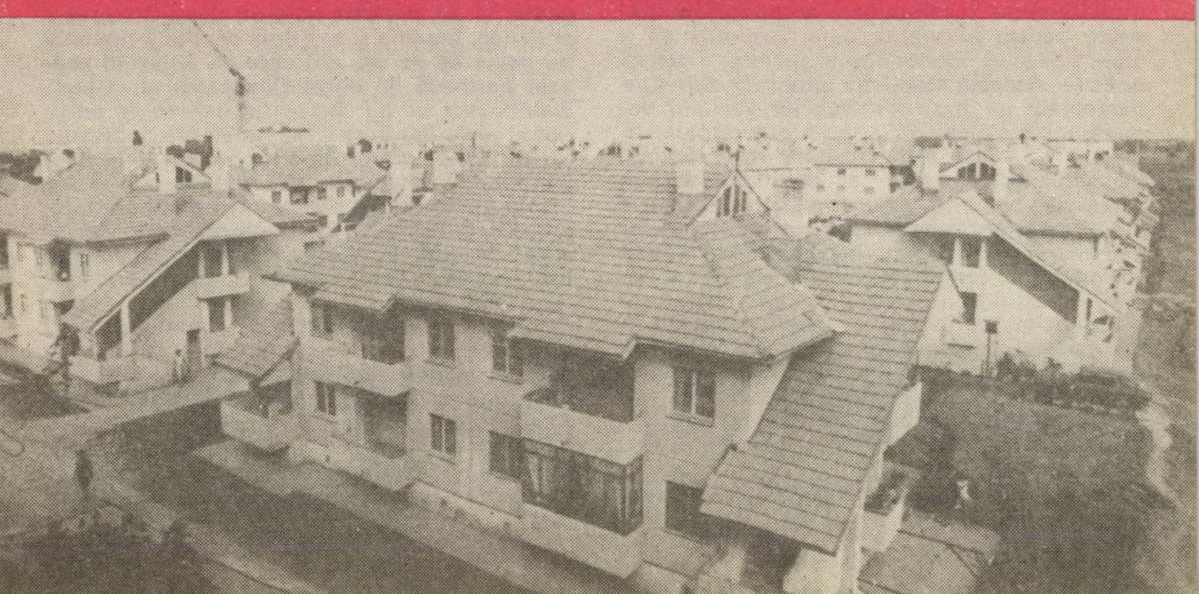

CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, O NOUĂ TREAPTĂ SPRE ÎMPLINIREA VIITORULUI COMUNIST AL PATRIEI

În cronica de aur a victoriilor și împlinirilor de nepieritoare măreție pe care poporul român, sub conducerea înțeleaptă a gloriosului nostru partid comunist, le-a obținut în cei 45 de ani de ample și istorice prefaceri revoluționare ce au înnoit neîncetat munca și viața noastră, conferindu-le acel sens înalt umanist-patriotic, cu profunde semnificații pentru devenirea prin vremuri a națiunii noastre, al unui Timp hărăzit creației și întemeierii libere și demne a României socialiste în deplină concordanță cu luminoasele aspirații și idealuri izvorîte de veacuri din străbuna glie românească, cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român se va înscrie, potrivit aprecierii tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, drept evenimentul politic hotărîtor pentru victoria definitivă a socialismului, pentru triumful deplin al principiilor socialismului științific în transformarea revoluționară a societății românești, pentru afirmarea puternică, plenară a independenței economice și politice a patriei noastre. Această strălucită apreciere este fundamentată pe baza concluziilor vastului demers analitic efectuat cu profundă rigoare științifică și înaltă principialitate revoluționară de secretarul general al partidului asupra semnificațiilor și dinamicii calitativ-cantitative ale proceselor revoluționare cunoscute de societatea românească, din perspectiva istoriei naționale, în cursul etapelor de evoluție a națiunii noastre sub semnul edificării noii orînduiri sociale, al unității de monolit forjată între partidul comuniștilor și întregul popor în anii luptei revoluționare pentru socialism și comunism, pentru libertate și demnitate națională, pentru dreptate, echitate și democrație, pentru pace, bunăstare și fericire, pentru progres și civilizație.

După cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, **„În cei 40 de ani de construcție socialistă, și îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în 1965, poporul român, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, a străbătut mai multe etape istorice și a ajuns la un asemenea nivel de dezvoltare economico-socială, de civilizație generală cum nu s-a realizat într-o perioadă de sute de ani și — aș sublinia în mod deosebit — în întreaga perioadă de dezvoltare capitalistă. Toate acestea atestă, cu puterea faptelor de netăgăduit, că numai și numai odată cu lichidarea exploatării și asupririi capitaliste, a dominației străine și trecerea la făurirea unei noi orînduiri, a socialismului, au fost posibile aceste minunate realizări în dezvoltarea generală a patriei noastre, creșterea puternică a forțelor de producție, a industriei de peste 135 ori, din care de 120 ori după Congresul al IX-lea al partidului, a producției agricole de peste 10 ori, din care de 6 ori după Congresul al IX-lea, precum și sporirea venitului național de peste 40 de ori, din care de 33 ori în aceeași perioadă de după Congresul al IX-lea“.** Datele evocate de secretarul general al partidului, exprimînd realități aflate la îndemîna oricui, la tot pasul, de-a lungul ori de-a latul pămîntului românesc, sînt grăitoare prin ele însele pentru dimensiunile uriașe ale efortului creator, constructiv, pe toate planurile, desfășurat de poporul nostru în anii socialismului, mai cu seamă în eroicii ani de glorie și măreție ai epocii istorice pe care întreaga noastră națiune, într-o impresionantă unitate de gînd și sentiment, o numește, din acel istoric iulie 1965, în semn de aleasă dragoste și prețuire, de profundă stimă și respect, **Epoca Nicolae Ceaușescu,** supremă mărturie a recunoștinței nețărmurite pe care o nutrește întreaga noastră națiune socialistă, însuflețind milioanele de oameni ai muncii din România, față de

personalitatea prodigioasă a ctitorului de geniu al României contemporane, ilustrul clarvizionar arhitect al izbînzilor devenirii noastre socialiste, gînditorul revoluționar de excepție care a restituit caracterul viu, creator al socialismului științific, îmbogățind tezaurul teoriei și practicii revoluționare mondiale cu teze, concepte, idei și orientări novatoare, de mare originalitate și realism, cutezătoare, de inestimabilă valoare, omul politic lucid, dinamic, consecvent care și-a pus pecetea viziunii și acțiunii sale asupra soluționării în spirit nou, revoluționar a complexelor fenomene aflate în plină desfășurare în lumea contemporană, fenomene ce încă mai ridică unele mari semne de întrebare în calea progresului, civilizației și păcii întregii omeniri. În același timp, datele evidențiate de secretarul general al partidului, în care se regăsește sintetic munca fiecăruia dintre noi, demonstrează cu puterea adevărurilor inextricabile că România socialistă a parcurs distanța cea mai însemnată care separa nivelul ei de dezvoltare economică — pînă nu de mult, specific unei țări în curs de dezvoltare — de cel al țărilor dezvoltate, fapt ce confirmă în mod strălucit că obiectivele înscrise de partid în Programul său de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, au fost și sînt realist, științific fundamentate, dimensionate în directă și strînsă concordanță cu condițiile specifice fiecărei etape de dezvoltare economico-socială a țării, cu particularitățile concret istorice și culturale ale civilizației românești, astfel încît victoriile fiecărei etape de edificare a socialismului se constituie, într-o firească și armonioasă continuitate, în premise esențiale pentru rezultatele noilor etape de dezvoltare.

Anul 1990, ultimul an al actualului cincinal, va constitui, în această ordine de idei, un moment hotărîtor în cronica eroică a înfăptuirii cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate prin materializarea obiectivului central al actualei etape — România, o țară socialistă mediu dezvoltată. Pe această bază — care valorifică plenar toate acumularile și cuceririle tuturor etapelor anterioare de construcție a socialismului în România — se vor deschide noi și luminoase perspective continuității la un nivel superior calitativ a ansamblului proceselor revoluționare aflate în plină desfășurare în societatea noastră socialistă, atît în perioada viitorului cincinal 1991—1995, cît și pentru anii ce vor urma pînă la sfîrșitul acestui mileniu, precum și în primul deceniu al celui următor. La orizontul anilor 2000, România se va situa pentru totdeauna în rîndul țărilor puternic dezvoltate ale lumii, cu un înalt nivel de dezvoltare a forțelor și relațiilor de producție, cu vaste posibilități de împlinire la înalte cote de calitate și eficiență a tuturor deziderateloc de bunăstare materială și spirituală ale întregului popor, de afirmare multilaterală a personalității creatoare a fiecăruia dintre fiii și fiicele patriei noastre, România înscriindu-se cu fermitate, în strălucire și măreție, pe drumul spre înaltele culmi ale civilizației comuniste.

Principalele documente ce vor fi supuse dezbaterii și aprobării celui de-al XIV-lea Congres al partidului, documente ce vor constitui o veritabilă „coloană vertebrală" a progresului economico-social în viitoarele etape de dezvoltare pe care le vom parcurge începînd cu anul 1991 — **Proiectul Programului-Directivă cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010,** precum și **Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea societății românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare, creșterea rolului Partidului Comunist Român, intensificarea activității ideologice, politico-educative, ridicarea nivelului de cunoștințe științifice, de cultură, a conștiinței revoluționare, raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale** — sînt expresii ale vastei opere științifice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale concepției sale asupra transformărilor ce se impun în vederea înaintării economico-sociale a țării în noile etape. Potrivit prevederilor cuprinse în aceste documente programatice de mare forță ideatică, **baza dezvoltării în anii viitori o constituie accentuarea și mai puternică a laturilor calitative, aprofundarea caracterului intensiv ale tuturor proceselor economico-sociale.** Accentuarea laturilor calitative precum și acțiunea generalizată a factorilor intensivi de dezvoltare nu sînt — în Proiectul Programului-Directivă — deziderate cu caracter teoretic, ci, prin însăși acțiunea obiectivă a legilor dezvoltării economico-sociale, cuantificată sub forma concretă a prevederilor pentru principalii indicatori ai producției economice, reprezintă, practic, condiția de bază, premisele hotărîtoare pentru înfăptuirea țelurilor prioritare ale strategiei politicii de dezvoltare economico-socială elaborată de partid sub conducerea ilustrului său militant revoluționar, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Modernizarea economiei naționale, prin aplicarea celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane rezultate din evoluția actualei revoluții științifice și tehnologice, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, promovarea susținută a ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnico-științific, dezvoltarea prioritară a bazei proprii energetice și de materii prime, prin valorificarea superioară a resurselor, reducerea și alinierea consumurilor și cheltuielilor pe unitatea de venit național cu cele existente în economiile puternic dezvoltate, creșterea accentuată a competitivității economiei românești în cadrul economiei mondiale, modernizarea agriculturii prin generalizarea noii revoluții agrare, punerea integrală în valoare a potențialului productiv al pămîntului, gospodărirea lui cu maximă efi-

cienţă economica, sporirea apreciabilă a productivităţii muncii în toate ramurile şi sectoarele de activitate din economia naţională, orientarea preponderentă a investiţiilor spre modernizare şi înnoire tehnologică a producţiei, spre perfecţionarea organizării muncii pe baze ştiinţifice, creşterea eficienţei generale a activităţii reprezintă o serie de direcţii prioritare de acţiune înscrise la loc central în cadrul acestor documente programatice, în vederea aprofundării caracterului intensiv-calitativ al proceselor de dezvoltare economico-socială în perioada 1991—1995, precum şi în perspectiva anilor 2000. Demn de subliniat este faptul că documentele prelimină ca venitul naţional să cunoască o creştere mai accentuată în comparaţie cu cea a produsului social, tocmai ca efect al micşorării ponderii cheltuielilor materiale în substanţa produsului social. Această orientare este similară şi în privinţa evoluţiei producţiei nete industriale şi agricole în raport cu evoluţia producţiei-marfă industriale şi cea a producţiei globale agricole. Ca urmare, în sporirea venitului naţional, în realizarea fiecărei unităţi de venit naţional se vor regăsi în proporţie sporită eficienţa investiţiilor, indicele ridicat de utilizare productivă a fondurilor fixe, cuantumul tot mai redus al consumurilor şi cheltuielilor materiale pe fluxurile de producţie, creşterea productivităţii muncii, toate acestea constituind, cum se ştie, aspecte definitorii pentru o dezvoltare economică intensiv-calitativă, fapt ce se va reflecta în mod specific şi în volumul şi structura investiţiilor — care vor oglindi cu fidelitate aceste orientări prioritare. Spre deosebire de etapele anterioare, cînd investiţiile erau concentrate cu precădere spre aspectele cantitative ale dezvoltării economice astfel încît creşterile venitului naţional constituiau ilustrarea sporului cantitativ al economiei, în perspectiva anilor ce vin se va impune cu mai multă putere tendinţa — iniţiată încă din perioada actualului cincinal — de orientare a investiţiilor spre sfera proceselor de modernizare, de creştere a calităţii şi tehnicităţii producţiei şi produselor, deci spre **valoare** şi nu spre **volum**, ca principal indicator al eficienţei economice. Desigur, volumul producţiei continuă şi pe mai departe să-şi releve importanţa lui deosebită, cu atît mai mult cu cît, încă din prezent, din foarte multe puncte de vedere, producţia economiei naţionale, atît în industrie, cît şi în agricultură, este foarte aproape, comparabilă sau chiar depăşeşte pe cea obţinută în economiile puternic dezvoltate.

Aceste linii de forţă ale progresului economico-social viitor **sînt fundamentate — şi condiţionate — de creşterea rolului ştiinţei, tehnologiei şi învăţămîntului în societatea contemporană.** Aflate sub directa conducere şi îndrumare de înaltă competenţă şi profundă rigoare ştiinţifică a tovarăsei academician doctor inginer ELENA CEAUŞESCU, preşedintele Consiliului Naţional al Ştiinţei şi Învăţămîntului, eminent om politic şi savant de aleasă recunoaştere internaţională, a cărui contribuţie remarcabilă la elaborarea şi transpunerea în viaţă a politicii interne si externe a partidului şi statului nostru este unanim preţuită şi respectată de întregul nostru popor, aceste domenii prioritare ale practicii economico-sociale se constituie în România socialistă a anilor noştri în pîrghii esenţiale ale progresului şi civilizaţiei, în forţe de producţie nemijlocite, revoluţionare de natură să accelereze dezvoltarea, potenţînd în mod inconfundabil laturile calitative ale proceselor economico-sociale intensive. Modernizarea echipamentelor tehnologice productive, automatizarea, cibernetizarea şi robotizarea producţiei, crearea unor noi materiale cu proprietăţi superioare celor tradiţionale, refolosirea şi recuperarea materialelor, producerea prin inginerie genetică a unor noi soiuri de plante şi rase de animale de înaltă productivitate, ameliorarea celor existente, valorificarea plenară a tuturor resurselor de materii prime şi energetice, dezvoltarea în ritm susţinut a energeticii nucleare şi a surselor neconvenţionale de energie, sporirea de ansamblu a eficienţei şi rentabilităţii, protejarea mediului ambiant, ridicarea continuă a calităţii vieţii constituie orientări prioritare şi ţeluri mobilizatoare de acţiune pentru întregul front al cercetării ştiinţifice româneşti, care este chemat să contribuie din plin la transformarea României în viitorul deceniu într-o puternică forţă a progresului ştiinţific şi tehnic în lumea contemporană.

Revoluţionarea prin ştiinţă şi cunoaştere a societăţii impune cu necesitate revoluţionarea însăşi a conştiinţei umane, proces de vitală însemnătate, cu profunde implicaţii social-umane ce presupune acţiunea novatoare, creatoare a unui om nou, capabil să-şi construiască liber şi conştient propria devenire, în direct raport cu aspiraţiile întregii societăţi, cu posibilităţile materiale şi spirituale în continuă creştere oferite de aceasta. Învăţămîntului, culturii — sub toate aspectele acesteia din urmă, profesională, tehnico-ştiinţifică, politică, economică, juridică, generală — le revin sarcini deosebite în planul modelării conştiinţei şi personalităţii umane în raport cu exigenţele noi ale societăţii, cu aspiraţiile legitime ale fiecărui cetăţean, cu dinamica proceselor revoluţionare. În acest sens, se impune a fi subliniat rolul decisiv al acţiunii puternice a principiilor socialiste de muncă şi viaţă — începînd cu întărirea proprietăţii socialiste, a întregului popor şi cooperatiste, ca bază trainică, legică, a edificării noii orînduiri, şi pînă la perfecţionarea continuă, pe baza echităţii şi eticii socialiste, a sistemului de repartiţie socialistă, de retribuţie, prin legarea veniturilor fiecărui om al muncii de rezultatele concrete, directe ale activităţii acestuia. Aceste aspecte aduc în prim-planul acţiunii sociale **necesitatea esenţială a aprofundării democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, perfecţionarea permanentă a formelor democratice de participare a tuturor oamenilor muncii la conducerea fiecă-**

rui sector de activitate precum şi, pe ansamblu, a întregii societăţi, la dezbaterea şi elaborarea politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru, a obiectivelor de dezvoltare economico-socială, ca expresii nemijlocite ale rolului maselor largi de oameni ai muncii la făurirea destinului istoric al României socialiste. Este grăitor faptul, în acest context, că, odată cu publicarea documentelor ce vor fi supuse analizei şi aprobării celui de-al XIV-lea Congres al partidului, la cîteva zile după istorica Plenară a C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c., în întregul partid, în toate colectivele de oameni ai muncii ele au început să facă obiectul unor intense şi aprofundate dezbateri, în spirit de maximă responsabilitate patriotic-revoluţionară, prin care întreaga noastră naţiune participă la strălucitul efort creator de sintetizare a liniilor de forţă, a obiectivelor viitorului comunist al patriei. Astfel îmbogăţite, ca expresii ale gîndirii şi voinţei poporului nostru, aceste documente purtînd pecetea înţelepciunii unei întregi naţiuni vor reafirma, în cadrul marelui forum al comuniştilor români, continuitatea de esenţă a strategiei politicii de dezvoltare elaborată de partid în anii ce au urmat celui de-al IX-lea Congres, sub conducerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, strategie ale cărei obiective prioritare pornesc de la necesitatea aplicării ferme a legilor şi principiilor socialismului ştiinţific la realităţile prezente şi viitoare ale României, consfinţind la modul superlativ că **în centrul tuturor vastelor transformări revoluţionare, în centrul politicii partidului nostru comunist se află omul, munca şi viaţa lui, idealurile şi aspiraţiile sale fireşti.**

În acest context s-a exprimat, în deplin consens, voinţa comuniştilor, a tuturor fiilor patriei ca la Congresul al XIV-lea al partidului să fie reales, în funcţia supremă de secretar general, cel mai stimat şi iubit fiu al naţiunii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, garanţie sigură a progresului necontenit al patriei, a afirmării ei demne în lume.

Prin marile deschideri vizionare, prin hotărîrile de istorică însemnătate pe care le va adopta, cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român se constituie într-un eveniment decisiv care va contura cu limpezime dimensiunile strălucite ale viitorului comunist al patriei, locul şi rolul României în lumea de mîine — o ţară liberă, suverană, independentă, puternic dezvoltată, al cărui glas se face cu putere auzit în lume de partea binelui, progresului, păcii şi civilizaţiei, a colaborării şi prieteniei între toate popoarele

Adrian HOAJĂ

DOCUMENTELE PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI — NOI ȘI LUMINOASE PERSPECTIVE PENTRU DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

CALITATE ȘI COMPETITIVITATE, CRITERII ESENȚIALE ÎN NOUA ETAPĂ

Actuala perioadă de dezvoltare intensivă a României socialiste evidențiază cu puterea faptelor — pe fundalul marilor realizări ale economiei naționale din Epoca Nicolae Ceaușescu — și principiul fundamental al dialecticii materialiste cu privire la trecerea schimbărilor cantitative în schimbări calitative. În acest context, este meritul gîndirii științifice novatoare a tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU,** secretar general al partidului, președintele țării, de a fi formulat conceptele de noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară. Aplicarea neabătută în practică a tuturor exigențelor impuse de acestea constituie procesul dinamic, revoluționar de ridicare a nivelului calității produselor, metodelor și tehnologiilor de fabricație etc. din toate sectoarele de activitate. Strîns legată de o mereu nouă și superioară calitate este competitivitatea a tot ceea ce se realizează la fiecare loc de muncă, element sine qua non al unei largi și eficiente participări a patriei noastre la circuitul mondial de valori.

Aceste criterii fundamentale pentru transformarea revoluționară a economiei naționale, pentru făurirea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate în România sînt exprimate cu deosebită claritate în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului și vor sta la baza noului cincinal 1991—1995 și a programului de dezvoltare pînă în anii 2000—2010. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „odată cu cel de-al 9-lea cincinal, România intră într-o etapă nouă, superioară a dezvoltării sale economico-sociale, de făurire a fazei superioare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de creare a condițiilor necesare trecerii la afirmarea în viață a principiilor comuniste de muncă și viață". Totodată, conducătorul partidului și statului nostru atrăgea atenția că „în noul cincinal trebuie să punem un accent și mai puternic pe ridicarea nivelului tehnic și a calității tuturor produselor care să fie realizate la un înalt nivel, competitiv cu cele mai bune produse similare realizate pe plan mondial și să facem astfel încît în unele domenii produsele românești să se afle pe primul loc".

În asigurarea creșterii necontenite a calității și competitivității un factor decisiv este știința, punerea la baza întregii activități productive și de concepție a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii contemporane. Un rol de deosebită importanță îl are în acest sens activitatea neobosită a tovarășei academician doctor inginer **ELENA CEAUȘESCU,** eminent om politic și militant de frunte al partidului, savant de largă recunoaștere internațională. Sub directa sa îndrumare și coordonare, știința — ca forță nemijlocită de producție — a devenit catalizatorul tuturor schimbărilor înnoitoare din activitatea de modernizare, perfecționare organizatorică și dezvoltare tehnologică, punîndu-se astfel în valoare în mod plenar întreaga capacitate creatoare a inteligenței tehnice românești. Creșterea competenței profesionale este de asemenea o componentă principală a ridicării nivelului de calitate și a competitivității produselor și tehnologiilor noi.

Una din cele mai importante pîrghii de sporire continuă a celor două elemente esențiale ale actualei etape de dezvoltare a țării este implementarea eficientă a tehnicilor de vîrf, destinate optimizării în flux permanent a conducerii și desfășurării operațiilor tehnico-productive din cît mai multe sectoare de activitate. Situarea parametrilor de proces la cotele cele mai favorabile obținerii unei producții mari, în condițiile reducerii cheltuielilor materiale și energetice, reprezintă doar cîteva din contribuțiile specifice ale tehnicilor de

vîrf, care răspund astfel la cele mai stringente necesități ale introducerii progresului tehnic. Un exemplu, din multe altele pe care le-am putea cita, îl reprezintă prelucrarea automată a datelor în aproape toate sectoarele de activitate din Combinatul Siderurgic Galați: planificare, pregătirea fabricației, lansarea și urmărirea producției, fabricarea pieselor de schimb, întreținere și reparații etc. Fișierul de tehnologii de fabricație conține circa 175 000 tehnologii și 2 700 000 operații tehnologice (conform cu comunicarea științifică prezentată la INFOTEC '88). Pe aceleași coordonate ale automatizării proceselor de producție se înscrie și sistemul de supraveghere și conducere a operațiilor cu ajutorul microcalculatoarelor de proces SELROM și minicalculatoarelor CORAL 4030, în funcțiune la Intreprinderea de Aluminiu Slatina. Noua calitate a mijloacelor de producție corespunde unei noi calități a forței de muncă, a cărei dinamică urmărește permanent să fie la înălțimea tuturor exigențelor actualei etape de modernizare a economiei naționale. Efectul economic al acestei automatizări realizate de specialiști din cadrul I.C.S.I.T.—T.C.I. București în colaborare cu beneficiarul și alți factori implicați, se materializează și printr-o reducere a consumului de energie electrică cu 200 kW/tona de aluminiu.

Salturi calitative deosebite s-au înregistrat în ultimii ani și în domeniul prelucrării metalelor, al mașinilor unelte. Referindu-ne doar la Intreprinderea de Strunguri „SARO" din Tîrgoviște, să amintim de familia strungurilor automate multiax tip „SAM", de mare productivitate. Cu acestea piesele se prelucrează simultan pe 4, 6 sau 8 arbori de strunjire. Din gama largă de fabricație mai fac parte strungul automat monoax cu avans longitudinal „SAL 10" — destinat aplicațiilor în telecomunicații, electrotehnică, mecanică fină etc —, strungurile automate monoax cu cap revolver „SARO C", cu aplicații în industria constructoare de mașini, automobile, electrotehnică etc. Să mai menționăm că la „SARO" Tîrgoviște există un puternic nucleu de concepție tehnică, ceea ce face ca peste 85 la sută din produsele fabricate aici să fie proiectate și testate în întreprindere.

Vorbind despre o nouă calitate a proceselor și mijloacelor de producție, ca premisă majoră a creșterii competitivității, trebuie să corelăm acest aspect dinamic al economiei naționale cu noua calitate a muncii de cercetare și proiectare tehnologică. Fiind parte integrantă din Programul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic pe perioada 1986—1990 și în continuare pînă în 2000 — elaborat sub directa coordonare și îndrumare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — programul privind cercetarea și proiectarea asistată de calculator (CPAC) reprezintă una din cele mai moderne modalități de creștere a eficienței și calității muncii din acest sector de activitate. Indiferent de specificul și profilul domeniului respectiv — electrotehnică, electronică, construcții de mașini, arhitectură, construcții industriale etc. — facilitățile oferite forței creatoare românești de echipamentele și produsele informatice autohtone reprezintă un important salt calitativ științifico-tehnic, corespunzător indicațiilor și orientărilor tovarășului secretar general al partidului, Nicolae Ceaușescu. Conducătorul partidului și statului nostru sublinia cu fermitate una din tezele de o deosebită importanță pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., și anume: „Să asigurăm ca România anilor 1995—2000—2010 să reprezinte o țară cu o înaltă activitate științifică, cu o puternică forță de cercetare, care să asigure soluționarea noilor și noilor probleme ale progresului economico-social, ale ridicării continue a gradului de civilizație, a bunăstării generale a poporului nostru și, totodată, să participe activ la dezvoltarea relațiilor economice, științifice internaționale".

Paul IOAN

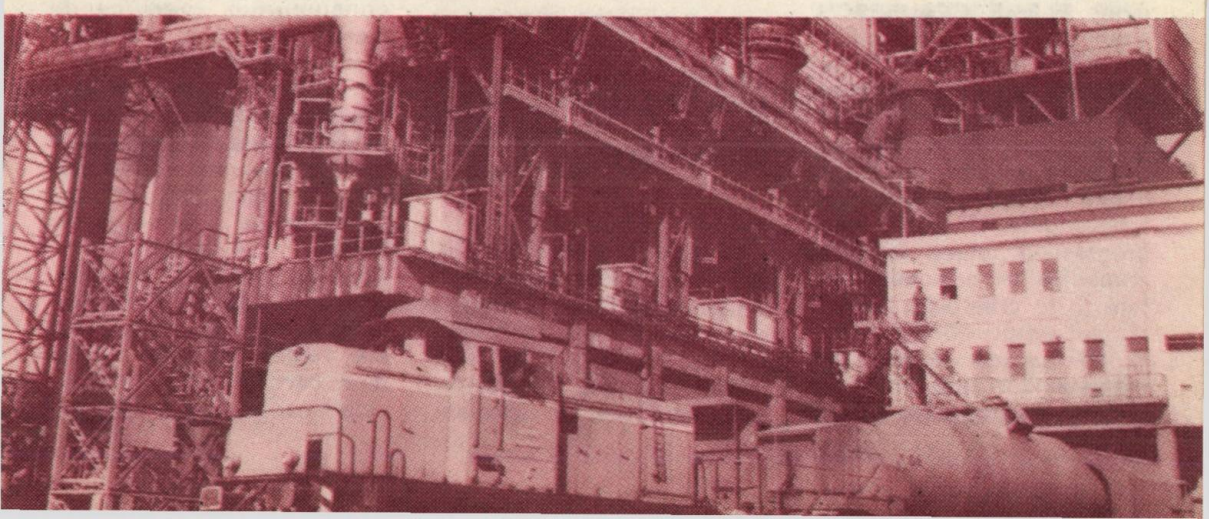

ROMÂNIA, ORIZONT 2000

Anchetă tehnico-științifică

Una din tezele de o inestimabilă valoare teoretică și practică formulată de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretar general al partidului, președintele țării, este aceea privitoare la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. În orientările și îndemnurile adresate în repetate rînduri de conducătorul partidului și statului nostru, în documentele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., rolul științei — devenită forță nemijlocită de producție — este esențial în atingerea măreților obiective economico-sociale de dezvoltare și progres ale patriei. O contribuție determinantă în acest amplu proces are tovarășa academician doctor inginer **ELENA CEAUȘESCU**, eminent om politic, militant de seamă al partidului și savant de largă recunoaștere internațională. Sub competenta și revoluționara sa coordonare și îndrumare a cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic în toate domeniile de activitate, vastele forțe creatoare ale poporului nostru dobîndesc noi și noi rezultate de prestigiu, răspunzînd în mod dinamic și eficient la necesitățile actuale și de perspectivă ale economiei naționale.

În acest context de o vibrantă angajare patriotică și revoluționară a celor ce plămădesc NOUL în laboratoare și ateliere, secții și centre de cercetare și producție, redacția revistei „Magazin" a propus invitaților săi — specialiști din cele mai reprezentative domenii — două întrebări definitorii pentru activitatea de cercetare de diverse profiluri. Iată-le:

1. CARE SÎNT DOMENIILE ȘI DIRECȚIILE CELE MAI PROMIȚĂTOARE ALE CERCETĂRILOR PE CARE LE ÎNTREPRINDEȚI?

2. CE AVANTAJE ECONOMICE, CE PERSPECTIVE ȘI CE IMPLICAȚII SOCIALE VA AVEA IMPLEMENTAREA REZULTATELOR ACESTOR CERCETĂRI?

Să dăm în continuare cuvîntul celor ce au avut amabilitatea să participe la această succintă anchetă profesională a actualității și perspectivelor științifice din sectoarele respective de activitate.

Dr. ing. AUREL SANDU,
director general al Institutului Central pentru Industria Electrotehnică

1. Cercetările care se elaborează în cadrul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini unelte au ca obiectiv principal satisfacerea la un nivel tot mai ridicat a cerințelor și în special a exigențelor în continuă schimbare ale utilizatorilor mașinilor unelte. Este știut că mașina unealtă constituie sufletul procesului tehnologic de fabricație în majoritatea întreprinderilor din industria construcțiilor de mașini de ea depinzînd atît calitatea piesei prelucrate cît și costul prelucrării. Cum mașinile unelte pe care le elaborăm astăzi prin activitatea cercetătorilor și proiectanților vor fi exploatate în mileniul următor avem în vedere continuu cum se vor manifesta cerințele utilizatorilor în acea etapă. Din studiile efectuate direcțiile în care urmează să dezvoltăm fabricația de mașini unelte se pot sintetiza astfel:

— Procedeele de deformare plastică se vor dezvolta mai rapid decît cele de prelucrare prin așchiere avînd în vedere avantajele acelora, printre care importante sînt cele care vizează reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, creșterea productivității muncii, utilizarea rațională a energiei, toate acestea ca urmare a realizării prin deformare a unor piese semifabricate la dimensiuni tot mai apropiate de cele ale piesei finite;

— vor crește ca pondere, în volumul lucrărilor de prelucrare a metalelor, procedeele neconvenționale și în mod deosebit cele cu fascicule laser, procedee care sînt

destinate a prelucra viitoarele materiale compozite, piese cu configurații complexe;

— sporirea gradului de precizie dimensională a pieselor, asigurarea unor suprafețe cu un nivel ridicat de finisare — elemente specifice pentru produsele miniaturizate sau de mecanică fină, creșterea prelucrărilor de finisare și hiperfinisare prin mijloace abrazive;

— crearea de noi tipuri de utilaje complexe capabile să execute mai multe operații tehnologice și să se adapteze ușor la schimbarea tipodimensiunilor pieselor de prelucrat, pentru a răspunde mai bine diversificării tot mai accentuate a produselor și schimbării rapide a variantelor constructive;

Reprezentative pentru aceste sisteme complexe sînt celulele și sistemele flexibile de prelucrare, utilaje care prin implementare obligă să se raționalizeze procesele tehnologice de prelucrare, optimizează producția chiar și în situația fabricațiilor în serii mici și mijlocii, asigură menținerea constantă a calității prelucrării pe tot timpul fabricației datorită funcționării în regim autonom.

Atingerea acestor obiective strategice ale dezvoltării producției de mașini unelte implică contribuția majoră a activităților de cercetare științifică și inginerie tehnologică atît din domeniul mașinilor unelte cît și din cel al microelectronicii, mecanicii fine și sculelor, opticii, chimiei și metalurgiei, aceste utilaje complexe înglobînd sisteme de comandă, verificare, control, transport și depozitare care lucrează în regim automat corelate însă între ele cu ajutorul calculatoarelor într-un sistem prelucrativ unitar.

Mutații calitative deosebite se vor înregistra în rîndul celor care trebuie sa programeze, să conduca, să întrețină și să repare aceste complexe sisteme, **„muncitorul intelectual"** fiind cel care le va asigura.

2. Trecerea la automatizarea flexibilă complexă a proceselor de prelucrare prin implementarea celulelor, sistemelor și atelierelor flexibile va produce adevărate mutații economice și sociale în unitățile industriale care le vor fabrica și care le vor utiliza.

Automatizarea va determina creșterea substanțială a productivității muncii. În funcție de caracteristica procesului productiv, aceasta poate crește de 1,8—3 ori. Timpul mediu de prelucrare poate scădea cu 25—50 la sută reflectîndu-se în reducerea mijloacelor circulante, a stocurilor de semifabricate și piese finite, în general asupra cheltuielilor de producție. Nivelul ridicat al automatizării obligă să se ordoneze și să se optimizeze procesul tehnologic de fabricație, scurtîndu-se corespunzător timpii de pregătire a documentațiilor, de lansare în producție și de desfacere.

În ansamblul activității producției costurile tind să se micșoreze cu 14—20 la sută față de prelucrările cu mașini unelte universale, iar beneficiile să crească atît pe baza lor cît și pe aceea a calității superioare a produselor.

Introducerea automatizării complexe flexibile revoluționează toate activitățile întreprinderii ridicîndu-i potențialul tehnic și productiv la un nivel superior. Conducătorii acestor întreprinderi vor avea asigurat un sistem informatic unitar care, în mod indirect, va ridica nivelul deciziilor de producție și va confrunta pe decident cu situații decizionale mai complexe. Se va cere în aceste situații și decidentului o pregătire generală și de specialitate la nivelul situațiilor în care se confruntă.

Este evident că aceste schimbări în procesul productiv vor avea o reflectare și în întreaga viață socială a celor ce muncesc, în aceste unități, pregătirea lor profesională și de specialitate constituind premisa pentru ridicarea întregului nivel de pregătire și de cultură a acestora.

Prof. univ. dr. docent ing.
TRAIAN DEMIAN,
prorector al Institutului Politehnic din București

1. Avînd în vedere varietatea de profiluri de pregătire inginerească și deci și de cercetare științifică a cadrelor didactice, cercetătorilor, studenților din Institutul Politehnic București, ar fi practic imposibil să se răspundă la întrebarea pusă de Dvs. De exemplu, tehnologiile chimice și metalurgia caută și găsesc noi materii prime, materiale pentru a-i asigura omului condiții mai bune și mai plăcute de viață; energetica, cu sursele sale noi și cu perfecționarea tehnologiilor existente contribuie direct la confortul vieții umane; construcțiile de mașini și aparate cercetînd și construind noi sisteme tehnice înlocuiesc muncile fizice grele, prelungesc simțurile mărind precizia și sensibilitatea departe de posibilitățile umane. Continuînd astfel, ajungem la sprijinul direct al omului, pînă la substanțele și aparatele de terapie. Ne situăm cu toate în sfera noastră de preocupări, trebuie să găsim în toate rezerve de soluții pentru perioadele care urmează. Astăzi și pentru următoarele decenii ar fi util să subliniez poate două dintre căile care ar trebui avute în vedere.

Una este reprezentată de activitatea de creație din domenii socotite de vîrf ca microelectronica, informatica și tehnica de calcul, automatica, mecanica fină, tehnologiile denumite neconvenționale ș.a., înțelese însă nu ca scop în sine, ci ca mijloace pentru valorificarea superioară a materiei și energiei, a muncii sociale.

A doua este dată de descoperirile relativ recente cum sînt microundele, plasma, laserul, holografia ș.a., care nu numai că presupun cercetări de mare importanță pentru haina și suportul lor tehnic, material, dar asigură creșteri considerabile ale utilizărilor în folosul omului.

Există numeroase căi de a finaliza creativitatea. Imensul cîștig, cunoștințele noi, vor fi astfel puse în folosul societății, ca bunuri necesare vieții sau mijloace pentru o viață mai plăcută, ancorată în contemporaneitate.

2. Prin profilul său larg și diversificat Institutul Politehnic bucureștean a contribuit și contribuie la rezolvarea mobilizatoarelor sarcini puse științei din România, a contribuit esențial la dezvoltarea economiei țării asigurînd totodată climatul elevat necesar de pregătire a specialiștilor pentru tehnica viitorului. Ca forțe de cercetare am luat parte la rezolvarea unor mari obiective ale epocii pe care o parcurgem cum sînt canalul Dunăre-Marea Neagră, pentru care s-au efectuat studii privind gospodărirea complexă a apei din canal, Metroul bucureștean, în cadrul căruia proiectarea și realizarea circuitelor de cale ca și sistemul de ceasoficare poartă amprenta specialiștilor noștri, Centrala nuclearo-electrică pentru care specialiștii noștri au stabilit metodele de calcul și optimizarea proceselor termohidraulice din instalații. O mare cantitate de muncă dăruită cercetării și creației tehnice este pusă în evidență prin realizări de mare importanță vizînd aparate, mașini, părți componente, materiale realizate de cadrele didactice din institutul nostru. Într-o succintă enumerare trebuie menționate microprocesoarele și calculatoarele personale de concepție românească M 216, AMC 1, noile sisteme de automatizare complexă pentru sectoarele calde de laminare și forjare, sisteme care asigură o creștere a productivității cu circa 400 la sută, sisteme de control automat al operațiilor de sudare la montajul centralelor nuclearo-electrice, realizarea unor componente și circuite integrate noi, noi componente de mecanică fină de mare eficiență cum sînt roțile dințate necirculare, lagărele cu ferofluide și cu aer pentru aparate, cu economii valutare de peste două milioane dolari pe an. În sfera realizărilor noastre trebuiesc incluse perfecționarea și extinderea unor tehnologii moderne cum sînt cele cu ultrasunete și utilizarea straturilor subțiri, prelucrările electrochimice pentru microorificii ca și materialele noi cum sînt fibrele de carbon pentru compozite, aliajele de titan și zirconiu pentru centrale nucleare, acestea asigurînd economii valutare de 600 000 de dolari pe an, fonta cu grafit vermicular compact, asigurînd economii de metale deficitare.

Promovînd cercetările din domenii și discipline purtătoare de progres tehnic și științific se asigură premisele necesare pentru ca pînă la sfîrșitul acestui mileniu școlile românești de cercetare să-și amplifice contribuția la dezvoltarea economică a țării, să rămînem necontenit aliniați la știință, cu realizările ei, pe plan mondial.

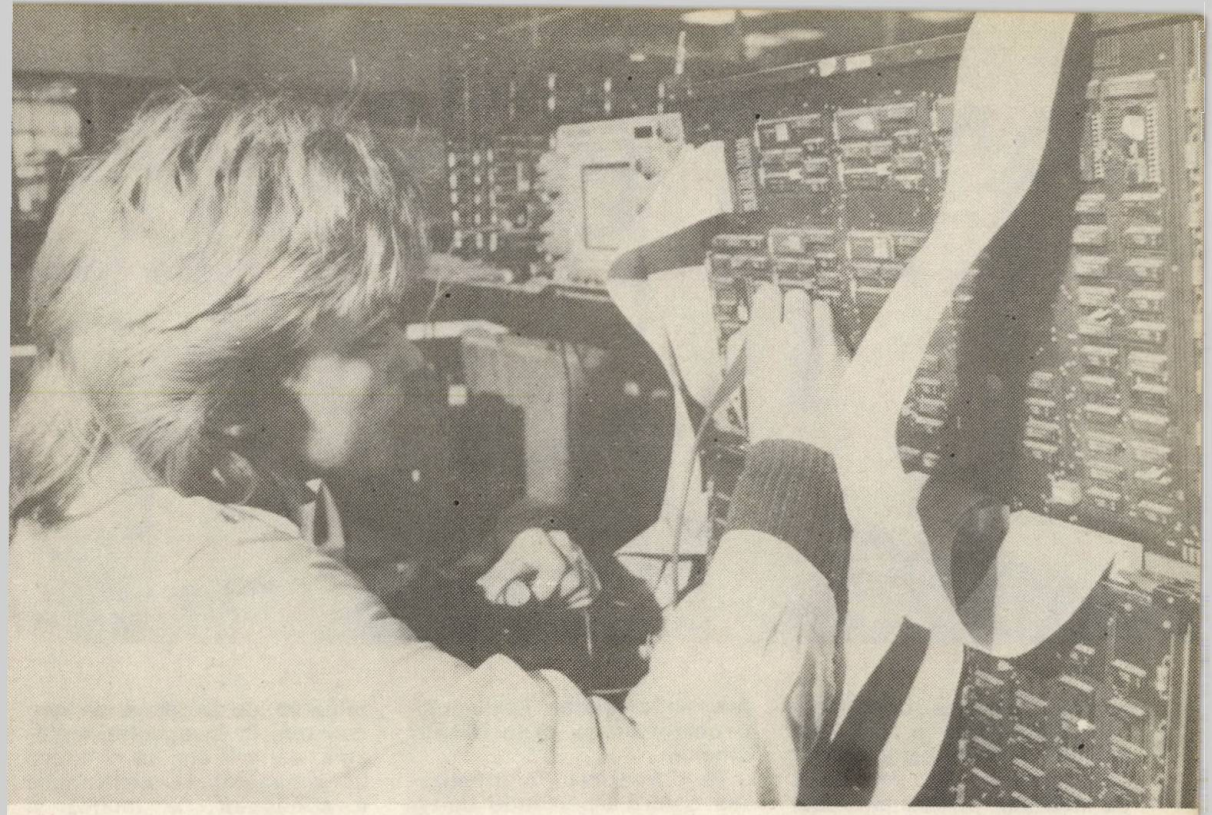

Dr. ing. NICOLAE BADEA,
director ştiinţific
al I.T.C.I.

1. Activitatea Institutului de Cercetare Ştiinţifică şi Inginerie Tehnologică pentru Tehnică de Calcul şi Informatică este orientată în mod dinamic pe direcţiile modernizării economiei naţionale, avînd ca obiective principale orientările date de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind creşterea contribuţiei cercetării ştiinţifice şi ingineriei tehnologice la sporirea producţiei şi a productivităţii muncii, ridicarea continuă a calităţii, reducerea consumurilor materiale şi energetice, creşterea generală a eficienţei activităţii economico-sociale.

Valorificăm şi generalizăm în economie, prin intermediul Bibliotecii Naţionale de Programe, experienţa cîştigată în dezvoltarea unor programe de dispecerizare a consumurilor energetice, de programare şi urmărire a producţiei, de proiectare tehnico-constructivă şi tehnologică asistată de calculator, de optimizare a consumurilor de resurse în cadrul sistemelor de conducere a proceselor tehnologice, de dezvoltare a numeroase programe informatice în sfere neindustriale. Laboratoarele şi secţiile de cercetare din institut sînt preocupate de dezvoltarea de noi mijloace de tehnică de calcul cum sînt: minicalculatoare şi microcalculatoare profesionale pentru aplicaţii industriale, staţii grafice, echipamente periferice, procesoare specializate. Pe baza acestor echipamente ce vor fi introduse în fabricile de profil sau în producţia industrială a institutului se vor dezvolta noi generaţii de sisteme pentru conducerea în timp real a proceselor tehnologice, sisteme la cheie destinate fabricaţiei în linii flexibile de producţie, sisteme integrate de proiectare asistată de calculator, sisteme de tip expert bazate pe noi tehnologii informatice de prelucrare avansată a datelor şi cunoştinţelor. Între realizările de prestigiu ale institutului nostru, în care sînt îmbinate armonios modernizarea, optimizarea consumurilor şi creşterea eficienţei economice, exemplific lucrările de la Întreprinderea de produse cărbunoase Slatina, furnalul nr. 1 de la Combinatul Siderurgic din Călăraşi, modernizarea furnalului nr. 4 de la Combinatul Siderurgic Hunedoara precum şi la Combinatul Siderurgic Reşiţa, care vor realiza prelucrarea şi reglarea parametrilor tehnologici ai programului.

Aceste aplicaţii complexe sînt experimentate mai întîi pe o platformă pilot din institutul nostru, evitîndu-se eventualele încercări şi teste care să perturbe desfăşurarea normală a procesului de producţie la beneficiari şi accelerînd punerea în funcţiune a sistemelor elaborate.

Implicarea informaticii în modernizarea producţiei şi ridicarea calităţii produselor se asigură prin aplicarea metodelor de control nedistructiv, al semifabricatelor şi pieselor.

De asemenea, sînt în curs de desfăşurare cercetări cu înalt nivel de complexitate

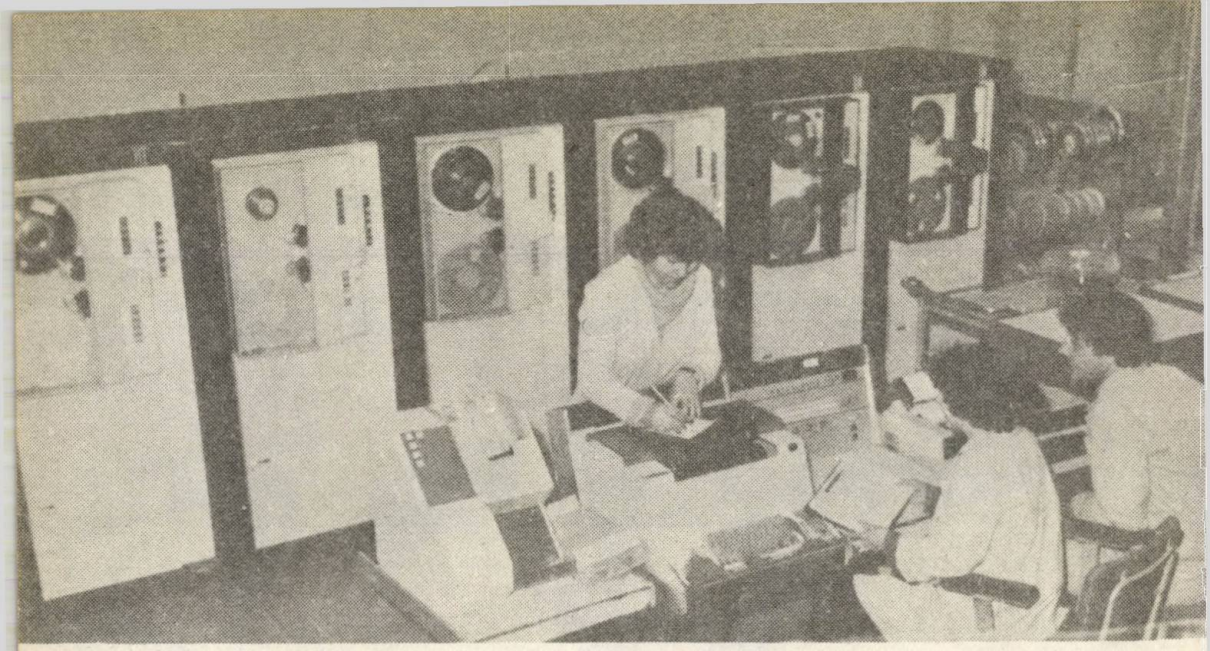

privind asistarea conducerii cu calculatorul a celulelor flexibile de fabricaţie, în cadrul programului coordonat de Institutul Central al Industriei Electrotehnice.

Desigur, în acest efort de a menţine tehnica de calcul şi informatica românească, atît în pas cu cerinţele progresului tehnic, cît şi cu imperativele dezvoltării noastre economico-sociale, sîntem preocupaţi şi de propria modernizare şi dezvoltare. Sînt dezvoltate noi tipuri de sisteme de programe de bază şi de programe aplicative, noi tehnologii de proiectare şi producţie care să permită creşteri importante în exportul de tehnică de calcul şi programe informatice.

2. Eficienţa economică ce se obţine prin aplicarea sistemelor informatice se concretizează în reducerea ciclului de cercetare-proiectare-producţie prin aplicarea sistemelor de cercetare, proiectare şi fabricaţie asistată de calculator, consumuri reduse de materiale şi energie, costuri de producţie mai mici, concomitent cu obţinerea unor parametri funcţionali superiori. Între efectele majore ale informatizării, aş menţiona reducerile mari de timp de muncă — individual, colectiv şi social — în îndeplinirea activităţilor productive, în creşterea flexibilităţii producţiei şi creativităţii umane.

Pe plan social, informatizarea contribuie în mod determinant la creşterea nivelului profesional al muncitorilor şi cadrelor tehnice din economie, la ridicarea calificării forţei de muncă la nivelul cerinţelor mereu sporite ale societăţii noastre.

Din punct de vedere social, pătrunderea microprocesoarelor şi a programelor informatice în domeniul maşinilor-unelte, în instalaţii, în fabricarea de produse de larg consum, în învăţămînt, medicină, servicii etc. va conduce la îmbunătăţirea sistematică a condiţiilor de muncă şi viaţă, la ridicarea generală a nivelului de cultură şi civilizaţie.

Institutul nostru are în vedere cuprinderea echilibrată, în planurile sale de cercetare şi proiectare, a tuturor aspectelor legate de dezvoltarea tehnicii de calcul şi informaticii în contextul larg al progresului material şi spiritual al societăţii noastre.

Ing. MARIN STOIAN,
director al Institutului de Cercetări şi Proiectări pentru Industria Lianţilor şi Azbocimentului.

1. În concordanţă cu tendinţele din domeniul lianţilor şi azbocimentului, atît pe plan intern, cît şi pe plan mondial, direcţiile prioritare care stau în faţa cercetării ştiinţifice, a dezvoltării tehnologice şi introducerii progresului tehnic ar fi cam acestea: ● Valorificarea superioară şi lărgirea bazei de materii prime şi materiale, prin identificarea de noi resurse, introducerea mai eficientă şi mai complexă în circuitul productiv a rezervelor de materii prime şi materiale şi utilizarea pe scară largă a materialelor refolosibile din alte industrii ● Crearea şi introducerea de tehnologii noi de fabricaţie de concepţie proprie, perfecţionarea şi modernizarea tehnologiilor existente, precum şi realizarea de utilaje şi instalaţii noi sau perfecţionate cu fiabilitate şi eficienţă ridicată ● Reducerea substanţială a consumurilor de materie şi energetice, creşterea mai accentuată a productivităţii muncii, sporirea eficienţei şi rentabilităţii producţiei ● Lăr-

girea rațională a gamei sortimentale, realizarea și asimilarea de produse noi, cu caracteristici calitative superioare și cu eficiență economică ridicată, reducerea importurilor și creșterea competitivității exportului • Realizarea unor cercetări fundamentale și interdisciplinare pentru elucidarea și aprofundarea proceselor care au loc în structura intimă a materiei, în vederea descoperirii soluțiilor tehnico-științifice celor mai adecvate și eficiente de aplicare în producție. Și pentru că vorbeam de modernizare, trebuie subliniat că modernizarea — înțeleasă ca proces continuu și organizat de schimbare structurală a producției — se va extinde pe un front larg de lucru și va canaliza cea mai mare parte a capacității de creație tehnico-științifică a cercetătorilor din colectivele noastre, astfel încît să nu existe practic linie tehnologică, instalație sau fază a procesului tehnologic din industria lianților și azbocimentului care să nu sufere înnoiri sau modernizări tehnologice.

2. O acțiune de anvergură pentru modernizarea fluxurilor tehnologice, în fazele de preparare, cu puternice avantaje economice de perspectivă, o va constitui introducerea instalațiilor de preomogenizare a materiilor prime la fabricile de la Fieni, Hoghiz, Tașca, Medgidia, Cîmpulung și altele. Realizarea acestor instalații va asigura, prin reducerea abaterilor de compoziție a materiilor prime, o stabilitate sporită a funcționării cuptoarelor de clincher cu implicații în reducerea consumurilor energetice și de cărămizi refractare, precum și în creșterea calității clincherului, permițînd producerea de noi sortimente de ciment cu caracteristici superioare, competitive pe plan mondial. Dar diversificarea preocupărilor în cercetarea tehnico-științifică a cercetătorilor din industria cimentului și lianților se va concretiza într-o lărgire pronunțată a gamei sortimentale și a obținerii de produse noi cu caracteristici calitativ superioare, competitive cu cele mai bune produse de pe plan mondial. Amintesc, foarte pe scurt, cîteva asemenea produse: cimenturi de sonde de foarte mare adîncime (peste 4 880 m), cimenturi cu priză și întărire dirijată, utilizabile în condiții speciale, cimenturi superioare pentru industria prefabricatelor de beton, cu rezistențe inițiale și finale foarte mari. De asemenea, cimenturi cu caracteristici speciale pentru export, după standardele internaționale, cimenturi aditive cu aditivi la măcinare, cu caracteristici superioare, cum ar fi rezistență la temperaturi scăzute sau la agresivitate chimică, cu întărire controlată la temperaturi și presiuni ridicate etc.

Dr. Ing. NICOLAE IONESCU, director în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor

1. Ramură de esență a oricărei economii, sectorul transporturilor condiționează, prin propria sa implicare, prin modernizarea sa cu prioritate, într-un grad foarte mare celelalte ramuri ale economiei naționale. Iată de ce programele noastre pentru anul 2000 vizează cîteva aspecte de cea mai pregnantă noutate.

La calea ferată. Începem cu un program care are rădăcinile bine implantate în anii noștri și anume crearea complexului de instalații și aparatură cu informatică încorporată, cu funcțiuni de telecontrol, telecomandă și urmărire pe număr de tren. Scopul? Conducerea automatizată a circulației feroviare pe magistrale.

Prevedem aceeași automatizare complexă și în alte zone ale circulației și anume în terminalele de conteinere; pe locomotive vor exista instalații de diagnoză automată care vor oferi și soluția tehnică de remediere a defectului intervenit. Microcalculatoare de bord vor prelua în bună măsură conducerea trenurilor pe rețea, inclusiv pentru semnalizarea automată. Ca să rămînem pe locomotivă mai putem adăuga orice informație doriți. Lăsați-ne numărul de telefon și vă vom putea suna de pe orice punct al traseului pe care se află trenul în mers. Pînă în anul 2000 radiocomunicațiile cu trenurile în mers vor fi generalizate.

La transportul naval. Și aici este prevăzută ținerea sub control electronic a navigației. Va exista o puternică rețea de navigație prin care mărfurile se vor scurge spre Mare, de la Slatina sau București pe nave, pentru că încă din aceste zile canalizarea rîurilor interioare este o realitate. În aceste condiții este de la sine înțeles că un vapor de pe Argeș va putea comunica prin stații de radio cu un vapor de pe Olt sau Dunăre. La acest capitol vom consemna de asemenea radarizarea portului Constanța și a Coastei românești a Mării Negre.

Îmbinarea **auto-rutier** va găsi șosele noi dar și cu îmbrăcăminți asfaltice din care unele componente clasice vor lipsi prin valorificarea unor subproduse ale industriei chimice.

2. Iată un sector în care avantajele modernizărilor pot fi constatate pe viu și pe loc de către orice cetățean. Pentru că transporturile evoluează public. În ochii noștri, ai specialiștilor din domeniu, problemele se rezumă sintetic în aspecte ca: mărirea siguranței circulației, creșterea productivității muncii în operațiile de revizii și întreținere; economii severe de energie de orice formă; reducerea timpilor de prelucrare a gar-

niturilor în triaje și încă multe altele. Toți acești indicatori sintetici sînt specifici profesiei noastre.

Totuși, prin ei, ne întîlnim cu dumneavoastră stimați cititori, adică, în ochii noștri, virtuali călători. Toți acești indicatori trebuie să concorde cu ai dumneavoastră: o călătorie sigură, plăcută, confortabilă. Cu un mers de tren respectat la minut și cu un loc rezervat care să vă aparțină în exclusivitate. Pînă în anul 2000 rezervarea tichetelor de călătorie, la trenuri și avioane, se va face tot sub controlul electronicii, automat adică. Tot atunci „dialogul" călătorilor cu casieriţele va fi o amintire: pe peroane își vor face apariția automate de tipărire a biletelor de călătorie.

Dr. ing. PARASCHIV ILIE, directorul Institutului de Cercetări, Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Minereuri Neferoase

1) În domeniul exploatării minereurilor, orientările principale privind cercetările institutului nostru vizează introducerea unor metode de exploatare de mare randament pentru zone și zăcăminte noi, asigurînd un ridicat grad de recuperare a metalelor. Am urmărit, de asemenea, realizarea de cercetări pentru elaborarea unor metode de exploatare a zăcămintelor cu condiții grele și foarte grele, în acest sens în institutul nostru experimentîndu-se preconcentrarea în subteran a minereurilor cu conținuturi scăzute de minereuri utile. Un alt domeniu îl reprezintă mecanizarea și automatizarea principalelor faze tehnologice din subteran, prin proiectarea și realizarea unor utilaje de mare productivitate, cu grad avansat de automatizare, adaptate la condițiile specifice zăcămintelor de minereuri neferoase. Întreprindem cercetări și studii de inginerie tehnologică în vederea creșterii capacității de producție a minelor și a uzinelor de preparare, creștere impusă de declinul natural al conținutului de elemente utile în minereuri. În această direcție, se lucrează la elaborarea unor tehnologii și scheme combinate ce cuprind prepararea, pirohidrometalurgia, chimia, microbiologia și alte metodologii, în scopul atragerii în circuitul economic a unor materii prime greu prelucrabile, cu compoziție complexă, precum și a altor resurse, cum sînt: concentratele sărace, zgurile, cenușile, haldele miniere, sterilele de flotație, apele de mină și altele. Se lucrează, de asemenea, la sintetizarea și experimentarea unor reactivi de flotație netoxici, cu proprietăți selective ridicate, obținuți din materii prime indigene, avînd drept scop diminuarea în mod radical a importului de reactivi. În fine, lucrăm la extinderea automatizării complexe și la introducerea unor sisteme de conducere cu ajutorul tehnicii de calcul a proceselor din uzinele de preparare.

2) Elaborarea acestor cercetări și implementarea lor în producție vor asigura exploatarea și valorificarea complexă și cît mai completă a minereurilor, îmbunătățirea calității concentratelor, modernizarea tehnologiilor și a utilajelor și introducerea pe scară largă a automatizării. Se vor obține astfel noi produse necesare economiei naționale, în condițiile creșterii productivității muncii, a reducerii cheltuielilor de producție și a importurilor. La rîndul lor, tehnologiile neconvenționale de prelucrare și extragere a metalelor vor permite atragerea în circuitul economiei naționale a noi rezerve, precum și recuperarea și valorificarea metalelor din subproduse, halde și rambleuri vechi. Introducerea și extinderea tehnologiilor cu o productivitate sporită, a utilajelor de mare capacitate, automatizarea și conducerea cu ajutorul calculatorului a proceselor de producție vor asigura îmbunătățirea condițiilor de muncă ale minerilor, reducerea efortului fizic și a riscului de accidentare și de îmbolnăviri profesionale, contribuind la ridicarea continuă a nivelului material, de muncă și de trai a oamenilor muncii din sectorul minier.

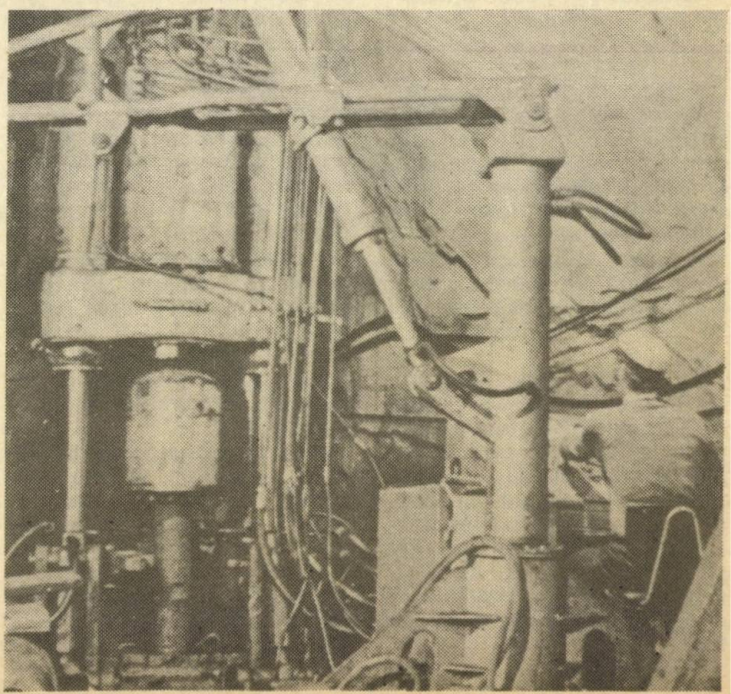

Dr. ing. CORNELIU RĂUȚĂ, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvice

1. Necesitatea obiectivă a continuării și accelerării procesului de intensificare a agriculturii, definită ca una din prioritățile strategiei de dezvoltare economico-socială a României, pune în fața cercetării științifice din agricultură, în general, și a celei din domeniul pedologiei și agrochimiei, în special, soluționarea unor probleme complexe legate de conservarea potențialului bioenergetic al solului și creșterea continuă a capacității sale productive.

În contextul dezvoltării intensive a agriculturii, creșterea capacității productive a solului, prin realizarea reproducției lărgite a fertilității acestuia, constituie direcția cea mai promițătoare și prioritară pentru știința solului în perspectiva producției alimentare necesară în anul 2000.

Resursele relativ reduse de sol de care dispune țara noastră (0,44 ha teren arabil pe locuitor) în prezent, precum și evidențierea faptului că începînd cu cel de al 9-lea cincinal (1991—1995), suprafața arabilă și agricolă a țării nu va mai crește, nevoile crescînde de produse agricole impun cîteva alternative ale strategiei științifice în acest domeniu. Sub aspectul modului de abordare a cercetărilor privind creșterea fertilității și protecției solului, etapa viitoare va fi marcată de trecerea de la investigarea concomitentă a diferitelor însușiri ale solului (agrochimice, agrofizice, fizico-chimice și biologice) și a diverselor metode de ameliorare a acestora la o investigare sistemică. Aceasta va avea în vedere identificarea ansamblului de parametri care definesc fertilitatea solului, stabilirea valorilor optime și a modelului de sol ideal și, pe această bază, a metodelor și procedeelor ce vor trebui aplicate în cadrul sistemelor de agricultură, inclusiv a celor din agricultura biologică, pentru optimizarea lor, asigurînd o anumită recoltă programată pe un anumit tip de sol dat, în condițiile unei variații cît mai mici de la an la an.

2. Se vor moderniza metodologiile de cercetare prin teledetecție pentru inventarierea resurselor de sol și pentru monitoringul permanent al stării de calitate a acestora, cu posibilități operaționale de intervenție pe baza utilizării sistemului expert de diagnosticare și tratament, precum și prin dezvoltarea la nivel superior a activității de informatică, modelare matematică și organizarea unor bănci de date centrale și teritoriale pînă la nivelul unității de producție agricolă. Totodată se au în vedere dezvoltarea și amplificarea investigațiilor privind posibilitatea de creștere a capacității de tamponare și de schimb cationic, de autoepurare, capacitate de autoreglare și compensare (mecanică, chimică, fizico-chimică) care să asigure o mai bună polifuncționalitate a solului în ecosistem și biosferă. Vor fi intensificate cercetările privind funcția energetică, geochimică și geosistemică a solului, circuitul biogeochimic al elementelor în ecosistem în vederea consolidării solului ca element de stabilitate a biosferei și a echilibrului ecologic. Un loc central în etapa viitoare îl

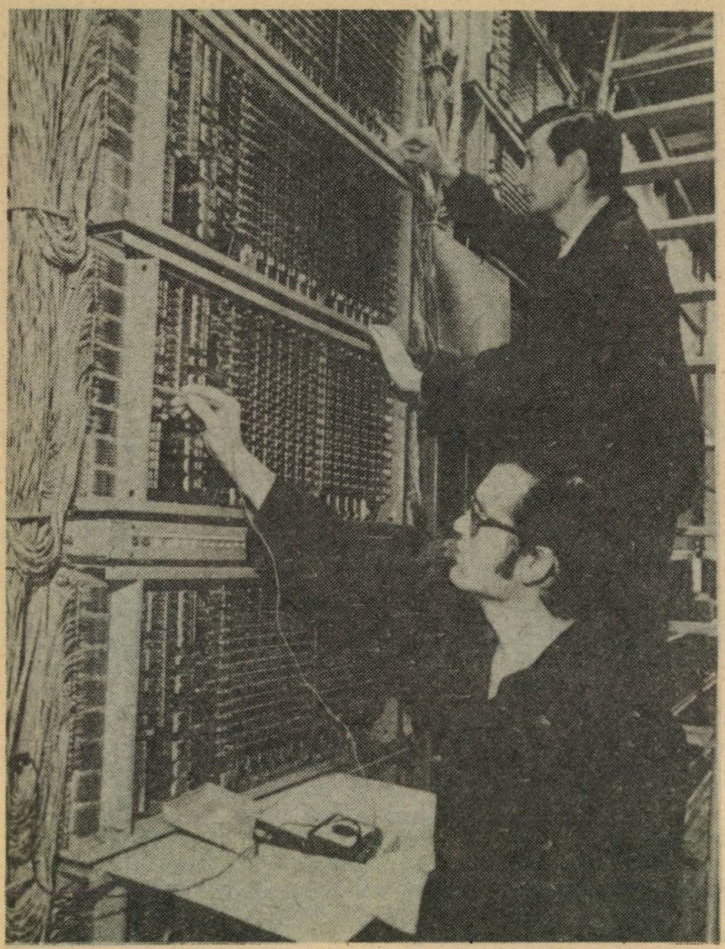

va ocupa preocuparea pentru intensificarea cercetărilor de modelare matematică pe calculator a proceselor fizice din sol care se referă la regimul apei, aerului, temperaturii, elementelor nutritive, activității biologice și al altor factori de vegetație și stabilirea și prognozarea contribuției acestora la formarea unor recolte mari și stabile.

Imbunătățirea agrochimică și biologică a solului, ca premisă a optimizării întregului ecosistem agricol bazată pe o serie de cercetari fundamentale multidisciplinare presupune și cuprinderea aspectelor privind protecția și ameliorarea mediului înconjurător, element necesar în integrarea agriculturii intensive cu problemele privind fenomenele ecologice. Implementarea rezultatelor acestor cercetări în producție vor avea implicații profunde și multiple de ordin economic, social și ecologic, cum sînt: obținerea unor producții ridicate, sigure și stabile, creșterea capacității productive a solului, reducerea costurilor de producție, diminuarea consumurilor energetice și de combustibili, îmbunătățirea mediului înconjurător și creșterea calității vieții oamenilor.

Deplin integrată în efortul general de dezvoltare intensivă a întregii activități economico-sociale, direcționarea procesului de creație pedologică și agrochimică pe intensificarea cercetărilor de vîrf, pe valorificarea celor mai noi cuceriri tehnico-științifice din domeniile de bază ale științei, își aduce contribuția la transpunerea în viață a cerințelor noii revoluții tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare.

Dr. arh. GHEORGHE POLIZU,
director general al Institutului Central de Cercetare, Proiectare și Directivare în Construcții — București

1. Opțiunile dezvoltării viitoare în domeniul științei și tehnologiei construcțiilor stabilite pe baza documentelor de partid și de stat, pînă în anii 1995—2000—2010, se referă la o serie de obiective, din care mă voi opri la cîteva cu caracter prioritar. Cercetarea este chemată să urmărească elaborarea unor domenii și subdomenii de largă perspectivă și sinteză, constituind baza înfăptuirii unui amplu salt calitativ, utilizînd și aplicînd pe baze interdisciplinare realizări științifice de ultimă oră din matematică, fizică, chimie, meteorologie, geologie, hidrologie, seismologie, sociologia cadrului construit etc. De asemenea, se va pune un mai mare accent pe industrializarea construcțiilor, utilizîndu-se mecanizarea complexă a lucrărilor cu volum mare de muncă, modernizarea și rationalizarea proceselor de lucru, prefabricarea mai eficientă, compatibilă cu condițiile de calitate și economie, sporirea gradului de izolații termice, etanșeizării închiderilor exterioare și a creșterii eficienței instalațiilor de încălzire, vizîndu-se în speță reducerea consumului de energie în construcții, creșterea gradului de siguranță și durabilitate a clădirilor, îndeosebi a celor aflate în zone cu grad ridicat de seismicitate sau expuse la alte fenomene agresive. Datorită faptului că, în viitor, lucrările de modernizare, întreținere și reparare a construcțiilor existente vor avea o pondere din ce în ce mai mare, se va urmări găsirea unor soluții mai eficiente pentru realizarea acestor operații. În categoria obiectivelor de viitor se include, totodată, crearea unor materiale de construcții noi, cu caracteristici superioare,

utilizarea mai bună a materialelor de construcții locale și a celor provenite din subproduse industriale, agricole sau de altă natură. Creșterea calității și a nivelului tehnic a lucrărilor de construcții se înfăptuiește în cadrul unui concept global, cuprinzînd toate activitățile de cercetare, proiectare, execuție, concepție și realizare de materiale și elemente de construcții, întreținerea și exploatarea construcțiilor.

2. Prin activitatea desfășurată în înfăptuirea obiectivelor propuse, cercetarea în construcții va contribui la înfăptuirea în condiții optime a programelor partidului vizînd, între altele, realizarea investițiilor în construcții industriale și agrozootehnice, clădiri de locuit și social-culturale la orașe, dar mai ales în mediul rural, în conformitate cu proiectele de sistematizare și modernizare urbanistică locale. Activitatea de cercetare vizează totodată creșterea aportului construcțiilor la asigurarea calității vieții, precum și la protejarea mediului înconjurător, la menținerea echilibrului ecologic, concomitent cu satisfacerea mai accentuată a exigențelor utilizatorilor din ce în ce mai ample și complexe, raportate cu stadiul avansat de dezvoltare a țării în viitoarele cincinale.

Dr. MARIA CALOIANU IORDĂCHEL,
director adjunct științific al Institutului de Științe Biologice București, din cadrul Institutului Central de Biologie

1. Alături de alte unități economice de cercetare și învățămînt, Institutul Central de Biologie este angajat plenar în realizarea și depășirea sarcinilor înscrise în planul cincinal, pentru a aborda direcții de perspectivă ale căror rezultate să ofere o cît mai complexă înțelegere a fenomenelor biologice, precum și posibilitatea modelării acestora în folosul omului. Iată de ce, în perioada actuală și în următorii ani, activitatea institutului nostru este orientată către dezvoltarea cu prioritate a cercetărilor de bază asupra fenomenelor „viului" și elaborarea, în temeiul rezultatelor obținute, a unor aplicații practice în industrie, agricultură, medicină, protecția mediului înconjurător. În acest sens se au în vedere: creșterea ponderii cercetărilor fundamentale, orientate spre cunoașterea proceselor vieții (de la nivel molecular pînă la nivelul biosferei), care să constituie o sursă de idei originale, teorii noi și soluții practice cu mare eficiență economică în viitor. De asemenea, ne interesează dezvoltarea premiselor metodice noi de investigație și de intervenție la nivelul organismelor, în special de transformare genetică și anume: perfecționarea și utilizarea metodelor de inginerie genetică; crearea de șușe noi de microorganisme producătoare de substanțe biologic active, valorificabile în diverse domenii practice; îmbunătățirea metodelor de întreținere și conservare a microorganismelor în colecții; dezvoltarea tehnicilor culturilor celulare pentru folosirea potențialului de origine vegetală și animală în sinteza substanțelor naturale și transformarea materiei; găsirea unor metode de îmbunătățire calitativă și de preparare economică a biocatalizatorilor (complecși enzimatici și celule, enzime imobilizate), precum și a noilor posibilități pentru producții industriale; diversificarea procedeelor de intervenție în procesele de reproducție și dezvoltare a organismelor. O altă direcție de cercetare este constituită din intensificarea studiilor aplicative ce urmăresc: dezvoltarea și îmbogățirea gamei de materii prime și, în special, a celei neconvenționale; elaborarea și aplicarea de noi

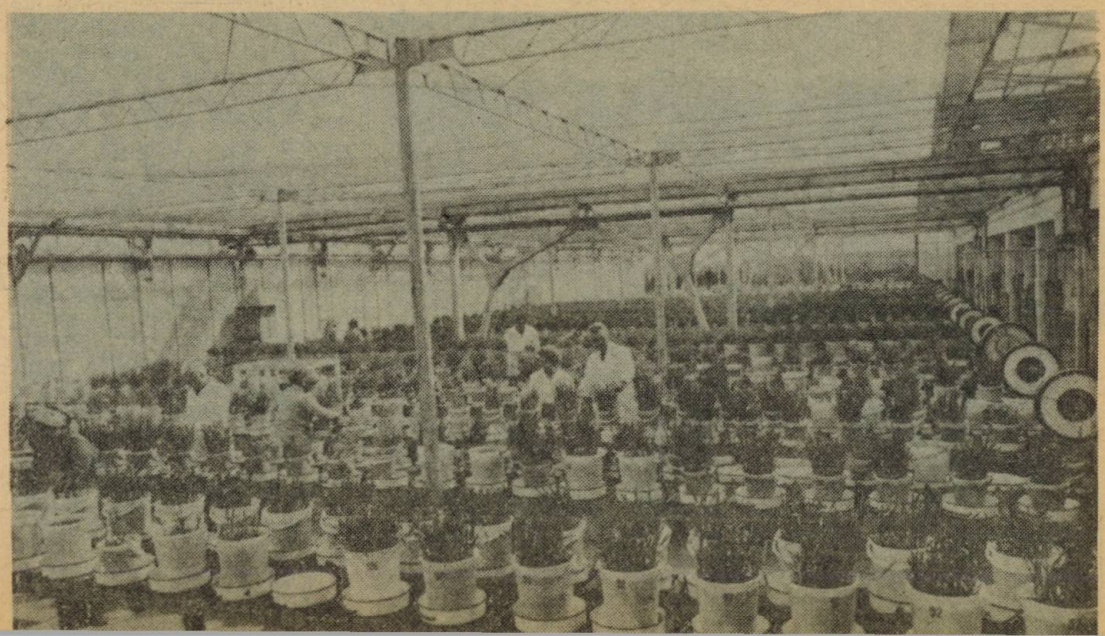

biotehnologii cu efecte directe asupra producției vegetale și animale, a producțiilor în industriile extractivă, chimico-farmaceutică, alimentară, de biosinteză; obținerea de produse și intermediari de natură biologică, cu nivel calitativ superior; realizarea de metode și soluții noi de ocrotire a sănătății, de valorificare și protecție a mediului înconjurător.

2. Aplicațiile rezultatelor obținute în perioada 1991—1995 și în perspectiva anilor 2000—2010 se vor concretiza, în special, prin elaborarea și diversificarea de biotehnologii care vor conduce la o producție biotehnologică însemnată în toate ramurile economiei naționale, precum și la sporirea surselor biogene regenerabile, îmbunătățirea condițiilor de viață a omului și de protecție a mediului înconjurător.

Pe baza rezultatelor obținute se vor putea elabora, totodată, teorii și legități noi, menite să conducă la noi orientări și direcții de dezvoltare a domeniului biologiei, la implementarea rapidă a rezultatelor în producție, la atingerea unor parametri competitivi, în ansamblul științelor, pe plan mondial.

Prof. dr. MIRCEA GEORMĂNEANU, directorul Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului

1. Învestit cu sarcini de cercetare științifică, asistență medicală propriu-zisă, îndrumare tehnico-metodologică și învățămînt, institutul nostru are un rol deosebit în ocrotirea sănătății mamei și copilului, obiectiv prioritar al politicii sanitare a partidului și statului nostru. Prin colectivele sale multi- și interdisciplinare, prin colaborarea continuă cu alți specialiști din unități de cercetare, învățămînt sau asistență medicală, precum și din alte departamente, institutul are asigurat cadrul de desfășurare a unor studii menite să abordeze în dinamică aspectele prioritare ale promovării sănătății mamei și copilului.

Ne preocupă, în primul rînd, cunoașterea stării de sănătate a familiei și a nivelului său de educație sanitară, în raport cu transformările socio-economice, apoi implementarea unor programe de educație la nivel comunitar, care să contribuie la optiunea pentru o dimensionare ideală a familiei și o participare activă a acesteia la profilaxia (preîntîmpinarea) îmbolnăvirilor. De asemenea, dispunînd de un grup de specialiști cu înaltă pregătire și experiență în supravegherea sănătății familiilor tinere și, în special, a femeii gravide, institutul nostru va continua cercetările științifice privind factorii care pot compromite viața și sănătatea copilului încă dinainte de a se naște. În plus, se va dezvolta activitatea cabinetului de sfat genetic.

În continuare, vom insista pe cercetările care fundamentează politica sanitară în domeniul ocrotirii mamei și copilului și, astfel, vom extinde studiile privind alimentația prematurului, stimularea dezvoltării armonioase a sugarului și copilului mic, decelarea factorilor de risc din copilărie, cu răsunet asupra sănătății adultului (hipertensiune, tulburări de nutriție, deficiențe senzoriale și neuropsihice, boli dentoparodontale etc.). Încă de acum un an, am trecut la un program național de cercetare, sub egida Academiei de Științe Medicale, privitor la combaterea bolilor respiratorii la sugar, precum și la proiectul unei alte cercetări, mai complexe, de prevenire a bolilor respiratorii cronice. Impactul acestei cercetări asupra ocrotirii considerăm a fi deosebit, întrucît, deseori, boala respiratorie cronică la adult își are rădăcinile în infecțiile respiratorii din primii ani de viață.

2. După cum reiese din prezentarea anterioară, toate cercetările noastre au izvorît din necesitățile stringente ale practicii medicale și au ca obiectiv central crearea premiselor dezvoltării armonioase a copilului și prevenirea îmbolnăvirilor, cu precădere a celor cu largă răspîndire, contribuind, astfel, la scăderea morbidității și mortalității materno-infantile, inducerea la nivelul populației a unui comportament pronatalist și igienic, care să permită îmbunătățirea indicatorilor demografici, în consens cu obiectivele politicii sanitare a partidului și statului nostru. Totodată, cercetările întreprinse de institutul nostru vizează îmbunătățirea calității actului medical și, implicit, scăderea costurilor îngrijirilor medicale.

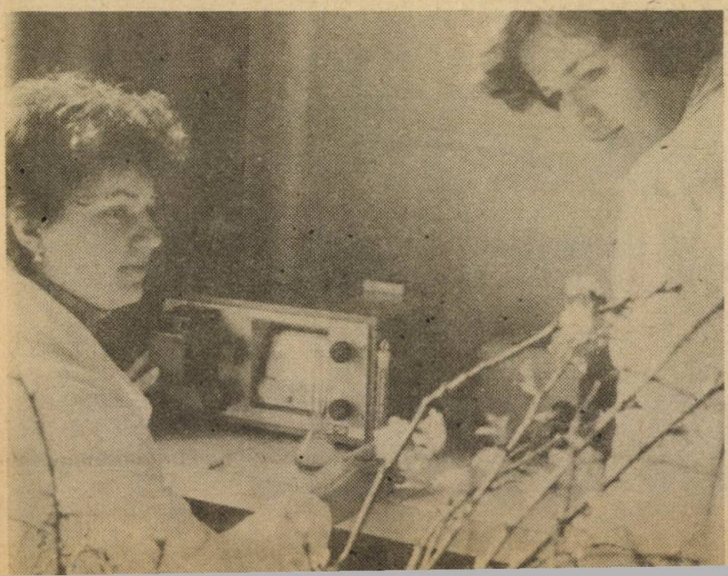

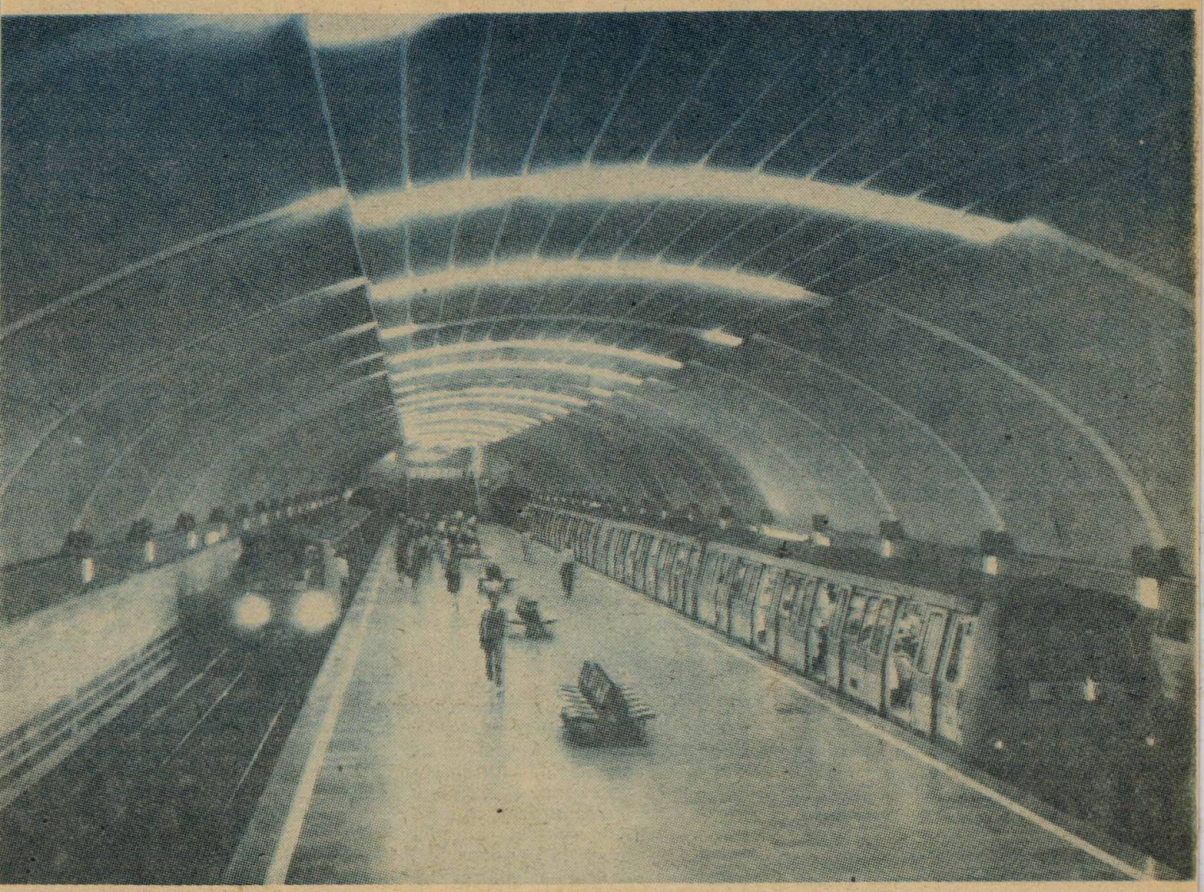

METROUL BUCUREŞTILOR

Secvenţe dintr-o istorie a ideii

DOSAR

Înainte de a porni derularea acestor secvenţe — semnificative pentru conturarea spiritului deschis spre nou al bucureştenilor, al românilor în general — se impun cîteva precizări, întrunite într-un scurt preambul.

Metroul — sau metropolitanul, cum îl vom întîlni denumit adesea în decursul proiecţiei noastre — este astăzi definit drept un sistem de transport în comun, caracterizat prin faptul că vagoanele circulă pe o cale ferată fără întretăieri cu alte căi, în interiorul unui oraş. Traseul său este de obicei subteran, uneori la nivelul solului sau aerian, şi funcţionează, în general, cu tracţiune electrică.

Numele derivă — se afirmă — de la prima companie exercitînd un asemenea tip de transport feroviar urban — „The Metropoli-

tan Railway Company" din Londra (1863).

Cele mai vechi metrouri datează din secolul trecut: Londra (1863), New York (1868), Istanbul (1875), Chicago (1892), Budapesta (1896), Glasgow (1897), dar majoritatea lor (pînă în momentul de față, firește), au fost construite între 1900 și 1945: Paris (1900), Boston, Wupperthal (1901), Berlin (1902), Atena (1904), Philadelphia (1907), Hamburg (1912), Buenos Aires (1913), Madrid (1919), Barcelona (1924, 1929), Viena (1925), Tokio (1927, 1960), Osaka (1933), Moscova (1935) ș.a.

Apariția metroului în rețeaua transportului urban de călători din capitala României (în anul 1979) a fost precedată — cum se va vedea imediat — de cîteva zeci de ani de dezbateri ziaristice, științifice, politice chiar, de tentative eșuate, unele chiar în ultimul moment.

Chestiunea inserției metroului, semnalată ca fierbinte deziderat în decursul acestor zeci de ani, a căpătat însă o arzătoare acuitate în momentul în care Bucureștii — adevărată metropolă europeană — a început să trăiască intens una din gravele probleme ale marilor orașe — circulația trepidantă. Dacă excursul nostru istoric ar fi putut fi dublat de o precisă analiză statistică (imposibil însă de realizat pentru perioada timpurie de promovare a IDEII, datorită lipsei sau insuficienței unor asemenea date), cititorul ar fi putut sesiza cu ușurință progresiva transformare a IDEII dintr-o plantă exotică — a cărei transplantare pe malurile Dîmboviței se motiva, în fond, mai mult prin ambiții locale excesive și prin profitul ce se bănuia a se putea obține — într-o necesitate imperioasă, cerută de dezvoltarea structurilor interne ale unui mare oraș capitală.

Să lăsăm însă loc ISTORIEI IDEII.

O știre provenind din sursă tîrzie afirmă că o propunere pentru construirea unui metropolitan aerian în București a fost făcută primăriei orașului încă în anul 1899. Propunerea, susținută și printr-un memoriu, avea în vedere un traseu punctat de stațiile Gara de Nord, Filaret, Obor.

Deși neconfirmată de alte izvoare, totuși verosimilitatea informației ne pare a fi în afară de îndoială: — lucru binecunoscut în epocă — Bucureștii manifestau predispoziții pentru asimilarea rapidă a noutăților edilitar-urbanistice ale vremii. Reamintim, în acest context, că urbea de frunte a României a fost printre primele orașe din lume care au introdus, în perimetrul lor, tramvaiul hipotractat (1872) și electric (1894), iluminatul electric (1882), telefonul (1883).

Pe de altă parte, faptul că inteligența românească era captată de problema găsirii unor soluții tehnice noi pentru transportul rapid și eficient al oamenilor și bunurilor este ilustrat de invenția intitulată „monorail echilibrat", brevetată în anul 1906 de către inginerul George (Gogu) Constantinescu. Dosarul invenției, purtînd nr. 705 și încununat cu brevetul românesc nr. 130, nu l-am putut însă regăsi în arhiva Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, încît nu putem nici furniza detalii tehnice, nici spune concret ce aplicabilitate era întrevăzută de autor invenției sale.

Tot la începutul secolului nostru, un studiu asupra planului general de sistematizare a Capitalei, realizat sub egida primăriei Bucureștilor de către inginerul Cincinat I. Sfințescu, avea în vedere o imediată construire a unei linii metropolitane Obor-Abator, rezervată transportului de mărfuri industriale și alimentare, cu gară principală Dudești-Cioplea. Doar ca o soluție alternativă, ce s-ar fi impus prin lipsa fondurilor financiare corespunzătoare, era prezentată posibilitatea aprovizionării halelor centrale cu mijloace de transport de suprafață (vagoane de tramvai utilizate în timpul nopții).

Autorul acestui studiu, întocmit între 1914—1916 și publicat, după actualizările de rigoare, în anul 1919, mai avansa totodată ideea construirii unei linii ferate traversînd Bucureștii de-a lungul Dîmboviței, fie deasupra acesteia, fie în tranșee în taluzul rîului. Ideea va face epocă, încît vom avea prilejul să ne ocupăm de ea, pe larg, mai la vale. Întrucît această idee se prezenta de către autorul ei ca fiind o soluție exclusivă pentru descongestionarea Gării de Nord și pentru reamenajarea rațională a rețelei feroviare din interiorul și apropierea Bucureștilor, problema liniilor metropolitane de călători în capitala României era tratată distinct și destul de reticent: „În proiectul de față nu se va găsi preocuparea de o astfel de chestiune pentru orașul București, fiindcă pentru timpul cît s-a considerat a forma vîrsta proiectului (50 de ani — n.n.T.Gr.) am socotit că problema nu va deveni de actualitate. Pînă în anul 1980 o rețea completă de tramvaie electrice bine chibzuită va fi suficientă pentru nevoile Capitalei. O linie metropolitană, din cauza serioasei concurențe a liniilor de tramvai, nici nu ar putea lua ființă în acest interval de timp, căci, după experiența făcută în orașele mari cu asemenea linii metropolitane, rezultă că o rețea de linii metropolitane nu poate fi chiar modest rentabilă decît dacă acel oraș are cel puțin un milion de locuitori. /.../ Pentru orașul București va fi momentul de începere a studiului și execuției liniilor metropolitane cînd, cu toată rețeaua de tramvaie electrice executată complet, /.../, se va observa că pe o bună parte de linii vagoanele sînt mereu complete, iar orașul va avea la extremitatea lui cartiere cu populație foarte deasă și la o mare depărtare de centrele comerciale și industriale, așa că timpul de parcurs începe să joace un rol important pentru călători."

În toamna anului 1924, presa făcea cunoscută intenția administrației comunale a Bucureștilor de a construi un metropolitan al orașului. Inginerul Cincinat I. Sfințescu, devenit director general al Casei lucrărilor orașului din cadrul municipalității bucureștene, a vizitat atunci o serie de capitale europene (Budapesta, Viena, Paris), studiind rețelele lor de metrou și îndeosebi acele soluții constructive cu aplicabilitate la condițiile Bucureștilor. În principiu, se avea în vedere concretizarea ideii liniei ferate de-a lungul Dîmboviței, urmărind „a lega, cu această ocazie, halele și abatorul cu linii ferate multiple și cu trafic repede și mai ales pentru a avea și gări principale mai aproape de diferite cartiere".

Anteproiectul întocmit lua în

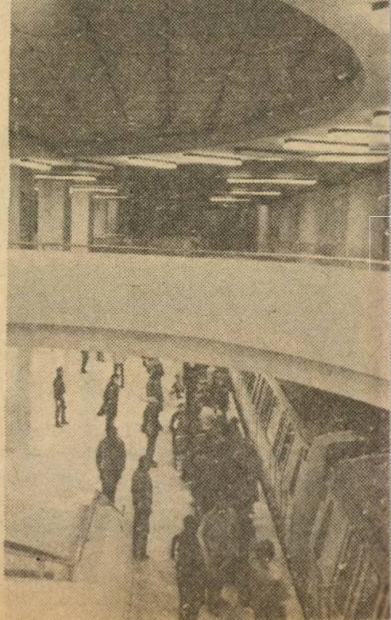

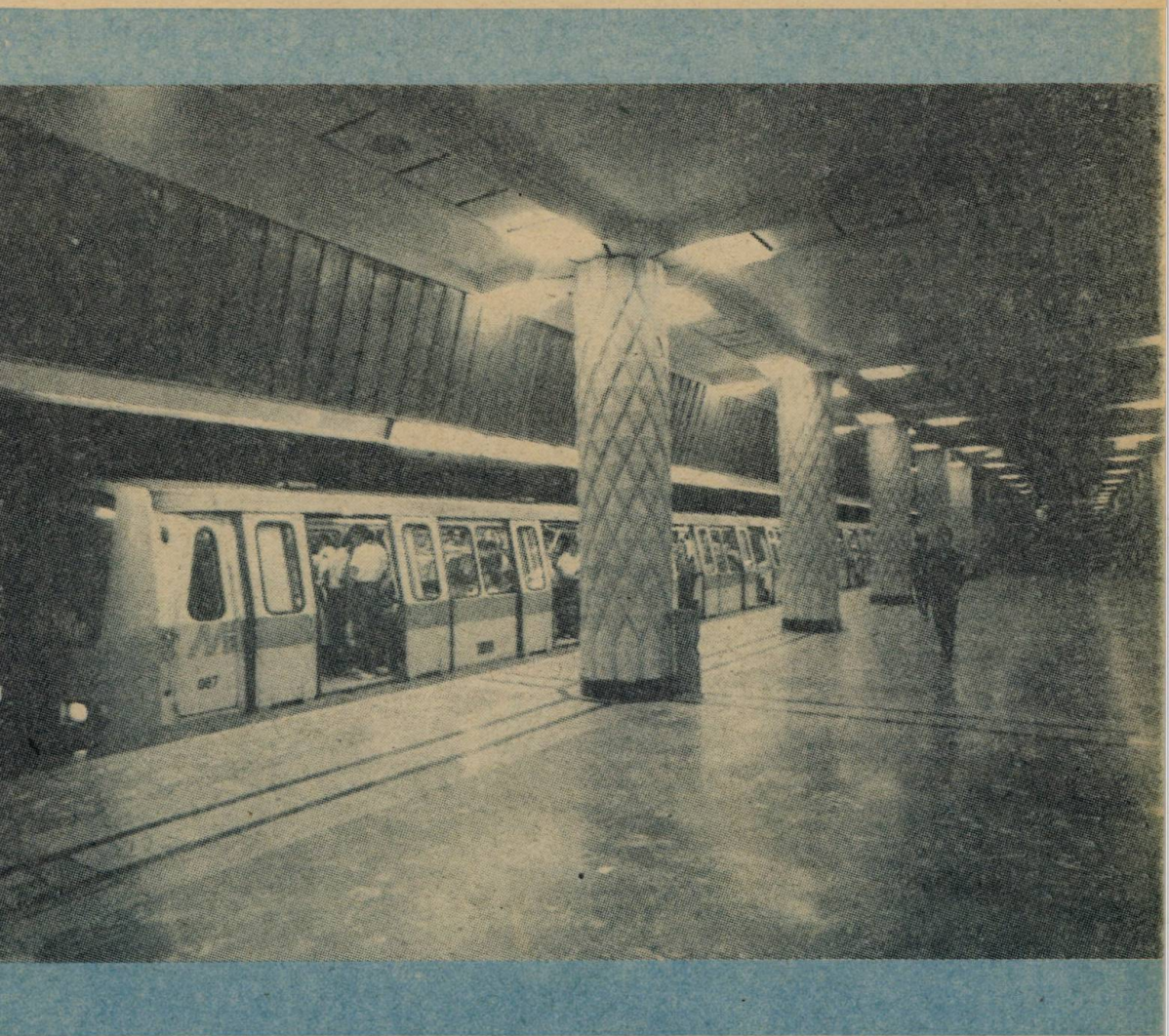

considerare construirea unei linii ferate duble, preluînd numai trenuri de călători şi prevăzută cu trei gări în cuprinsul Bucureştilor (bd. Elisabeta-podul Elefterie, Palatul Justiţiei, Abator), integrată în reţeaua C.F.R. Se făcea următoarea precizare: „Linia dublă proiectată nu poate deservi decît traficul exterior de călători; pentru circulaţia urbană (traficul interior) se cer gări mai dese şi staţionări mult mai scurte. Atunci cînd o reţea de tramvaie, însă bine repartizată şi exploatată, nu ar mai face faţă nevoilor oraşului, vor trebui desigur construite linii metropolitane separate (cînd oraşul va avea peste 1,5 milioane de locuitori)." Astfel fiind pusă problema, urma ca materialul rulant şi sistemul de tracţiune să fie cele existente atunci în reţeaua C.F.R.; în privinţa nivelului liniei, în centrul oraşului ea trebuia să fie subterană (tranşee în taluzul Dîmboviţei), trecînd apoi în viaduct, la 5,50 metri deasupra splaiurilor Dîmboviţei, pe intervalul bd. Mărăşeşti-gara Abator.

Este uşor însă de observat că distincţia, atît de categoric operată de autorul proiectului menţionat, între linia ferată propusă şi un metropolitan propriu-zis era mai mult formală decît de fapt: prin caracteristicile de construcţie şi prin integrarea sa inevitabilă în traficul urban de călători al oraşului, această linie ferată se înfăţişa nespecialiştilor ca un adevărat metrou al Bucureştilor.

Aceste planuri ale municipalităţii bucureştene au stîrnit reacţia vehementă (şi batjocoritoare) a adversarilor politici ai Partidului Naţional Liberal, ai carui reprezentanţi furnizau personalul primăriei Capitalei. „O primărie ridiculă. La ce se gîndeşte dl. dr. I. Costinescu? O Capitală murdară şi un primar hazliu" suna titlul unui editorial inserat într-o publicaţie a vremii. „Tot primarul de azi mai vrea şi metropolitan. Lucrul nu este de mirare, şobolanilor le trebuiesc vizuini. În tramvaie s-au plictisit şi apoi afară este prea multă lumină, nu pot roade în linişte ciolanele rezultate din cointeresări din comercializări şi încă alte multe... caşcavaluri!!!" — se scria în organul de presă al organizaţiei locale a Partidului Poporului (Al. Averescu).

Fapt este însă că multor bucureşteni, între cele două războaie mondiale, li se părea că circulaţia ajunsese aproape imposibilă în oraşul lor. Chiar dacă îngusti-

mea străzilor din centrul Bucureștilor, multele întreruperi provocate de tramvaie, de intersecțiile prea dese și de lipsa de spații de parcare a vehiculelor creau impresia unei circulații mai intense decît era ea în realitate, totuși primul oraș al României, indiscutabil, avea o circulație mai densă decît a multor alte orașe din străinătate cu aceeași populație. Lucrul se datora suprafeței mari a orașului, procentului ridicat al populației active, rolului de capitală jucat de București.

Soluțiile întrezărite? Sau/și extinderea tramei stradale a Bucureștilor (atît în sensul multiplicării numărului străzilor, cît și al lărgirii lor), sau/și trecerea în subteran a unei părți a circulației urbane.

Formulînd aceste soluții (în 1929), politicianul cameleonic, urbanist de ocazie, care a fost Constantin Argetoianu, opina pentru cea din urmă, argumentînd astfel: „Nu este oraș mai indicat pentru căi subterane ca orașul nostru, din cauza climei excesive de care ne bucurăm. /.../ Dacă la acestea mai adăugăm distanțele mari, inevitabile într-un oraș răsfirat ca al nostru, ne dăm lesne seama că din punct de vedere rațional soluționarea căilor subterane e cea mai bună." Cel puțin pentru început, rețeaua acestor „căi subterane" ar fi trebuit să fie alcătuită din două linii axiale, străbătînd Bucureștii de la NV la SE, de-a lungul Dîmboviței, în tranșee săpate în taluzul rîului, respectiv de la N la S, pe un traseu neprecizat, în tunel propriu. La cele patru capete, aceste linii metropolitane axiale ar fi trebuit puse în legătură cu rețeaua C.F.R. periurbană.

În anii crizei economice — perioadă care, paradoxal, s-a caracterizat, la nivel local, prin „optimism urbanist", prin „patriotism comunal bucureștean" —, în chestiunea care ne interesează, intențiile cele mai ambițioase s-au îmbinat cu ieftine paleative.

În cursul vizitei întreprinse, în ianuarie 1932, la Paris și Londra, primarul Dem I. Dobrescu a avut, între altele, întrevederi cu reprezentanții unui grup de întreprinzători din sfera construcției de metrouri, primind o ofertă în acest sens pentru București. În final s-a ajuns însă numai în preajma încheierii unui acord între municipalitatea Capitalei și Societatea Comunală a Tramvaielor București (S.T.B.), deținînd monopolul transportului în comun cu tramvaiele în raza orașului, pentru trecerea în subteran a circulației tramvaielor în zona centrală a Bucureștilor. Îndelungatele conciliabule între primăria Capitalei și S.T.B. din anii 1932—1933 au evidențiat posibilitatea construirii unui tunel pe locul între Piața C.A. Rosetti și str. Brezoianu, și a altuia pe sub strada Știrbei Vodă, pe distanța str. Luterană—bd. Take Ionescu (azi Ana Ipătescu), ambele servind circulației tramvaielor și altor vehicule.

Grelele condiții financiare puse de către S.T.B. au făcut să eșueze aceste proiecte — eronat considerate de presa vremii ca fiind menite a introduce „metropolitanul" în București.

Distincția este bine marcată în „Planul director de sistematizare a municipiului București", elaborat în 1934, sub patronajul primăriei orașului, de un grup de arhitecți și ingineri. Precizînd că prin „metropolitan" înțelegeau „linii ferate speciale pentru transportul de călători, așezate la alt nivel decît al străzilor" (caracteristica esențială), autorii arătau că „nu considerăm metropolitan linia de tramvai care ar trece prin tunel sub bd. Academiei, de care s-a vorbit adesea, și nici linia ferată normală care ar trece prin tunel paralel cu Dîmbovița."

Opinia lor despre viitorul metroului în București? „/.../ probabilitatea de înfăptuire este destul de îndepărtată /.../ nu am prevăzut o rețea de metropolitane, însă rețeaua de străzi de circulație (arterele și străzile principale) este astfel proiectată încît permite înființarea în viitor a unei bune rețele de metropolitane, atunci cînd construcția lor va fi posibilă."

Cu toate aceste puneri la punct, un timp au continuat să persiste confuziile și zvonurile.

În aprilie 1935, ziarul „Tempo" scria pe un ton neadmițînd replică: „Vom avea tramvaie subterane. În luna iunie vor începe lucrările pentru construirea tramvaiului subteran" (pe traseul, deja pomenit, Piața Rosetti-str. Brezoianu).

Tot în aprilie, dar în anul următor (1936), un alt ziar menționa oferta făcută administrației municipale de către un consorțiu francez pentru construirea unui metropolitan în București; acesta avea să unească cele mai îndepărtate puncte ale Capitalei cu centrul, urmînd a se extinde apoi și în zona suburbană. Se preciza chiar că distanța Cotroceni-Vatra Luminoasă se va parcurge astfel în numai patru minute și treizeci de secunde. Articolul închinat acestei chestiuni edilitare se încheia optimist: „este foarte probabil ca în maximum trei ani Bucureștiul să aibă ceea ce au toate capitalele apusului: un metropolitan."

Interesul suscitat de această chestiune în rîndul specialiștilor și al marelui public, în anii de sfîrșit ai perioadei interbelice, este indicat de numărul mare al conferințelor publice și radiodifuzate, al interviurilor inserate în presă pe această temă.

La 21 februarie 1935, în cadrul reuniunilor săptămînale organizate de „Asociația pentru urbanistica Bucureștilor", prof. ing. Dimitrie Leonida a prezentat conferința intitulată „Metropolitanul și tehnica circulației în București", pledînd pentru introducerea metroului — adevărat, nu imediat — în capitala României. Citîm cîteva pasaje din rezumatul prezent în coloanele presei: „Se poate observa ușor că în București există cartiere care prin aspectul lor și mai ales prin numărul de populație mai mare pot fi considerate ca niște orașe în oraș. Astfel, cartierul Gării de Nord, cartierul Dudești-Văcărești. Și tocmai aceste centre sunt destul de slab legate de restul orașului din cauza lipsei unor artere de circulație mai largi. Sunt apoi în centrul Bucureștilor artere unde circulația este extrem de anevoioasă la anumite ore. De ex. la Piață și pe bulevard la întretăierea cu calea Victoriei. Sunt deci semne că în curînd nu va mai fi posibil să se circule nici la noi, repetîndu-se situația din alte centre străine. S-au făcut și la noi studii pentru introducerea metropolitanului pe porțiunea Cișmigiu-statuia Rosetti. Tehnica orașelor cere ca la o populație de un milion de locuitori să se construiască mijloace suplimentare de circulație, care pot fi subpămîntene sau aeriene, după împrejurări. Vremea metropolitanului nu e nici la noi prea îndepărtată. Unde se poate construi? De-a lungul Dîmboviței, prin acoperirea ei, lucru ce s-a studiat; de-a lungul bulevardului Elisabeta, de la Gara de Nord, pe calea Griviței, străzile Dinicu Golescu, Berzei, bineînțeles după ce ele s-ar lărgi, pentru a deservi centrele cele mai populate /.../.

Într-un interviu acordat „Revistei generale ilustrate" la începutul anului 1936, directorul general al S.T.B., prof ing. Gh. Em. Filipescu, analizînd, pe baza unor date statistice și situații comparative, ponderea diverselor mijloace de transport în comun (tramvai, autobuz, metrou) în transportul urban de călători dintr-o serie de orașe ale lumii, de talia capitalei României, con-

cluziona cu referire la Bucureşti: „Pentru oraşul Bucureşti, care se întinde pe o mare suprafaţă şi cu o populaţie puţin deasă, tramvaiul este cel care convine mai mult, afară de centrul oraşului, unde circulaţia se poate face cu tramvaiul subteran sau înlocuit de autobuze pe anumite porţiuni". Aceeaşi părere o susţinea şi în cadrul „Asociaţiei pentru urbanistica Bucureştilor', în termeni şi mai decişi: „Existenţa în Bucureşti a unui metropolitan propriu-zis n-ar fi remuneratorie, dar o măsură care se impune este construcţia de linii de tramvai subterane în părţile centrale ale oraşului." În fine, acelaşi om de ştiinţă, tot în 1936, prezenta la radio conferinţa (cu caracter vădit de popularizare) intitulată „Metropolitanul", în care, între altele, prezenta metrourile din Paris, Stockholm şi Moscova. „Experienţa de pînă acum — declara Gh. Em. Filipescu cu acest prilej — arată că un metropolitan se impune şi este rentabil atunci cînd poate transporta 10 milioane de călători de fiecare kilometru de metropolitan".

În iunie 1941, într-un cadru de tehnicieni (Societatea Politehnică din România) şi exhibînd deci un caracter mai specios, conferinţa inginerului N.I. Petculescu „Viitorul metropolitan al Bucureştilor" justifica necesitatea introducerii imediate a metroului în Bucureşti, în centrul oraşului, prin deosebita aglomerare a mijloacelor de transport în această zonă (pe axele E-V şi N-S). Avînd în vedere caracteristicile solului capitalei române, conferenţiarul propunea construirea unui metrou de suprafaţă (la un metru sub pavaj), soluţie întrunind totodată şi avantajul de a fi mai ieftină. Proiectata reţea subterană, totalizînd o lungime de 15 kilometri, era alcătuită din două linii principale, urmărind cele două axe (N-S: Hipodrom-Şos. Aviatorilor-Piaţa Victoriei-Piaţa Romană-Sf. Gheorghe-Piaţa Unirii-Calea Rahovei, respectiv E-V: Gara Obor-şos. Mihai Bravu-bd. Republicii-bd. Gheorghiu-Dej intersecţia cu str. Ştirbei Vodă), şi o ramură plecînd din linia N-S (Piaţa Victoriei-Şos. Basarab-bd. I. Gh. Duca-Gara de Nord). Durata construcţiei se aproxima la cinci ani, prima secţiune de construit urmînd a fi Piaţa Victoriei-Piaţa Unirii (3 km).

Acelaşi interes menţionat mai sus i-a făcut pe unii oameni politici să considere oportun a integra în programele lor comunale, întocmite în vederea unor confruntări electorale, chestiunea metroului Bucureştilor. La alegerile comunale din aprilie 1937, gruparea lui Dem. I. Dobrescu, fost primar al Capitalei, a prezentat un program care înscria la punctul 11 (circulaţie) promisiunea construirii „metropolitanului Dîmboviţei". Utilitatea întreprinderii fusese astfel conturată de fruntaşul politic citat într-o lucrare apărută cîţiva ani mai devreme (1934) şi consacrată viitorului Bucureştilor: „Sub Dîmboviţa acoperită vom putea realiza metropolitanul oraşului, care va uşura transporturile de mărfuri şi de persoane. Cu metropolitanul Dîmboviţei vom putea realiza gările în centrul oraşului, făcute sub pămînt. Îndrumînd toate transporturile pe linia metropolitanului, am putea soluţiona şi chestiunea trecerilor de nivel, care încurcă mult circulaţia oraşului nostru."

Chiar în anii grei ai refacerii economice postbelice, chestiunea nu a fost părăsită. La sfîrşitul anului 1947, specialiştii de la S.T.B. au elaborat studiul intitulat „Principii pentru sistematizarea şi raţionalizarea reţelei de transport în comun S.T.B.". Principiile menţionate erau formulate în cadrul a două ipoteze de lucru: prima lua în considerare menţinerea reţelei centrale de tramvaie S.T.B., iar a doua avea în vedere desfiinţarea acesteia şi înlocuirea ei cu o reţea subterană.

Dezvoltînd această a doua ipoteză, în februarie 1948 a fost întocmit, de către aceiaşi specialişti, un „Memoriu privitor la introducerea subteranului în Bucureşti". Autorii lui afirmau drept elemente fundamentale îndrituind punerea în discuţie a introducerii metroului în capitala României numărul populaţiei acesteia (apreciată — eronat însă — la 1,5 milioane de locuitori) şi coeficientul ridicat de mobilitate al acesteia (360 de călătorii pe an şi locuitor). Alăturat factorilor derivînd din existenţa acestor două elemente — congestionarea circulaţiei pe marile bulevarde bucureştene, creşterea numărului de călători, rentabilitate sigură — se mai menţionau ca alte argumente pentru introducerea subteranului sporirea vitezei comerciale, modernizarea aspectului Capitalei, diminuarea numărului evenimentelor de circulaţie. Construcţia traseului metroului se propunea a se face în etape, urmînd în esenţă cele

UN MILION DE FRÎNĂRI

Firma vestgermană „Magura" a conceput şi realizat un sistem de aplicare la biciclete a frînei hidraulice. Cilindrul de forţă este pus în legătură cu pîrghia de acţionare a frînei montată pe ghidon, iar cilindrul receptor cu sabotul de frînă. Cilindrii sînt conectaţi între ei printr-un furtun elastic, umplut cu lichid de frînă. În sistemul de transmitere a efortului de frînare practic nu există nici frecări şi nici pierderi de lichid. Fiabilitatea frînei hidraulice este suficient de mare, ea fiind calculată pentru un milion de frînări. După cum susţin specialiştii firmei, frînarea este atît de lină încît justifică pe deplin aplicarea noului sistem care costă cu puţin mai mult decît sistemul tradiţional de frînă mecanică. *(Industries et techniques Nr. 624, 1988)*

CEL MAI PRECIS CEAS

Pînă în prezent cel mai precis din lume a fost considerat ceasul atomic cu cesiu şi rubidiu a cărui abatere era de o secundă la 375 mii de ani. Iată că oamenii de ştiinţă din California au conceput şi realizat un ceas pe bază de hidrogen a cărui abatere de o secundă este posibilă numai o dată la 30 milioane de ani. Acest ceas va fi folosit pentru calculele necesare navigaţiei şi determinării locului în care se află navele şi corpurile în spaţiul cosmic.

● „În Anglia, într-adevăr, se încalcă multe legi, însă nu se poate spune că absolut toate..." La această concluzie a ajuns un grup de jurişti englezi, confirmată şi de faptul că „pînă în prezent nu a fost încălcată legea promulgată în secolul al XIV-lea potrivit căreia este interzisă transformarea metalelor obişnuite în aur"...

două principale artere de circulație N-S și E-V și, eventual, un inel exterior, folosindu-se materialul rulant existent. Prima etapă a lucrărilor (1948—1950) urma să aibă ca obiectiv construirea traseului Piața Unirii-Piața Victoriei-Gara de Nord, cu o lungime de 4,5 kilometri.

În anul 1951, conducerea Întreprinderii de Transport București (fosta „Societate Comunală a Tramvaielor Bucuresti"=S.T.B.) a publicat o serie de articole, în revista „Gospodăria comunală și industria locală", consacrată analizei situației transportului în comun din București. S-a formulat și un proiect de planificare cu lungă bătaie a rețelei de transport a orașului, îndeplinit în liniile sale generale în deceniile următoare. Sistemul transportului în comun bucureștean trebuia axat pe o rețea de metrou, urmînd să lege periferia cu centrul și să îngăduie astfel descongestionarea zonei centrale prin scoaterea tramvaielor de pe marile bulevarde. Rolul rețelei de tramvaie trebuia să se mențină, asigurînd preluarea marelui tratic de suprafață, cu deservirea centrelor industriale; rețelelor de troleibuze, autobuze și electrobuze li se rezerva deservirea arterelor cu trafic redus în general, folosind străzile centrale și liniile extraurbane.

Detaliind una din prevederile esențiale ale acestui proiect riguros și clarvăzător, în martie 1950 fusese elaborat de I.T.B. un „Memoriu justificativ privitor la începerea studiului anteproiectului de metropolitan în orașul București". Memoriul releva principalele caracteristici ale situației de atunci a transportului în comun din Capitală, constatînd imposibilitatea remedierii ei cu mijloacele de transport de suprafață și indicînd drept singură soluție introducerea metroului, cu multiplele sale avantaje de ordin urbanistic, al organizării transportului și al circulației în genere, tehnic, economic și social. În această ultimă privință se făcea o demarcație fermă între concepția stînd la baza trecutelor proiecte de construcție a metroului în București și cea expusă în document: „/.../ în trecut, construirea metropolitanului era luata in considerare numai pentru porțiunile centrale ale orașului, deci problema era rezolvată exclusiv prin prisma unei mari rentabilități, metropolitanul servind prin urmare ca un mijloc suplimentar de cîștig și exploatare; actualmente studierea și rezolvarea ei se va face avîndu-se în vedere rolul social al metropolitanului /.../".

Alte noi propuneri, venind de la I.T.B., s-au adăugat în perioada 1965—1975, pînă la punerea temeliei acestui simbol al maturității industriei, științei și tehnicii românești.

Preocupați a evita marile investiții pe care le presupunea un metrou de adîncime, independent de rețeaua de suprafață, specialiștii acestei mari întreprinderi bucureștene au propus, în diverse studii concepute în cei zece ani menționați, introducerea unui sistem în regim de tramvai subteran, plasat într-un tunel de mică adîncime, numai pe tronsoanele foarte aglomerate și folosind material rulant cu caracteristicile tramvaiului clasic. Într-o a doua etapă, sistemul trebuia dezvoltat spre un metrou propriu-zis. Era opinia pe care o exprima, de pildă, un studiu din 1967, în viziunea căruia viitoarea rețea de metrou urma să cuprindă o linie în circuit pe inelul II rutier și altele pe direcțiile N-S și E-V; primul tronson ar fi fost

cel legînd Piața Unirii de Piața Muncii.

Hotărîrea adoptată de conducerea de partid și de stat, cu aportul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a devansat cu o etapă propunerile I.T.B.: în octombrie 1975 au fost inaugurate lucrările unui metrou de mare adîncime, construcție vastă, demnă de inventivitatea și hărnicia poporului român.

Statistici întocmite cu prilejul dării în exploatare a primului tronson al metroului bucureștean (decembrie 1979) au pus în lumină marea complexitate a obiectivului — de capitală impor-

tanță pentru îmbunătățirea transportului în comun, pentru sporirea fluenței traficului tot mai dens al Bucureștilor — prin sublinierea largii participări la realizarea lui: 14 ministere și instituții centrale, 18 unități de construcții-montaj, 48 de institute de cercetări, proiectare și învățămînt superior, 44 de întreprinderi industriale din întreagă țară.

1975—1989 — IDEEA a devenit REALITATE. **Grigore TOMESCU**

● Într-un restaurant dintr-un oraș elvețian există un ceasornic neobișnuit. Limbile sale se mișcă în sensul obișnuit dar cifrele de pe cadran sînt dispuse în ordinea inversă. Proprietarul restaurantului susține că această ciudățenie influențează în mod pozitiv asupra numărului clienților săi deoarece oaspeții localului pleacă „mai devreme decît au sosit".

*

● Într-unul din magazinele de confecții din orașul francez Bordeaux s-au produs trei furturi unul după altul. Cercetările au scos la iveală un fapt surprinzător și anume că vinovat pentru fiecare din ele este una și aceeași persoană. Înfățișîndu-se în fața tribunalului hoțul a solicitat instanței să-i acorde circumstanțe atenuante. În susținerea acestei cereri a arătat că el s-a pregătit să fure din magazin o singură dată. Pentru cea de-a doua și a treia oară consideră că vinovatul ar fi mai degrabă soția sa căreia nepotrivindu-i-se paltonul furat prima oară a insistat să i-l schimbe!

*

● Cel mai rapid lift din lume funcționează într-un zgîrie-nori din Tokio. El se ridică și coboară cu viteza de peste 36 kilometri pe oră, adică cu mai mult de zece metri pe secundă. Mărirea vitezei lifturilor peste această limită este foarte puțin probabilă deoarece pentru pasagerii săi apare o senzație dureroasă în urechi datorită modificării prea rapide a presiunii atmosferice odată cu înălțimea.

● Fiecare dintre noi poate să determine care este direcția nordului uitîndu-se la săgeata magnetică a busolei. Dar unde, în care punct anume al globului pămîntesc este situat Polul Nord magnetic? Din anul 1973, la această întrebare nu au putut să răspundă nici chiar oamenii de știință, deoarece de atunci polul a... dispărut! Nu de mult specialiștii canadieni au reușit să stabilească faptul că el s-a deplasat spre Nord-Vest cu 250 kilometri. Migrațiunea polului nu este un fenomen nou. Din anul 1831 de cînd a fost stabilită pentru prima dată poziția sa precisă, polul s-a deplasat cu 600 kilometri! Nu s-a putut însă găsi un răspuns la întrebarea: „ce anume determină această stranie pribegie?"

● Oamenii de știință din India au obținut succese deosebite în studierea dezvoltării embrionare a tigrilor. Astfel a apărut posibilitatea de a se interveni în funcționarea celulelor răspunzătoare de culoarea pielii acestor animale. Această intervenție permite modificarea cu 90 de grade a direcției de orientare a dungilor caracteristice acestor feline. Ca urmare au apărut pentru prima oară în lume tigri cu dungi longitudinale! Zece asemenea exemplare au fost expediate în Japonia, unde au fost prezentate cu prilejul sărbătorii consacrate „anului tigrului!"

● Constructorii de șosele din Belgia au stabilit că adăugarea în materialul pentru îmbrăcămintea drumurilor a unor granule de cauciuc obținute din anvelope uzate reduce zgomotul pe care îl produce circulația mijloacelor de transport. Măsurătorile efectuate au demonstrat că nivelul zgomotului pe o astfel de îmbrăcăminte s-a redus în medie cu 2,5 decibeli, iar în cazul circulației autocamioanelor cu 10 decibeli!

● Recent a fost formulat un sfat adresat medicilor! Verificat în practica medicală într-una din clinicile din Londra, el constă în următoarele recomandări: pentru a asigura o măsurare obiectivă a tensiunii arteriale a unui pacient medicul trebuie să apară în salon nu în halat alb ci în costum obișnuit, dar bineînțeles steril. Înainte de a efectua măsurătoarea trebuie să discute cu bolnavul despre orice fleacuri, de exemplu despre starea vremii. Totodată se recomandă să facă 3—4 măsurători în decurs de 10 minute, determinîndu-se valoarea medie a lor. Cum s-ar spune, pe pacient trebuie mai întîi „să-l duci cu vorba" și pe urmă să i se ia tensiunea.

ŢĂRM ROMÂNESC. PREZENT ŞI VIITOR

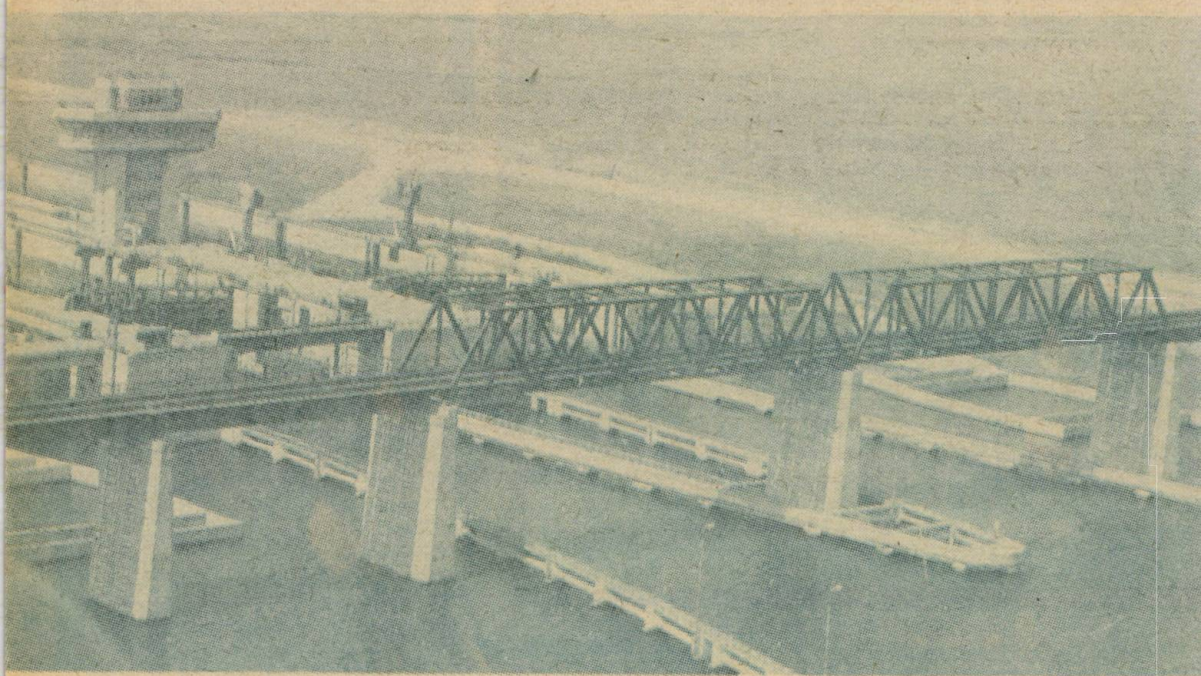

NOILE PORTURI — deschideri spre lume

În sud-estul său, continentul Europa are ca hotar, de-a lungul a 245 de kilometri, malul românesc al Mării Negre. Legendele, mărturisirile cronicilor şi călătorilor de altădată, ni-l evocă bîntuit de arşiţe sau copleşit de năprasnice geruri, încărcat de o istorie care uimeşte prin bogăţia şi imensitatea ei, străbătut de poezia unei sălbăticii austere, peisaj unic şi original în spaţiul geografic al României.

Ca sub bagheta unui magician, în anii plini de vigoare și cutezanță ai socialismului, de-a lungul lui s-au înălțat salbele stațiunilor estivale cunoscute în întreaga lume, combinate, șantiere navale și mari porturi, bătrînului Istru i-au fost dăruite două noi brațe, iar în largul albastru au prins contur insulele de oțel ale platformelor de foraj marin.

La Agigea, Dunărea a împlinit șase ani. Printre lanuri de grîu și porumb, printre vii și livezi de piersic și cais, pe sub prispele de piatră din inima Dobrogei, plutesc neverosimil vapoare. Aflat la vîrsta deplinei tinereți, Canalul Dunăre-Marea Neagră, extins către nord prin ramificația Poarta Albă-Midia-Năvodari, a creat șansa nașterii bazinelor portuare de la Cernavodă, Medgidia, Basarabi, Năvodari și Constanța-Sud. Încă de pe acum, cînd lucrările de amenajare și dotare se apropie de sfîrșit, sînt consemnate anual milioane de tone de produse vehiculate pe danele lor. Totodată, orașele Dobrogei, cîndva anonime așezări izolate în imensitatea vălurită a stepei, unite astăzi prin firul limpede al Magistralei Albastre, au devenit în mai puțin de un deceniu însemnate centre ale afirmării unor industrii portuare specifice. Asemenea întregului țărm al patriei, ele trăiesc deja cu plenitudine în viitor.

Continua dezvoltare a relațiilor comerciale cu peste 150 de țări ale lumii a impus ca la gura Canalului, în prelungirea actualului port, să se construiască unul nou, cunoscut sub numele de Constanța-Sud. Digurile de larg, măsurînd peste zece kilometri, au fost începute în 1978, astăzi fiind aproape terminate. Proporțiile volumului de muncă înglobat sînt covîrșitoare. Un întreg munte de calcar a fost și continuă să fie strămutat de la Sitorman în adîncurile mării. Numai la temeliile digurilor, scafandrii constructori din formația maistrului Nicolae Voinica de la Întreprinderea de construcții hidrotehnice portuare Constanța, au așezat cu migala unor cosmonauți 5 000 de stabilopozi a 25 tone fiecare, patru milioane tone de piatra nesortată, 400.000 blocuri de piatră între trei și zece tone și 12.000 blocuri de cincisprezece tone fiecare, ceea ce înseamnă șapte milioane de tone, adică o piramidă Keops! Portul va avea în final o suprafață de peste 2 000 de hectare, întinderea aproximativă a celui mai mare port al lumii la ora actuală. Cei 50 de kilometri de cheiuri, cît vor însuma zonele „General Cargo", și „Containere", precum și portul fluvial cu „Zona Liberă", tehnologiile ultramoderne de încărcare-descărcare vor asigura un trafic anual de 170 milioane tone. Cum posibilitățile de amenajare interioară depășesc necesitățile anului 2000, noile capacități vor fi înfăptuite în mai multe etape, portul maritim-fluvial Constanța-Sud fiind așadar o ctitorie a prezentului pentru mileniul trei.

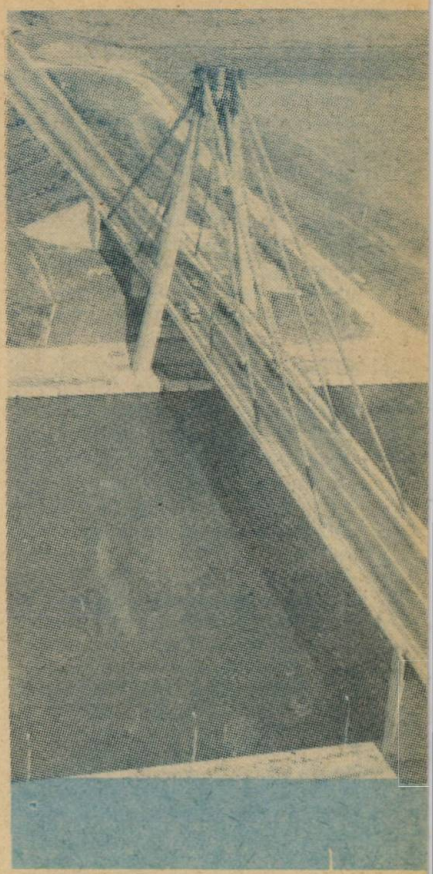

Un alt oraș al Dobrogei care a cunoscut, după anul 1965, o veritabilă renaștere este Mangalia. Țărmul pustiu, înnisipat și arid din împrejurimile sale, descris de

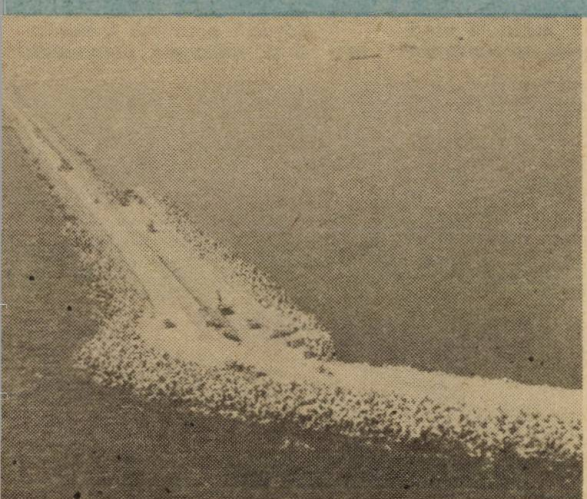

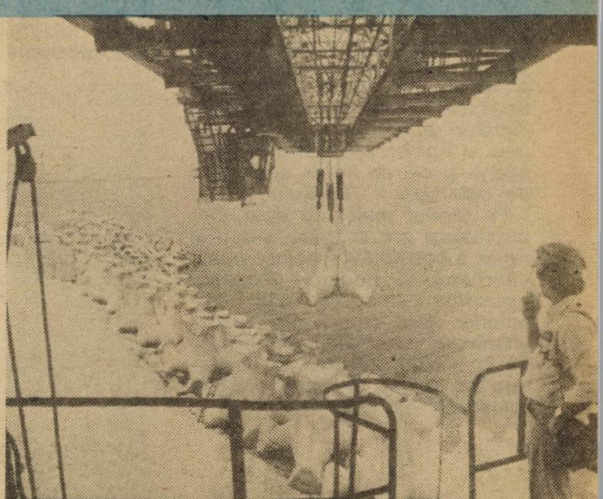

Zaharia Stancu în romanul „Pădurea nebună", a devenit în numai cîțiva ani o înșiruire de exuberante și fermecătoare stațiuni de vacanță. În același interval, prin extinderea Întreprinderii de construcții și reparații navale, Mangalia și-a descoperit vocația industrială, aici fiind lansată în ziua de 20 august 1977 prima navă de mare tonaj, mineralierul „Callatis" de 55.000 tdw. În paralel au continuat lucrările și pe șantierul portului comercial, ale cărui diguri de larg, măsurînd 3 300 metri, fuseseră începute în 1974. Numai pentru adîncirea și lărgirea bazinului au fost dragați trei milioane metri cubi, din care 1,1 milioane în stîncă, prin derocare subacvatică, tehnologie nou introdusă la noi în construcția de porturi.

Două evenimente reliefează în chip grăitor faptul că și în sudul ținutului de sub semnul ancorei și al soarelui, prezentul își desface amplu și încrezător brațele către viitorul plin de speranță și prosperitate: lansarea la apă în vara anului 1985 a mineralierului de 65.000 tdw „Baraolt" și intrarea în exploatare tot atunci a celui mai tînăr port maritim comercial al României.

Desprinzîndu-se din „Magistrala Albastră" în dreptul localității Poarta Albă, cel de-al cincilea braț al Dunării întîlnește marea la nord de Năvodari, lîngă Combinatul petrochimic, în noul port de la Midia. Edificarea lui a fost anevoioasă și a necesitat eforturi deosebite, în zonă neexistînd amenajări anterioare. Îndiguirile au fost terminate în anul 1977. În afara instalațiilor ce deservesc colosul petrochimic din apropiere, în marele port tehnologic au fost amplasate o uzină de reparații navale, avînd patru docuri plutitoare, o modernă bază a flotei de pescuit oceanic, un încăpător antrepozit frigorific precum și numeroase platforme, depozite și căi de acces spre gura de debușare a Canalului.

Pe țărmul unde, cu doar cincisprezece ani în urmă, singurul reper îl constituia o neînsemnată cherhana și bodega „Popasul pescarilor", strălucesc astăzi crenelurile unor ctitorii nici măcar imaginate vreodată, emblemele de civilizație, progres și bunăstare ale acestei străvechi margini românești de țară.

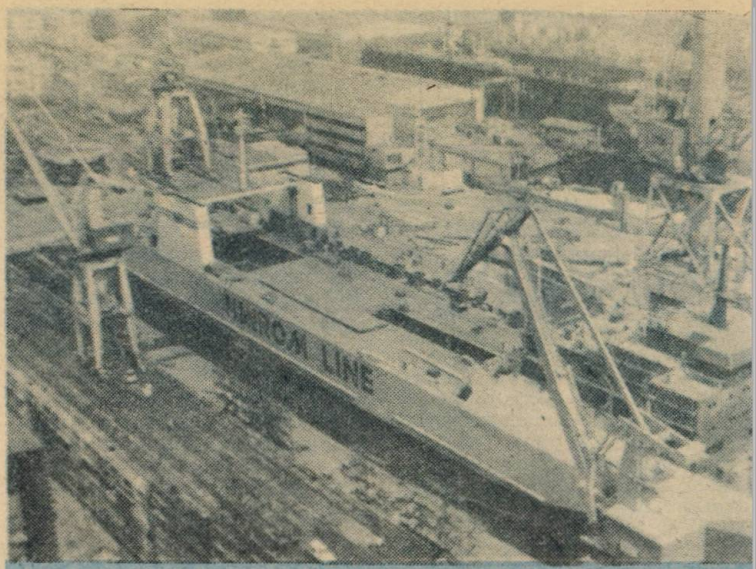

Cu trenul... pe Marea Neagră!

În seara zilei de 11 februarie 1988, părăsea portul Constanța, ieșind prima oară în larg pentru executarea probelor în condiții de exploatare comercială, cel dintîi feribot conceput și construit în România, creație prestigioasă a navaliștilor constănțeni, după un proiect al ICEPRONAV Galați. Două luni mai tîrziu, feribotul „Mangalia", avînd la bord autocamioane grele de transport internațional rutier, sosea la Istanbul, țința întîiului său voiaj. De față se aflau autoritățile portuare în frunte cu directorul navigației maritime a Republicii Turcia, care, după ce au asistat la manevrele de acostare și au vizitat nava, i-au elogiat calitățile, precum și înaltul profesionalism al echipajului.

— Această premieră a industriei navale naționale, precizează

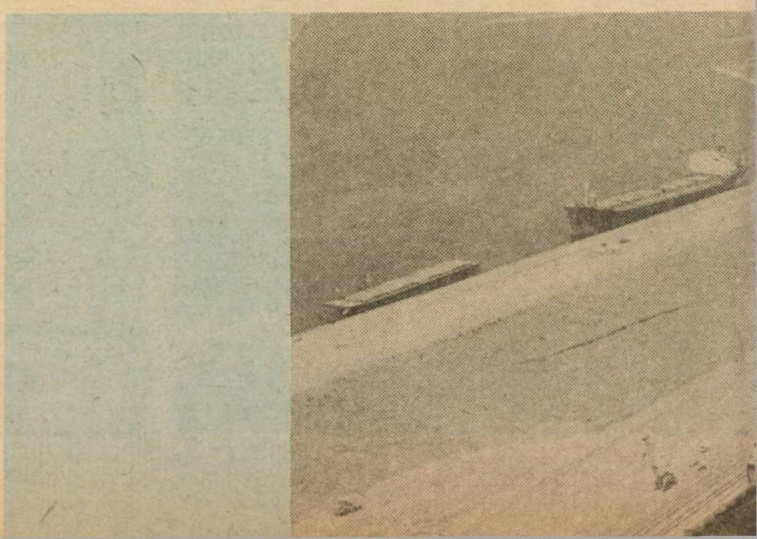

comandantul feribotului, Lucian Mihaiu Hava, situează țara noastră printre puținele în stare să producă asemenea nave de mare complexitate. Vasul include în corpul său „terminalele" principalelor ramuri ale industriei, de la metalurgie la electronică, de la construcții de mașini la electrotehnică.

Cu ocazia vizitei de lucru efectuată în ziua de 12 iulie 1988 în portul Constanța-Sud, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat eforturile depuse pentru finalizarea terminalului de feribot — un sistem modern de transport feroviar și rutier, care permite expedierea și primirea mărfurilor fără ca acestea să fie descărcate din vagoane sau autocamioane. Cînd lucrările vor fi încheiate în totalitate, atît la Constanța, cît și la Samsun (Turcia), noul traseu va scurta substanțial drumul pe calea ferată între centrul, sud-estul Europei și Orientul mijlociu.

Feribotul „Mangalia", cu un deplasament de 12.000 tdw, are 184 metri lungime și 26 metri lățime. Poate transporta 107 vagoane, adică un tren lung de aproape doi kilometri (!), sau 117 autotrailere. Este prevăzut cu trei punți deservite de un lift dublu. La bordul său este amenajat un triaj miniaturizat, avînd în dotare o locomotivă de manevră special realizată de uzinele „23 August" din București, capabilă să se deplaseze atît pe șine, cît și pe roți. Cei 46 de membri ai echipajului, precum și cei 102 pasageri pe care îi poate găzdui, au asigurate cabine confortabile și toate cele necesare pentru întreprinderea unui asemenea periplu.

Chiar dacă afirmația pare destul de ciudată la prima vedere, iată că pe Marea Neagră se poate călători de acum înainte și cu... trenul!

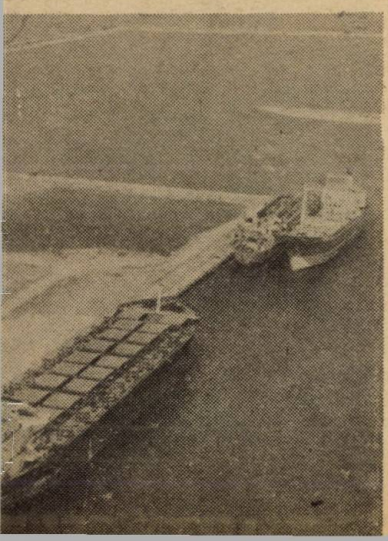

Arhipelagul de oțel

Cine s-ar fi gîndit, în urmă cu două decenii, că vom reuși să extragem țiței și gaze naturale din străfundurile platformei continentale a mării? Cine s-ar fi gîndit că în numai cîțiva ani, prin propriile noastre forțe, vom reuși să producem utilajele și instalațiile necesare, intrînd în grupul foarte puținelor țări din lume apte de asemenea performanțe tehnologice și industriale? Încă din vremea copilăriei și adolescenței, cutreierînd schelele petroliere risipite mai pretutindeni la poalele Carpaților, Septimiu Seiceanu — al cărui tată a fost primul inginer român de foraj angajat după 1918 de Societatea de gaz metan din Transilvania — visa ziua în care îi va fi dat să viziteze o instalație maritimă de extracție. Citea fascinat despre platformele de peste ocean, ori despre cele din Marea Nordului, totul i se părea aproape de domeniul „science-fiction"-ului și nu avea cum să bănuiască pe atunci că în 1988 va coordonna, ca director adjunct al PETROMAR Constanța, activitatea unui întreg arhipelag de oțel înălțat dinaintea țărmului Mării Negre.

În ziua de 9 noiembrie 1975 șantierele navale din Galați lansau la apă prima platformă de foraj marin, botezată sugestiv „Gloria", un important pas

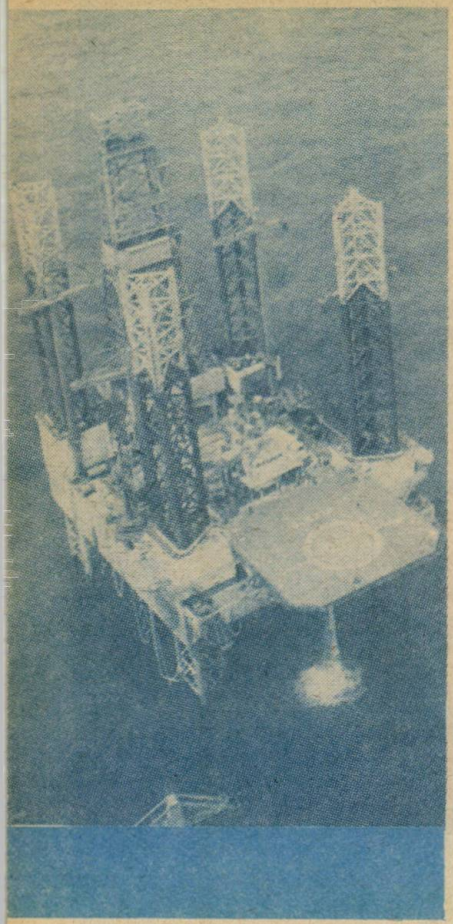

înainte al întregii industrii românești, părțile ei componente fiind realizate la Galați, București, Ploiești și Reșița, la Timișoara și Bîrlad, la Cîmpina, Oradea, Roman și Cluj-Napoca. În conformitate cu amplul program de explorare și exploatare a platformei continentale a mării, „Gloria" și-a început activitatea la 130 de kilometri în larg pe 16 septembrie 1976, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a manevrat dispozitivul de pornire al instalației de foraj. Și în vreme ce sapa cu diamante își croia drum printre straturile geologice în căutarea „aurului negru", navaliștii gălățeni, încurajați de primul lor mare succes în acest domeniu, au continuat să trimită spre echipare în portul Constanța alte și alte „insule cu picioare". Mai întîi Orizont și Prometeu, apoi Fortuna, Atlas, Jupiter și Saturn.

Au fost necesare sute de forări pentru descoperirea zăcămintelor, pentru studierea și delimitarea lor. De-a lungul cîtorva ani au fost înfruntate arșițe și geruri năprasnice, furtuni de gradul 7—8, cînd vîntul a depășit 100 de kilometri pe oră, au fost depășite momentele grele cauzate de izolare, zgomot și vibrațiile de care nu se poate scăpa nici în timpul somnului. Și iată, a sosit și ziua mult așteptată, ziua încununării tuturor eforturilor și speranțelor: 7 mai 1987, ora 16 și 45 de minute. Tavanul zăcămîntului exploatabil a fost străpuns. Deasupra necuprinsului de ape răvășite de vînturile dezlănțuite ale primăverii s-a aprins triumfătoare întîia torță a perseverenței, a hărniciei și a încrederii în izbîndă. Din acel moment întreprinderea constănțeană PETROMAR a început să producă. Atunci a fost definitiv înlăturată și ultima scamă de umbră care ar mai fi putut pune sub semnul îndoielii iscusința tinerilor sondori maritimi români.

Îmbarcați la bordul unui remorcher anume conceput pentru asemenea misiuni, aproximativ 100 de oameni pornesc în fiecare lună către una dintre platformele de foraj aflate dincolo de linia orizontului. Pe parcursul celor cinci ore, cît durează drumul, nici unul nu e din cale afară de volubil, lucru de înțeles, fiindcă cincisprezece zile, departe, între apă și cer, nu vor mai zări nici măcar un fir de iarbă, un pom sau un zîmbet liniștitor de copil. Cincisprezece zile nu vor simți sub tălpi decît trepidația uniformă a punților metalice prin care se amplifică vuietul necontenit al motoarelor și al valurilor. Este suficientă însă o singură frază despre un loc de muncă sau altul, despre o platformă sau despre un anume ins, pentru ca discuția să se închege încetul cu încetul, iar în cele din urmă să capete amploarea unei adevărate mese rotunde.

Inginerul Costel Ștefan, șeful compartimentului electric de pe „Orizont", face mai întîi un desen destul de complicat pe o coală de hîrtie, apoi începe să explice.

— „Insula" către care ne îndreptăm este o construcție metalică în greutate de 13.000 tone, susținută de patru picioare a cîte 128 metri înălțime, fixate pe fundul mării. Corpul ei, un paralelipiped așezat orizontal, cu dimensiunile de 49x40x12 metri, poate urca sau coborî, în funcție de necesități, pe coloanele de susținere. La platformele productive se adaugă și un suport al faclei, lung de 60 de metri. Etajul superior găzduiește turla și instalațiile de foraj, macaralele, heliportul și dispozitivele de injecție cu apă de mare (dacă respectiva unitate extrage hidrocarburi)

— La ce folosește injecția cu apă?

— Pe măsură ce petrolul este adus la suprafață, în locul lui este injectată apă cu o anume compoziție, pentru menținerea unei presiuni optime în zăcămînt. În luna septembrie 1988, pe o furtună de gradul 7, platforma „Gloria" era pe punctul de a opri extracția datorită unei defecțiuni la pompele ce alimentau cu apă sub presiunea de 200 de atmosfere punga cu țiței. Se părea că nu există nici o altă alternativă, dar inginerii Ion Popa și Dumitru Urs au venit cu o idee cît se poate de ingenioasă: au apelat la echipajul platformei „Fortuna", aflată în imediata apropiere, cu rugămintea de a monta un grup de pompe provizorii, apoi cu ajutorul unui furtun de incendiu a fost continuată alimentarea cu apă pînă la remedierea avariei.

— Făcînd abstracție de dificultățile specifice acestei meserii, intervine mecanicul Dumitru Ion, condițiile de viață ce ne sînt asigurate suplinesc întrucîtva depărtarea la care ne aflăm de cămin, de familie. Locuim în cabine confortabile, dispuse pe două niveluri sub puntea superioară. Avem la dispoziție băi, instalații sanitare, un club dotat cu televizor, bibliotecă, mese de tenis și șah. Cît despre hrană, ce să mai vorbim...! Ne sînt servite trei feluri, de patru ori în 24 de ore, preparate pe placul fiecăruia.

— Dar cu petrolul extras ce se întîmplă?
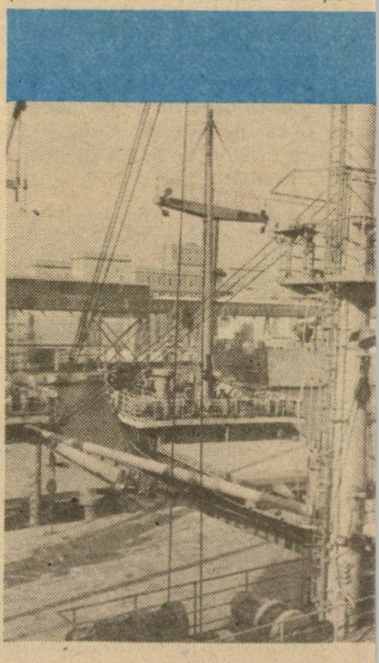
— Deocamdată singura unitate productivă este „Gloria", explică inginerul Gheorghe Stoica. Țițeiul de foarte bună calitate pe